

۱۲
انسانی

۱۲ انسانی
سایت کنکور
دفترچه سوال

۲۱ بهمن ۱۴۰۱

kanoon.ir

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، آروین حسینی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی شهرابی، علیرضا عبدی، سعید عزیزخانی، فرشید کریمی، امیر محمودیان
اقتصاد	نسرین جعفری، علیرضا رضایی، سارا شریفی، مهدی ضیائی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، عزیز الیاسی‌پور، محسن اصغری، سیدعلیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، حمید محدثی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سیدمحمد هاشمی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزنا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، شهریار عبدالله
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، هادی پولادی، بهروز حیدربکی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، علی محسن‌زاده، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ‌شیخی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، علی‌محمد کریمی، ملیحه گرجی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد رسایی، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الیه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، هومن نمازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱۱/۲۱

آزمون ۲۱ بهمن ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

تعداد سؤال کل دفترچه: ۹۰
تعداد سؤالی که باید پاسخ دهید: ۷۵
مدت پاسخ گویی: ۸۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال ها و مدت پاسخ گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اجباری	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	ریاضی و آمار (۱)	اجباری	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)	اجباری	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰
۴	علوم و فنون ادبی (۱)	انتخابی	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۵	علوم و فنون ادبی (۲)		۱۰	۵۱	۶۰	
۶	جامعه‌شناسی (۳)	اجباری	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰
۷	جامعه‌شناسی (۲)	اجباری	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰
۸	جامعه‌شناسی (۱)	انتخابی	۵	۸۱	۸۵	۵
۹	جامعه‌شناسی (۲)		۵	۸۶	۹۰	

دنباله‌های حسابی
صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- اگر جمله دوم و هفتم یک دنباله حسابی به ترتیب ۵ و ۱۵ باشند، جمله پانزدهم این دنباله کدام است؟

(۱) ۲۱ (۲) ۳۱

(۳) ۲۰ (۴) ۳۰

۲- سه عدد را به گونه‌ای میان ۱۵ و ۲۳ قرار داده‌ایم که پنج عدد با هم یک دنباله حسابی با اختلاف مشترک مثبت تشکیل داده‌اند. عدد وسطی کدام است؟

(۱) ۱۹ (۲) ۱۷

(۳) ۱۸ (۴) ۲۰

۳- در یک دنباله حسابی، اگر جمله اول ۲۵ و اختلاف مشترک ۲۰ باشد؛ جمله چندم این دنباله برابر ۲۲۵ است؟

(۱) دهم (۲) یازدهم

(۳) دوازدهم (۴) سیزدهم

۴- در یک دنباله حسابی جملات ششم، یازدهم و پانزدهم به ترتیب از راست به چپ ۱۱، ۲۶ و ۳۸ هستند، جمله دهم این دنباله کدام است؟

(۱) ۲۱ (۲) ۲۴

(۳) ۳۵ (۴) ۲۳

۵- در یک دنباله حسابی $a_1 = 6$ و $a_{17} - a_8 = 240$ است. واسطه حسابی بین جملات چهاردهم و شانزدهم این دنباله کدام است؟

(۱) ۳۱ (۲) ۳۳

(۳) ۲۹ (۴) ۳۰

محل انجام محاسبات

۶- در یک دنباله حسابی S_n مجموع n جمله اول دنباله است و $S_{11} - S_8 = ۶۳$ و $S_7 - S_۶ = ۱۲$ است. جمله بیستم این دنباله کدام است؟

(۱) ۴۳ (۲) ۵۱

(۳) ۵۷ (۴) ۶۲

۷- اگر اعداد $d, ۲۳, c, x, b, ۳$ ، به ترتیب از چپ به راست، شش جمله اول یک دنباله حسابی باشند، مجموع ۱۶ جمله اول این دنباله کدام است؟

(۱) ۶۴۸ (۲) ۶۴۰

(۳) ۷۲۰ (۴) ۸۴۰

۸- مجموع ۸ جمله اول یک دنباله حسابی ۸۰ و $a_{n+1} - a_n = ۸$ است، نسبت جمله هفتم به دهم دنباله حسابی کدام است؟

(۱) $\frac{۴}{۷}$ (۲) $\frac{۴}{۹}$

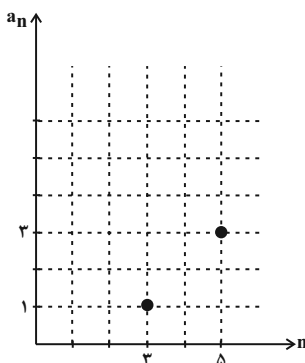
(۳) $\frac{۵}{۷}$ (۴) $\frac{۵}{۹}$

۹- در یک دنباله حسابی مجموع n جمله اول از رابطه $S_n = ۳n^2 + ۵n$ به دست می آید، جمله عمومی دنباله کدام است؟

(۱) $a_n = ۶n + ۲$ (۲) $a_n = ۶n + ۱$

(۳) $a_n = ۱۴n - ۶$ (۴) $a_n = ۱۴n - ۲$

۱۰- اگر نمودار زیر مربوط به دو جمله از دنباله حسابی a_n باشد، جمله چندم دنباله برابر با ۶۲ است؟

(۱) ۵۸

(۲) ۵۹

(۳) ۶۰

(۴) ۶۴

محل انجام محاسبات

ریاضی و آمار (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

تابع

(مفهوم تابع، ضابطه جبری تابع،
نمودار تابع خطی، نمودار تابع درجه ۲)
صفحه‌های ۳۹ تا ۷۰

۱۱- اگر $f = \{(2, 5), (0, 1), (2, a^2 - b^2), (a, 3), (0, a - b), (2b, 8)\}$ یک تابع باشد، دامنه تابع f کدام است؟

(۴) $\{0, 2, 3, 4\}$

(۳) $\{0, 2, 5, 6\}$

(۲) $\{0, 2, 3\}$

(۱) $\{0, 2, 4, 6\}$

۱۲- اگر f به صورت $f = \{(2, 5), (5, a^2 + a + 2), (5, b^2), (5, 4b - 3), (2, c)\}$ معرف یک تابع باشد، b چند مقدار متمایز می‌تواند داشته باشد؟

(۴) ۳

(۳) ۲

(۲) ۱

(۱) صفر

۱۳- مجموعه اعضای برد تابع $f: A \rightarrow B$ که $A = \{\frac{1}{4}, 4, \frac{17}{4}\}$ باشد، کدام است؟
 $f(x) = \sqrt{\frac{1}{x} + 2}$

(۴) ۱۰

(۳) ۸

(۲) ۶

(۱) ۴

۱۴- اگر $f(x) = \frac{x^2 - 2x}{2x^3 - 4x^2}$ باشد، مقدار a در تساوی $f(a-1) \times f(a+1) = \frac{1}{40}$ کدام است؟

(۴) $\pm\sqrt{7}$

(۳) $\pm\sqrt{6}$

(۲) $\pm\sqrt{5}$

(۱) ± 2

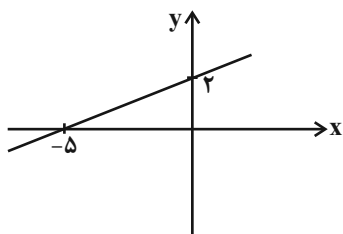
۱۵- شکل مقابل نمودار تابع خطی $f(x) = mx + h$ است. جواب معادله $f(x) = m - h$ کدام است؟

(۱) -۸

(۲) -۹

(۳) ۸

(۴) ۹

محل انجام محاسبات

۱۶- به ازای مقادیری از m ، تابع $f(x) = (4m-2)x - (m^2 - 3m + 2)$ دقیقاً از دو ناحیه محورهای مختصات می‌گذرد. مجموع مقادیر قابل قبول m

کدام است؟

- (۱) $\frac{7}{2}$ (۲) -4 (۳) $-\frac{11}{2}$ (۴) -6

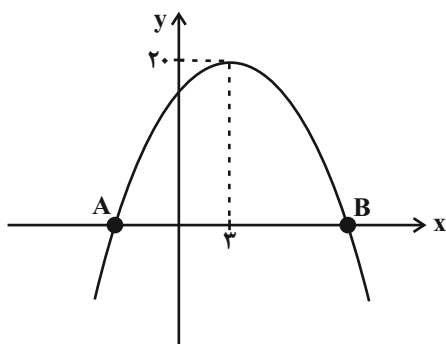
۱۷- در یک تابع خطی $f(2) = 6$ و $f(6) = 12$ است. اگر $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -1 \leq x \leq 3\}$ دامنه تابع f باشد، برد این تابع کدام است؟

- (۱) $\frac{3}{2} \leq y \leq \frac{13}{2}$ (۲) $\frac{3}{2} \leq y \leq \frac{15}{2}$ (۳) $\frac{1}{2} \leq y \leq \frac{15}{2}$ (۴) $\frac{1}{2} \leq y \leq \frac{13}{2}$

۱۸- شکل تابع $f(x) = 2x^2 - 4x - 6$ را چند واحد و به کدام سمت منتقل کنیم تا از ناحیه سوم عبور نکند؟

- (۱) ۴ واحد به بالا (۲) ۱ واحد به راست (۳) ۱ واحد به چپ (۴) ۳ واحد به پایین

۱۹- نمودار تابع درجه دوم $f(x) = -2x^2 + bx + c$ به شکل مقابل است. طول پاره خط AB کدام است؟

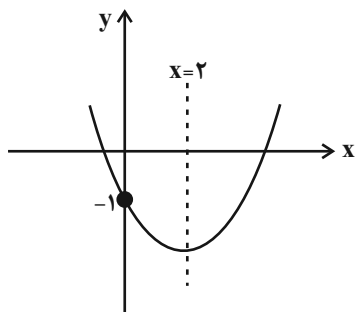
(۱) $2\sqrt{21}$

(۲) $2\sqrt{22}$

(۳) $2\sqrt{26}$

(۴) $2\sqrt{10}$

۲۰- اگر نمودار سهمی $f(x) = ax^2 - 2x + b$ مطابق شکل مقابل باشد، $f(6)$ کدام است؟

(۱) ۴

(۲) ۵

(۳) ۶

(۴) ۸

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):

تاریخ ادبیات قرن چهاردهم

(دوره معاصر و انقلاب اسلامی)

اختیارات شاعری (۲): وزنی

صفحه‌های ۶۸ تا ۸۷

علوم و فنون ادبی (۲):

فصل دوم

(درس‌های ۴ تا ۶)

+ کارگاه تحلیل فصل دوم

صفحه‌های ۳۵ تا ۵۶

۲۱- با توجه به سبک دوره عراقی، چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

الف) در شعر این دوره کاربرد غزل بیشتر شد و لغات فارسی اصیل قدیمی کمتر شدند و جای آن‌ها را لغات مغولی گرفت.

ب) بعد از حمله مغول نیاز به سخنان آرام‌بخش و توجه به امور اخروی بیشتر می‌شود که این امر باعث رواج تصوف می‌گردد.

ج) مهم‌ترین ویژگی ادبی سبک عراقی درهم‌آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه هم دیده می‌شود.

د) در این دوره مدعیان عرفان به درسی‌کردن عرفان، شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه‌دادن مفاهیم آن پرداختند؛ در نتیجه در این دوره، کتاب‌های عرفانی مهمی به نثر نوشته شد.

ه) پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عقل بر عشق و امثال آن‌ها مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره را رقم می‌زنند.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۲- نیما در اولین کنگره شاعران و نویسندگان ایران کدامیک از اشعار خود را خواند و همچنین جریان شعر نو تغزلی در چه دوره‌ای از ادوار شعر فارسی معاصر قبل انقلاب آغاز شد؟

(۱) افسانه - دوره دوم (۲) افسانه - دوره سوم (۳) آی آدم‌ها - دوره دوم (۴) آی آدم‌ها - دوره سوم

۲۳- بانو پروین اعتصامی در قطعات خود به شیوه کدام شاعران فارسی توجه دارد و همچنین منظومه «حیدر بابایه سلام» در چه موضوعی سروده شده است؟

(۱) ناصر خسرو و سعدی - توصیف و بیان دلیری‌ها و شجاعت‌های امام علی (ع)

(۲) ناصر خسرو و سعدی - اصالت فرهنگی و زیبایی‌های زادگاه شاعر

(۳) انوری و سنایی - توصیف و بیان دلیری‌ها و شجاعت‌های امام علی (ع)

(۴) انوری و سنایی - اصالت فرهنگی و زیبایی‌های زادگاه شاعر

۲۴- به ترتیب هر یک از آثار «خواب ارغوانی - از این ستاره تا آن ستاره - ضیافت - مهاجر کوچک» از چه کسی است؟

(۱) سیدعلی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی - سیدمهدی شجاعی - محمدرضا سرشار

(۲) قیصر امین‌پور - سیدحسن حسینی - سیدمهدی شجاعی - محمدرضا سرشار

(۳) سیدعلی موسوی گرمارودی - سلمان هراتی - علی مؤذنی - رضا رهگذر

(۴) قیصر امین‌پور - سیدحسن حسینی - علی مؤذنی - رضا رهگذر

۲۵- کدام بیت دارای بیشترین مجاز است؟

(۱) صد شکر گویم هر زمان هم چنگ را هم جام را کاین هر دو بردند از میان هم ننگ را هم نام را

(۲) دلتنگم از فرزاندگی دارم سر دیوانگی کز خود دهم بیگانگی هم خاص را هم عام را

(۳) خواهم جنونی صف‌شکن آشوب جان مرد و زن آرد به شورش تن به تن هم پخته را هم خام را

(۴) قآنی ار همت کنی دل از دو عالم برکنی یکباره درهم بشکنی هم شیشه را هم جام را

۲۶- در کدام بیت مجاز به علاقه شباهت وجود دارد؟

- (۱) بدید نرگس بُستان به خواب چشم تو را
- (۲) تاب تیر تو ندارم که ندارد فرقی
- (۳) من آن پیمانه مستی که نوشیدم نیندیشم
- (۴) غلام آن لب ضحاک و چشم فتانم

۲۷- در کدام ابیات، «مجاز» به کار رفته است؟

- الف) آن چنان زد ره ما لعل تو ای آب حیات
- ب) به غیر شهد خموشی کدام شیرینی است
- ج) بر امید آن که یابیم از دهان او نشان
- د) گوی زرین سعادت در خم چوگان اوست

(۱) ب - د (۲) الف - ج

۲۸- وزن کدام بیت همسان تک پایه ای نیست؟

- (۱) بتا پای این ره نداری چه پویی
- (۲) راست چو دیوانه شوم بند مرا برگسلی
- (۳) ما سپر انداختیم گر تو کمان می کشی
- (۴) چون ترک تیرافکن تویی، باید به خون غلطیدم

۲۹- وزن کدام بیت دوری است؟

- (۱) هر آن کو خاطرِ مجموع و یارِ نازنین دارد
- (۲) آن که هلاک من همی خواهد و من سلامت
- (۳) دل خسته من گرش همتی هست
- (۴) خسته تیغ فراقم سخت مشتاقم به غایت

۳۰- در کدام گزینه از وزن واژه «فاعلاتن» استفاده نشده است؟

- (۱) هر چه کردی نیک و بد فردا به پیش آورند
- (۲) گرچه هر روز اندکی برداردش
- (۳) معلمت همه شوخی و دلبری آموخت
- (۴) هر که را با دلستانی عیش می افتد زمانی

- شد از تحیر آن هم به خواب پژمرده
- ناوک غمزات از نوک سنان یک سر موی
- که گردم مست و از مستی زخم بر سنگ پیمانه
- که کید سحر به ضحاک و سامری آموخت

- که بشست از دل ما نقش شکیبایی ما
- که از حلاوت آن، لب به یکدگر چسبید؟
- روی خود را جانب ملک عدم داریم ما
- قامت هرکس ز بار درد چوگان گشته است

(۳) د - الف (۴) ج - ب

- دلا جان آن بت ندانی چه گویی
- باز چو هشیار شوم سلسله درهم فگنی
- گو دل ما خوش مباش گر تو بدین دلخوشی
- یا رب کز این میدان مباد امکان برگردیدم

- سعادت همدم او گشت و دولت همنشین دارد
- هر چه کند ز شاهی کس نکند ملامتش
- نخواهد ز سنگین دلان مومیایی
- ای صبا آخر چه گردد گر کنی یکدم عنایت؟

- بی شک ای مسکین اگر در دل نداری آوری
- بافدم روزی به پایان آردش
- جفا و ناز و عتاب و ستمگری آموخت
- گو غنیمت دان که دیگر دیر دیر افتد شکاری

۳۱- در کدام بیت اختیار شاعری ابدال مشهود است؟

- (۱) صلاح کار کجا و من خراب کجا
 (۲) ای بی‌خبر بکوش که صاحب‌خبر شوی
 (۳) گر زان‌که نرنجیده‌ای از ما به خطایی
 (۴) همه گو باد بیر خرمن عمر
- ببین تفاوت ره کز کجاست تا به کجا
 تا راهرو نباشی کی راهبر شوی
 چین در خم ابروی تو ای ترک ختا چیست
 در جهان بی‌تو نیرزد دو جوم

۳۲- کدام بیت فاقد اختیار شاعری آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن است؟

- (۱) فصل تا فصل خدا بی‌تو هوا یک نفره‌ست
 (۲) می‌نویسم اگر چه می‌دانم
 (۳) بر درخت زنده بی‌برگی چه غم
 (۴) تو تمنای من و یار من و جان منی
- از سرم میل به پاییز و بهار افتاده
 شعرها نانوشته ناب ترند
 وای بر احوال برگ بی‌درخت
 پس بمان تا که نمانم به تمنای کسی

۳۳- در کدام بیت، اختیار وزنی «قلب» مشهود است؟

- (۱) چون نیست مقام ما در این دهر مقیم
 (۲) هستم بادگشته سر از پی نیستی دوان
 (۳) گر ز غم صد یکی شرح دهم پیش کوه
 (۴) خلیفه گوید خاقانیا دبیری کن
- پس بی‌می و معشوق خطایی‌ست بزرگ
 هستی هر تنم ولی نیست تنم دریغ من
 آه دهد پاسخم کوه به‌جای صدا
 که پایگاه تو را بر فلک گذارم سر

۳۴- در کدام مصراع اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی دیده نمی‌شود؟

- (۱) گر چه نه به دریایم دانه گهریم آخر
 (۲) اشتر جمال عشق است با قد و سرفرازی
 (۳) اندیشه کن از آن‌ها کاندیشه‌ها دانند
 (۴) بگذشت شب هجران معشوق پدید آمد

۳۵- کدام بیت دارای اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال است؟

- (۱) تا به دام غمش آورد خدا، داد مرا
 (۲) من که تا صبح، دعاگوی تو هستم همه شب
 (۳) غم ندارم که به بند تو گرفتار شدم
 (۴) نتوانم ز خداداد بگيرم دادم
- هر چه می‌خواستم از بخت، خدا داد مرا
 چه شود گر تو به دشنام کنی یاد مرا
 غم آن است که ترسم کنی آزاد مرا
 کاش گیرد ز خداداد خدا داد مرا

۳۶- درباره بیت زیر نمی‌توان گفت ...

«کنیزکی چینی است به باغ در نسترن سپید و نغز و لطیف چو خواهرش یاسمن»

(۱) وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و چهار مرتبه از اختیار قلب استفاده شده است.

(۲) اختیار زبانی حذف همزه در مصراع نخست مشهود است.

(۳) اختیار بلند بودن هجای پایانی و ابدال در بیت دیده نمی‌شود.

(۴) اختیار تغییر کمیت مصوت در هر دو مصراع به چشم می‌خورد.

۳۷- اختیارات شاعری مقابل همه ابیات درست‌اند؛ به‌جز ...

(۱) جلیل چون آدمی جمیل چون یوسفی در صف شه‌زادگان تو ز هنر سرصفی (قلب، تغییر کمیت مصوت کوتاه)

(۲) این چه حال است که از سر کله انداخته‌ای مست و بیخودشده از خانه برون تاخته‌ای (آوردن فاعلاتن به‌جای فعلاتن، ابدال)

(۳) بلب‌بل بر شاخ گل نغمه سراید همی نغمه‌اش از لوح دل زنگ زداید همی (ابدال، حذف همزه)

(۴) در اول می‌نمایی دانه خال در آخر دام گیسو می‌گشایی (بلند بودن هجای پایانی، حذف همزه)

۳۸- کدام گزینه با ابیات زیر قرابت مفهومی دارد؟

«آن یکی آمد در یاری بزد گفت یارش کیستی ای معتمد؟»

گفت: من؛ گفتش برو هنگام نیست بر چنین خوانی مقام خام نیست»

(۱) مرا که گفت دل از یار مهربان بردار به اعتماد صبوری که شوق نگذارد

(۲) یاری که در زمانه به خوبیش یار نیست هست آرزوی خام که من یار او شوم

(۳) چندین حجاب در ره تو خود عجب مدار گر جان تو به حضرت جانان نمی‌رسد

(۴) آن قدر بنشین که برخیزد غبار از خاطرم پای تا سر ناز من، هنگام رفتن نیست، نیست

۳۹- بیت کدام گزینه با مفهوم بیت «سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم/ وز این درخت همین میوه غم است برم» تناسب ندارد؟

(۱) مخسب آسوده ای برنا که اندر نوبت پیری به حسرت یاد خواهی کرد ایام جوانی را

(۲) مرا برف باریده بر پر زاغ نشاید چو بلب‌بل تماشای باغ

(۳) عنبرین موی شب ار کافورگون شد عیب نیست صبح روز پیری آید از پس شام شباب

(۴) پایم فتاد از ره و دستم ز کار ماند پیری شتاب کرد و شتابم دگر نماند

۴۰- با توجه به ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی و عراقی، بیت کدام گزینه در سبک عراقی سروده نشده است؟

(۱) شاخ عشق اندر ازل دان بیخ عشق اندر ابد این شجر را تکیه بر عرش و ثری و ساق نیست

(۲) دل تو نامه عقل و سخنت عنوان است بکوش سخت و نکو کن ز نامه عنوان را

(۳) در کوی عشق دیوی و دیوانگی است عقل بس عقل کاو ز عشق ملامت‌گزین گریخت

(۴) چون قلم اندر نبشتن می‌شتافت چون به عشق آمد قلم بر خود شکافت

علوم و فنون ادبی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات علوم و فنون ادبی (۱) و علوم و فنون ادبی (۲) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۴۱ تا ۵۰ «یا» به سؤال‌های ۵۱ تا ۶۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل دوم

(درس‌های ۴ تا ۶)

+ کارگاه تحلیل فصل دوم
صفحه‌های ۳۷ تا ۵۸

۴۱- موارد کدام گزینه درباره شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم صحیح نیست؟

- (الف) شاعران این عصر بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.
(ب) رایج‌ترین انواع شعر فارسی در این دوره، اشعار حماسی، مدحی و غنایی بودند.
(ج) شعر غنایی با دو شاعر معروف، رودکی و فردوسی، قوت و استحکام یافت.
(د) شعر تعلیمی و حکمی در این دوره به وجود آمد، اما در دوره خوارزمشاهیان به پختگی رسید.

(۱) الف - ب (۲) الف - د (۳) ب - ج (۴) ج - د

۴۲- کدام گزینه درباره زبان‌های ایرانی نادرست است؟

- (۱) زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شد.
(۲) زبان پهلوی زبان رسمی دوره سامانی بود و اساساً به ناحیه پارس تعلق داشت و به واسطه قرارگرفتن در میان فارسی باستان و دری، آن را «فارسی میانه» نامیده‌اند.
(۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده‌اند، بیشتر آثار دینی زرتشتی‌اند. قطعات شعری بازمانده از این زبان نیز در اندرزنامه‌های منشور جای دارند و دچار تحریف‌هایی شده‌اند.
(۴) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زیریران» هر دو اصلی پارتی دارند، اما به زبان فارسی میانه باقی مانده‌اند.

۴۳- همه موارد درباره کتب منشور دوره سامانی «کاملاً» درست است؛ به جز:

- (۱) ترجمه تفسیر طبری، کتابی به زبان فارسی و با موضوع تفسیر قرآن است که اصل آن، توسط محمدبن جریر طبری و به زبان عربی نگاشته شده است.
(۲) بخش‌هایی از کتاب تاریخ بلعمی، ترجمه‌ای از «تاریخ‌الرسول و الملوك» است که به دستور منصور بن نوح سامانی و توسط ابوعلی بلعمی انجام گرفته است.
(۳) مؤلفان کتاب شاهنامه ابومنصوری، عده‌ای از دانشوران خراسان‌اند که موضوع کتاب آنان تاریخ گذشته اسلام است و امروزه چند صفحه از مقدمه آن موجود است.
(۴) کتاب تاریخ بلعمی را می‌توان تألیفی مستقل دانست که علاوه بر ترجمه، مطالب دیگری درباره تاریخ ایران در آن وجود دارد؛ ماجرای پادشاهی ضحاک تازی در این کتاب نقل شده است.

۴۴- در چند بیت، «سجع» باعث افزایش موسیقی شعر شده است؟

- (الف) در آب تیره بنگری نی ماه بینی نی فلک
(ب) دلق من و خرقه من از تو دریغی نبود
(ج) گفت که جان جان منم دیدن جان طمع مکن
(د) زدی در من یکی آتش که شد جان مرا مفرش
(ه) معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا
(و) خورشید و مه پنهان شود چون تیرگی گیرد هوا
(ز) آنک ز سلطان رسد مرا نیم تو را
(ح) ای بنموده روی تو صورت جان چرا چرا
(ط) که تا آتش شود گل خوش که تا یکتا شود صدتا
(ث) کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۵- کدام گزینه فاقد سجع می‌باشد؟

- (۱) اما هنر چشمه زاینده است و دولت پاینده.
(۲) اغلب اوقات به بازیچه فراهم نشستندی و لوح درست ناکرده در سر هم شکستندی.
(۳) یعنی تو را خواهند پرسید که عملت چیست نگویند پدرت کیست.
(۴) گفت سبب آن که سخن اندیشیده باید گفت و حرکت پسندیده کردن.

۴۶- نوع سجع‌های به‌کار رفته متن زیر به‌ترتیب در کدام گزینه تماماً درست است؟

«پاک آن خداوندی که دیدنش به وجود واجب، و عملش به حسن صنایع لازم. زندگیش قوام عالم، ارادتش آفریدن وجود آدم. قدرتش وجود آیات، کلامش بودن مخلوقات. عقل صادر نوآموز مکتب الهام اوست و روح خازن قهرمان امر درگاه اوست. قدوسی که یدش در بقای قدرت است و وجه کُنه قدم محبتش نوال حکمت.»

- (۱) متوازن، متوازی، متوازن، متوازن، متوازن
(۲) متوازی، متوازی، مطرف، متوازن، متوازن
(۳) متوازن، متوازن، مطرف، متوازن، متوازن
(۴) متوازن، متوازی، مطرف، متوازن، متوازی

۴۷- در بیت «دو هزار ملک بخشد شه عشق هر زمانی / من از او به‌جز جمالش طمعی دگر ندارم» به‌ترتیب چند هجای کشیده و بلند وجود دارد؟

- (۱) سه - چهارده (۲) چهار - سیزده (۳) سه - سیزده (۴) چهار - چهارده

۴۸- در کدام گزینه تعداد هجاهای کشیده بیشتر است؟

- (۱) مگر ز ناله من نرم می‌شود دل کوه
(۲) نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل
(۳) ز طلب عنان نیچم به همین که ره دراز است
(۴) گویند سنگ لعل شود در مقام صبر
که می‌دهد به زبان صدا جوابم را
بنال بلبل بی دل، که جای فریاد است
نرسم اگر به منزل برسم به کاروانی
آری شود، ولیک به خون جگر شود

۴۹- متن «بزرگان گفته‌اند: دولت نه به کوشیدن است، چاره کم جوشیدن است»، با بیت کدام گزینه ارتباط معنایی ندارد؟

- (۱) دولت آن است که پیوسته و جاوید بود
(۲) آن دولتی که می‌طلبیدیم در به‌در
(۳) دولت آن است که بی خون دل آید به کنار
(۴) همای دولتی تا سایه بر بام که اندازی
دولت آن نیست که موقوف به نوبت باشد
پرسیده راه خانه و خود بر در آمده است
ورنه با سعی و عمل باغ جنان این همه نیست
خوشا بخت بلندی را که سوی اوست پروازت

۵۰- مفاهیم «مستی عارفانه، هجو مخاطب، لطافت معشوق، گرفتاری‌های عشق» به‌ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شوند؟

- (الف) الا یا ایها الساقی ادر کأساً و ناولها
(ب) تو از هر در که بازآیی بدین خوبی و زیبایی
(ج) گر عمر تو چون قند تو باشد به درازی
(د) عجب نیست از گل که خندد به سروی
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها
دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی
تو زنده بمانی و بمیرد ملک‌الموت
که در این چمن پای در گل نشیند

- (۱) الف، ج، د، ب (۲) ب، ج، الف، د (۳) الف، ج، ب، د (۴) د، ج، ب، الف

فصل دوم
(درس‌های ۴ تا ۶)
+ کارگاه تحلیل فصل دوم
صفحه‌های ۳۵ تا ۵۶

اگر به سؤال‌های ۴۱ تا ۵۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۵۱ تا ۶۰ پاسخ دهید.

علوم و فنون ادبی (۲)

۵۱- کدام گزینه درباره ویژگی‌های نثر سبک عراقی نادرست است؟

- (۱) در قرن ششم چنین مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثری ساده بود به نثر فنی بازمی‌نوشتند، اما در قرن هفتم و هشتم، این روند برعکس شد.
- (۲) در این دوره حاشیه‌نویسی‌های متعددی به نثر ساده بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت. البته باید توجه داشت که این سادگی نثر همه‌جا یکسان نیست و نثر ساده این دوره را باید فصیح و بلیغ دانست.
- (۳) از دیگر ویژگی‌های نثر این دوره، ورود لغات قبایل ترک و مغول به زبان فارسی است که در دوره تیمور سرعت رشد آن بیشتر شد؛ اما این جریان در زبان فارسی دیری نپایید.
- (۴) تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت.

۵۲- با توجه به ابیات زیر از بوستان سعدی، در کدام گزینه به‌درستی به ویژگی ادبی شعر اشاره شده است؟

«شنیدم که پی‌ری به راه حجاز	به هر خطوه کردی دو رکعت نماز: (خطوه: گام، قدم)
چنان گرم‌رو در طریق خدای	که خار مگیلان نکندی ز پای
گرش رحمت حق نه‌دریافتی	غرورش سر از جاده برتافتی
یکی هاتف از غیبش آواز داد	که ای نیک‌بخت مبارک‌نهاد
به احسانی آسوده‌کردن دلی	به از الف رکعت به هر منزلی»

- (۱) کاربرد فعل ماضی استمراری منفی به سبک قدیم
- (۲) حذف فعل به قرینه
- (۳) هر بیت قافیه‌ای مستقل دارد و شعر در قالب مثنوی است.
- (۴) شعر در نوع ادبی تعلیمی جای می‌گیرد.

۵۳- کدام بیت، فاقد مجاز است؟

- (۱) مریض عشق تو را شربت طبیب چه سود؟
- (۲) محبوب دل آن است که چشمش سوی خود نیست
- (۳) وقت آن کس خوش که چون برق از گریبان وجود
- (۴) نیست در عالم ایجاد به‌جز تیغ زبان

۵۴- در کدام گزینه بیشترین تعداد مجاز به‌کار رفته است؟

- (۱) دماغ عالمی از بوی زلف او چنان پر شد
- (۲) دو چشم مست تو شهری به غمزه‌ای ببرند
- (۳) آب و رنگی کز چمن می‌بینم اکنون دور نیست
- (۴) در چمن بر سر ناز است گل امروز و مرا

- (۱) که در صحن چمن خون از دماغ ارغوان آید
- (۲) کرشمه تو جهانی به یک نظر گیرد
- (۳) گر بگویم نیست فصل گل، مگر فصل خزان
- (۴) غم فردا نگذارد که کنم فکر غزل

۵۵- کدام بیت فاقد مجاز و دارای تشبیه است؟

- (۱) از بناگوش تو با برگ گلم حرفی رفت
- (۲) عقرب سر زلف یار و مه پیکر اوست
- (۳) برون از آن حرس خود کجا تواند شد
- (۴) به جای باده گرم زهر می‌دهی نوش است

۵۶- وزن کدام بیت «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است؟

- (۱) به هر سو دست شوقی بود بستی
- (۲) پادشها چشم خرد باز کن
- (۳) ای دل بی‌رحم تو را مایه شادی غم ما
- (۴) هر چه در عالم خرابی رخ دهد

۵۷- چند مورد از ابیات زیر در یک وزن سروده شده‌اند؟

- (الف) هر قضایی سببی دارد و من در غم دوست
- (ب) هر که سودای تو دارد چه غم از هر که جهانش
- (ج) یک حکایت سرگذشتم پیش آن جان بازگویی
- (د) همه را دیده به رویت نگران است ولیک
- (ه) دوش دور از رویت ای جان جانم از غم تاب داشت

- (۱) دو (۲) سه

۵۸- وزن کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

«مردمی گردیده است از چشم خوبان گوشه‌گیر»

- (۱) درد عشق از تندرستی خوشتر است
- (۲) پیامی کرد کز شرمندگی مردم که گفت او را
- (۳) گفته‌ای خون ریزمت تا دشمنم داری کمال
- (۴) بر رخس چون دیده بنهادم سرشک آمد به جوشش

۵۹- کدام گزینه با بیت زیر مفهوم یکسانی دارد؟

«روزگار است این که گه عزت دهد، گه خوار دارد»

- (۱) آن کز تو شد بلند نگشت از ستاره پست
- (۲) عزیزی و خواری تو بخشی و بس
- (۳) جای حوادث است جهان بلند و پست
- (۴) طعنه به خواری مزین آنکه عزیز جهان

۶۰- مفاهیم «جلوه‌گری معشوق، تقدیر الهی، جان سپردن در راه عشق، اتحاد عاشق و معشوق» به ترتیب در ابیات کدام گزینه دیده می‌شوند؟

- (الف) بانگ زد یارش که بر در کیست آن
- (ب) خوشا از نی خوشا از سر سرودن
- (ج) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی
- (د) ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد

- (۱) الف، ب، ج، د (۲) ب، الف، ج، د

که خود آن حرف به گوش تو رسد گوش به گوش
با این همه کبر و ناز کاندرا سر اوست
که بسته‌اند به زنجیر زلف روز و شبش
به شرط آن که تو باشی امیر مجلس ما

به هر جا خاطری دیدی شکستی
فکر سرانجام در آغاز کن
این چه بلا بود قضا من ز کجا نور کجا
چون بینی از نفاق است از نفاق

اجلم می‌کشد و درد فراقش سبب است
نگران تو چه اندیشه و بیم از دگران
گرچه از درد فراقم هست بسیاری شکایت
همه کس را نتوان گفت که بینی هست
ابر چشمم بر رخ از سودای دل سیلاب داشت

- (۳) چهار (۴) پنج

چین ابرو مد انعام است در ایام ما
گرچه بیش از صبر درمانیش نیست
شکایت گونه‌ای کز بخت نافرجام می‌کردم
من خود از بهر چنین‌ها دوست می‌دارم تو را
آب گرمی می‌نهم بالای آتش چون بجوشد

چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد
و آن کز تو شد عزیز، نشد از زمانه خوار
عزیز تو خواری نبیند ز کس
گاهی کند بلند و گهی پست می‌کند
بودم از این پیش‌تر عشق توام خوار کرد

گفت بر در هم تویی ای دل‌ستان
خوشا نی‌نامه‌ای دیگر سرودن
تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا
که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی

- (۳) د، ب، ج، الف (۴) ج، د، ب، الف

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس ششم: قدرت اجتماعی
درس هفتم: نابرابری اجتماعی
(تفاوت یا نابرابری؟، سه رویکرد به
نابرابری اجتماعی)
صفحه‌های ۵۴ تا ۷۹

۶۱- کدام گزینه، به‌ترتیب در رابطه با ویژگی نظام سیاسی «لیبرال دموکراسی» نادرست و در رابطه با ویژگی «نظام

جمهوری اسلامی» درست است؟

(۱) لیبرالیسم به معنای مجاز دانستن همه امور برای انسان و دموکراسی به معنای حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل خودشان است. - در این نظام آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است و ثبات و رفاه از دیگر ارزش‌های مهم آن به‌شمار می‌روند.

(۲) هیچ حقیقت و فضیلتی را که مطابق خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد. - قوانین و مقررات آن بدون خواست مردم و براساس احکام الهی و اسلامی تعیین می‌گردند.

(۳) در این نظام می‌توان از مقبولیت و مشروعیت حقیقی سخن گفت. - نظام سیاسی سازگار با فرهنگ توحیدی است که در جهان اسلام مورد توجه و اقبال قرار گرفته است.

(۴) نظام سیاسی سازگار با فرهنگ جهان غرب است که رویکردی سکولار و دنیوی به جهان هستی دارد. - ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اجتماعی با عقل و وحی شناخته و معین می‌شوند و مردم نیز مسئولیت شناخت و اجرای آن‌ها را بر عهده دارند.

۶۲- درستی یا نادرستی موارد زیر را به‌ترتیب مشخص نمایید.

- انسان در ابتدا با مقایسه عملکرد ارزش‌های سه‌گانه در دستیابی به سعادت، دانش را کاملاً مثبت، قدرت را خاکستری یا خنثی و ثروت را بیشتر منفی ارزش‌گذاری می‌کرد.

- در جامعه و زندگی اجتماعی، اعمال قدرت یا تبعیت برخی در برابر خواست و اراده دیگران اجتناب‌ناپذیر است.

- امروزه از اثرگذاری و تأثیر منابع قدرت شخصیت و مالکیت کاسته شده و در مقابل، نقش سازمان افزایش یافته است.

- در سازمان از پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی به یکپارچگی نظام و از پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی به انسجام اجتماعی تعبیر می‌شود.

(۱) غ - ص - ص - غ (۲) ص - ص - غ - غ (۳) ص - غ - ص - ص (۴) غ - ص - غ - ص

۶۳- چند مورد از عبارات زیر، مربوط به ویژگی‌های سیاست و قدرت در گذشته است؟

الف) قدرت مسئله اول و اصلی سیاست بوده است.

ب) قدرت، وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شد.

ج) سیاست را با هیچ مقوله عینی و محسوسی یکی نمی‌گرفتند.

د) سیاست بیشتر با آرمان پیروزی، موفقیت و تسلط مورد ارزیابی قرار می‌گرفت.

ه) سیاست، محدوده حکومت و دولت به حساب می‌آمد.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۶۴- هر یک از موارد زیر، به ترتیب با کدام مفاهیم، ارتباط دارند؟

- لازمه اعمال قدرت اقناعی

- ضمانت اجرای هرگونه عمل جمعی

- منبع دستیابی به قدرت تنبیهی در جوامع نخستین

- هدف کنش سیاسی

(۱) سازمان - قدرت - مالکیت - تغییر وضع موجود یا حفظ وضع موجود

(۲) مالکیت - سیاست - شخصیت - دستیابی به فضیلت و سعادت

(۳) مالکیت - سیاست - مالکیت - دستیابی به فضیلت و سعادت

(۴) سازمان - قدرت - شخصیت - تغییر وضع موجود یا حفظ وضع موجود

۶۵- به ترتیب مصادیق «الف، ب و ج» کدام است؟

قدرت تشویقی	ج	تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک و رفع اختلاف‌ها و تضادها میان اعضای جهان اجتماعی
الف	جامعه‌شناسی تبیینی	ب

(۱) پیروی‌کننده برای پاداش پیروی می‌کند. - شکل‌گیری کنش سیاسی - ناتوانی در بررسی ارزش‌های سیاسی به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها

(۲) عمدتاً منحصر و متمرکز در دست دولت‌ها است. - پیدایش قدرت - معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت

(۳) پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد. - ایجاد سیاست - قابل مطالعه علمی ندانستن ارزش‌های سیاسی

(۴) با تغییر نگرش و اعتقاد فرد تابع قدرت، اعمال می‌شود. - پیدایش قدرت - بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی

۶۶- در مطالعه فرهنگ‌ها با رویکرد تفسیری، با چه مشکلی مواجه خواهیم شد و ارزش اجتماعی سازمان چیست؟

(۱) تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد. - دانش

(۲) در مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها، به معانی فرهنگی آن‌ها توجه نمی‌کنیم و آن‌ها را از منظر غرب یا شرق مطالعه می‌کنیم. - ثروت

(۳) وقتی علوم اجتماعی برای مطالعه هر فرهنگ آن را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها

و ارزش‌ها از دست می‌رود. - ثروت

(۴) معنای پدیده‌های اجتماعی و سیاسی در آن فرهنگ‌ها را به درستی دریافت نمی‌کنیم. - دانش

۶۷- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب بیان‌گر کدام مفهوم است؟

- تفاوت در «زبان و لهجه» و «قد و وزن»

- علت نابرابری‌های اجتماعی در دیدگاه مخالفان قشربندی اجتماعی

- علت نابرابری‌های اجتماعی در دیدگاه طرفداران قشربندی اجتماعی

- اشتراک رویکردهای تبیینی و تفسیری در دیدگاه جامعه‌شناسان انتقادی

(۱) رتبه‌ای و اسمی - مالکیت خصوصی - نابرابری‌های طبیعی - محافظه‌کارند.

(۲) اسمی و رتبه‌ای - روابط سلطه‌جویانه - نابرابری‌های طبیعی - انسان در برابر وضعیت موجود منفعل است.

(۳) اسمی و طبیعی - روابط سلطه‌جویانه - توزیع نابرابر ثروت، قدرت و دانش - محافظه‌کارند.

(۴) طبیعی و رتبه‌ای - مالکیت خصوصی - توزیع نابرابر ثروت، قدرت و دانش - انسان در برابر وضعیت موجود منفعل است.

۶۸- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش جدول است؟

ج	د	مدل کمونیستی	ب
مالیات، ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی است.	انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه حل کار علم نبود.	الف	نمی تواند نابرابری اجتماعی میان افرادی که در طبقات اجتماعی مختلف متولد می شوند را توضیح دهد.

- طرفداران قشربندی اجتماعی

- جدایی دانش از ارزش

- نقطه شروع رقابت ها یکسان می شود، انگیزه رقابت از بین می رود و راه پیشرفت مادی مسدود می شود.

- حوزه رقابت و برابری

(۱) ب - د - الف - ج (۲) الف - ب - د - ج (۳) ب - د - ج - الف (۴) ب - الف - ج - د

۶۹- علت، معنا یا مفهوم، پیامد هر عبارت، به ترتیب کدام است؟

- تأیید و تثبیت قشربندی در رویکرد اول

- دهقانان شبیه برده بودند و مالک چیزی نبودند.

- در رویکرد دوم، افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند از مزایای اجتماعی برخوردار نمی شوند.

(۱) عدم امکان تغییر در قشربندی اجتماعی - نظام فئودالی - عادلانه بودن نقطه آغاز و پایان رقابت

(۲) طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی - نظام آپارتاید - ناعادلانه بودن رویکرد مخالفان قشربندی

(۳) تأکید بر کارکردهای قشربندی - نظام سوسیالیستی - عدم سازگاری با فطرت انسانی

(۴) تأکید بر کارکردهای قشربندی - نظام فئودالی - ناعادلانه بودن رویکرد مخالفان قشربندی

۷۰- کدام گزینه، به ترتیب در ارتباط با «رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی» و «طرفداران عدالت اجتماعی» نادرست و درست است؟

(۱) اینان عدالت اقتصادی را مهم می دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. - این رویکرد هم با رهاسازی مطلق موافق است و هم با کنترل مطلق، اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می سپارد و دخالت همه جانبه دولت را می پذیرد.

(۲) قشربندی اجتماعی توسط انسان ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن ها است. - معتقدند دولت باید تلاش کند برای کاهش نابرابری های اجتماعی تدابیر بیشتری بیندیشد؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند.

(۳) تأکید آن ها بر معایب قشربندی نشان می دهد که آنان خواهان از میان برداشتن قشربندی هستند و با ایجاد انگیزه رقابت، پیشرفت مادی میسر می شود. - همه کودکان از امکانات اولیه برای پیشرفت بهره مند می شوند و می توانند براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند.

(۴) معتقدند که در رقابت عادلانه، باید نقطه شروع رقابت یکسان شود و رفاقت و رقابت در نگاه آنان در مقابل یکدیگرند. - در رویکرد عادلانه نیز مالکیت خصوصی لغو می شود ولی جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید.

جامعه‌شناسی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل اول: فرهنگ جهانی

(نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲)

فصل دوم: فرهنگ معاصر غرب و

نظام نوین جهانی

(باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب،

چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب)

صفحه‌های ۲۷ تا ۵۴

۷۱- کدام گزینه، به‌ترتیب با موارد زیر در ارتباط است؟

- تفاوت راهبردی استبداد استعماری با استبداد ایلی

- راه‌رهای از نظام سرمایه‌داری از دیدگاه مارکس

- پیامد غلبه قدرت‌های قومی و قبیله‌ای بر جوامع اسلامی

(۱) از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد. - انقلاب طبقاتی - مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود.

(۲) برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. - انقلاب کارگری - برای بقای خود بر گسترش فرهنگ اسلامی، تأثیر گذاشتند.

(۳) در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد. - انقلاب کارگری - مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود.

(۴) دارای هویتی غیراسلامی بود. - انقلاب طبقاتی - هضم و جذب در فرهنگ اسلامی

۷۲- هر عبارت، به‌ترتیب پیامد، علت، پیامد چیست؟

- آغاز مرحله جدید در گسترش فرهنگ جهان اسلام

- نمایان شدن ارزش‌ها و هنجارها و رفتارهای جاهلی در دوران خلافت

- مخدوش شدن وحدت امت اسلامی

(۱) الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت اسلامی - شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای - استفاده از مکاتب و روش‌های غربی در مقابله با سلطه استعمار

(۲) شکل‌گیری مقاومت‌هایی که ریشه در فرهنگ اسلامی داشت. - تأثیرگذاری بر قدرت‌های سیاسی منطقه‌ای - گوشزد کردن خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی از سوی متفکران جهان اسلام

(۳) الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت اسلامی - مقاومت آشکار فرهنگ جاهلی در برابر فرهنگ اسلام - عدم حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند.

(۴) استفاده از مکاتب و روش‌های غربی در مقابله با سلطه استعمار - شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای - عدم حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند.

۷۳- کدام گزینه، به‌ترتیب در رابطه با «عصر نبوی» و «عصر بیداری اسلامی» از مراحل گسترش فرهنگ اسلامی، درست و نادرست است؟

(۱) فرهنگ جاهلی در عصر نبوی تا فتح مکه، در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود، از آن پس به ناچار ظاهر اسلامی به خود گرفته بود. - متفکران جهان اسلام، خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کردند.

(۲) پیامبر خدا (ص) پیش از رحلت، نامه‌های دعوت به دین خدا را به امپراتوری‌های ایران و روم فرستاده بود. - انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است.

(۳) رسول خدا (ص) طی ده سال حکومت، موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه‌جزیره عربستان را از بین برد. - دولتمردان جوامع اسلامی از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کردند و می‌کوشیدند با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کنند.

(۴) دولت‌های غربی با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خویش، بیشتر سیاستمداران و دولتمردان جوامع اسلامی را مغلوب ساختند. - در جهان اسلام در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب، مقاومت‌هایی شکل گرفت که ریشه در فرهنگ اسلامی داشت.

۷۴- کدام گزینه در ارتباط با «باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب» صحیح است؟

(۱) توضیح مفید بودن نماز با مطابقت دادن آن به حرکات ورزشی، اشاره به «سکولاریسم آشکار» دارد.

(۲) رویکرد گزینشی فرهنگ غرب به ابعاد دنیوی و سکولار را پروتستانتیسم می‌گویند.

(۳) سکولاریسم از نتایج منطقی اومانیزم است.

(۴) از نتایج حاصل از اومانیزم، هنر مدرن است که بر بُعد جسمانی و زیبایی‌های بدنی تمرکز می‌کند.

۷۵- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به ترتیب مشخص نمایید.

- در فرهنگ معنوی و دینی، آبادی دنیا جزء اهداف نیست.

- دئیسم از نتایج حس‌گرایی و نفی وحی و عقل است.

- در فرهنگ‌های دینی اگر کسی هوای نفسانی خویش را دنبال کند، آن را به صورت آشکار و رسمی اظهار می‌کند.

- روشنگری در معنای عام در طول کمتر از دویست سال گذشته شکل‌های مختلفی به خود گرفته است.

(۱) ص - ص - ص - غ (۲) غ - غ - غ - غ (۳) ص - غ - ص - ص (۴) غ - غ - ص - غ

۷۶- کدام یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

(۱) ظهور پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، باعث فرو ریختن اقتدار کلیسا شد.

(۲) بخشی از حرکت‌های اعتراض‌آمیز دوران رنسانس که رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با رویکرد دنیاگرا قرار گرفتند، امکان گسترش پیدا نکردند.

(۳) فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.

(۴) یکی از نتایج فلسفه‌های روشنگری، تغییر نظام فئودالی که نوعی برده‌داری محسوب می‌شد به نظام اقتصاد سرمایه‌داری بود.

۷۷- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام قسمت از جدول است؟

- آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم توحیدی و دینی استفاده می‌کردند.

- با دعوت به توحید شکل گرفت.

- با غفلت از نگاه توحیدی به عالم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند.

- به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است.

قرون وسطی	فرهنگ مسیحیت	رنسانس	فرهنگ یونان و روم باستان
ب	الف	ج	د

(۱) الف - ب - ج - د

(۲) الف - ب - د - ج

(۳) ب - الف - د - ج

(۴) ب - الف - ج - د

۷۸- چه تعداد از گزاره‌های زیر نادرست است؟

- بخشی از حرکت‌های اعتراض‌آمیز دوران رنسانس که فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند، مورد هجوم کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها قرار گرفتند.
- پیامد تحریفات مسیحیت قرون وسطی در سطح زندگی و عمل این گونه بود که دنیاگرایی مسیحیان و آباء کلیسا دیگر نیازی به توجیه دینی نداشت.

- انقلاب فرانسه که ریشه در دوران یونان و روم باستان دارد نخستین انقلاب لیبرال جهان است.

- علم جدید با رویکرد دنیوی خود، دیگر وظیفه شناخت حقیقت عالم و مسئولیت عبور انسان از ملک به ملکوت را بر عهده نداشت؛ بلکه به ابزار تسلط انسان بر طبیعت تبدیل شد.

(۲) سه

(۱) چهار

(۴) یک

(۳) دو

۷۹- کدام گزینه در مورد سیاست در غرب جدید درست نیست؟

(۱) نظام سیاسی جدید غرب به دنبال توجیه دینی برای خطاهای دنیوی خود نبود.

(۲) نظام سیاسی شکل گرفته بر پایه باورها و ارزش‌های بنیادین غرب است.

(۳) مبدأ قانون‌گذاری و سیاست غرب، خواست و اراده آدمی است.

(۴) لیبرالیسم معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که وابسته به او باشد.

۸۰- کدام یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

(۱) شاهزادگان اروپایی برای رقابت با قدرت کلیسا از کشیشان مخالف با قدرت پاپ حمایت کردند.

(۲) رویکرد دنیوی علم جدید، دستاوردهای شگرفی را به دنبال آورد.

(۳) حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس به جای بازگشت به سوی حقیقت انسان، به رویگردانی از نگاه دنیوی منجر شد.

(۴) مارتین لوتر از جمله اصلاح‌گران دینی بود که با تفاسیر پروتستانی از دین در بسط فرهنگ سکولار در فرهنگ عمومی غرب نقش داشت.

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۸۱ تا ۸۵ «یا» به سؤالات ۸۶ تا ۹۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس چهارم: اجزا و لایه‌های
جهان اجتماعی
درس پنجم: جهان‌های اجتماعی
درس ششم: پیامدهای
جهان اجتماعی
صفحه‌های ۲۵ تا ۵۰

۸۱- در ارتباط با عبارت زیر کدام گزینه صحیح است؟

«در یکی از بحران‌های اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند، بنا به محاسبات اقتصادی می‌بایست نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند، ولی به ارزان‌ترین قیمت ممکن، نفت مورد نیاز خود را خریدند.»

(۱) در کشورهای نفت‌خیز، بُعد ذهنی نفت به‌عنوان یک سرمایه وجود داشت؛ ولی بُعد عینی و محسوس آن مفقود بود.

(۲) همه پدیده‌های اجتماعی، بُعد محسوس و عینی ندارند.

(۳) برخی پدیده‌ها مانند نفت بُعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند.

(۴) کشورهای نفت‌خیز از اهمیت نفت و وضعیت کشورهای صنعتی و نیاز ضروری آن‌ها به نفت اطلاع کافی نداشتند.

۸۲- موارد «رؤیایپردازی در مورد آینده تحصیلی خود»، «جنگ جهانی اول»، «کمک به فقرا» و «عدالت اجتماعی» در کدام طیف قرار دارد؟

(۱) خرد و ذهنی - عینی و کلان - عینی و خرد - عینی و کلان

(۲) عینی و کلان - ذهنی و کلان - ذهنی و کلان - کلان و عینی

(۳) ذهنی و کلان - خرد و ذهنی - ذهنی و خرد - عینی و کلان

(۴) خرد و ذهنی - کلان و ذهنی - کلان و عینی - عینی و خرد

۸۳- هر یک از عبارات زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام دیدگاه درباره تاریخ جهان‌های اجتماعی است؟

- جهان اجتماعی شبیه یک نوع موجود زنده است.

- جهان اجتماعی در صورتی که لازم باشد در دستاوردهای جهان‌های اجتماعی دیگر تغییراتی ایجاد می‌کند و سپس استفاده می‌کند.

- در این دیدگاه هیچ‌یک از جهان‌های اجتماعی نمی‌توانند با حفظ هویت خود، مسیر دیگری را دنبال کنند.

- در این نگاه، جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

(۱) طولی - عرضی - طولی - عرضی

(۲) عرضی - طولی - عرضی - طولی

(۳) طولی - عرضی - طولی - عرضی

(۴) عرضی - طولی - عرضی - طولی

۸۴- هر یک از مثال‌های زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام لایه از جهان اجتماعی است؟

- افزایش نرخ تورم در ایران

- افزایش جمعیت چشمگیر در هند

- نابودی عقاید و ارزش‌های جاهلی عربستان با ظهور اسلام

- تفاوت در نوع نماز خواندن اهل تسنن و شیعه

(۱) سطحی - سطحی - عمیق - عمیق

(۲) سطحی - عمیق - سطحی - عمیق

(۳) عمیق - سطحی - عمیق - سطحی

(۴) سطحی - عمیق - سطحی - عمیق

۸۵- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب نتیجه چیست؟

- پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف

- تحول جهان‌های اجتماعی مختلف

(۱) تفاوت در فرهنگ‌ها - تغییر بنیادین‌ترین اجزای جهان اجتماعی

(۲) تنوع اراده و اختیار - تغییر در هنجارها و نمادها

(۳) تنوع آگاهی و معرفت - دگرگونی عقاید و ارزش‌ها

(۴) تنوع در هنجارها و نمادها - تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی

جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۸۱ تا ۸۵ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۸۶ تا ۹۰ پاسخ دهید.

فصل اول: فرهنگ جهانی

(نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲)

فصل دوم: فرهنگ معاصر غرب و

نظام نوین جهانی

(باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب،

چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب)

صفحه‌های ۲۷ تا ۵۴

۸۶- در کدام گزینه، هر سه بخش در رابطه با انواع استبدادها صحیح است؟

- (۱) استبداد استعماری دارای هویتی غیراسلامی بود. - استبداد قومی از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد. - تصویب قانون منع حجاب در دوره رضاشاه نمونه‌ای از استبداد ایلی و قومی است.
- (۲) استبداد استعماری در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد. - پادشاهی ناصرالدین شاه نمونه‌ای از استبداد قومی است. - قدرت سیاسی جوامع اسلامی از طریق سازش با دولت‌های غربی، به صورت استبداد ایلی و قومی درآمد.
- (۳) استبداد قومی پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت. - استبداد استعماری برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. - حکومت پهلوی نمونه‌ای از استبداد استعماری است.
- (۴) استبداد استعماری می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. - قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود. - استبداد قومی قبیله‌ای هویتی اسلامی نداشت.

۸۷- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب با کدام موضوع در ارتباط است؟

- روش‌های مقابله با سلطه از سوی نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی
- مسئولیت انسان از دیدگاه اسلام
- حکومت سلطه‌گر شمال غربی شبه‌جزیره عربستان قبل از ظهور اسلام
- تنها راه‌هایی از چنگال نظام سرمایه‌داری از دیدگاه مارکس

- (۱) لیبرالیسم و ملی‌گرایی - پرهیز از فساد در جهان دنیوی - شاهنشاهی ایران - انقلاب طبقاتی
- (۲) ناسیونالیسم و مارکسیسم - جلوگیری از چرخش ثروت در دست اغنیا - شاهنشاهی ایران - برقراری عدالت اجتماعی
- (۳) لیبرالیسم و ملی‌گرایی - آزادسازی مستضعفان از حاکمیت مستکبران - امپراتوری روم - انتقاد از لیبرالیسم
- (۴) ناسیونالیسم و مارکسیسم - آباد کردن این جهان - امپراتوری روم - انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران

۸۸- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به‌ترتیب مشخص نمایید.

- پروتستان‌تیسیم نشأت گرفته از رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان است.
- در فرهنگ معنوی و دینی آبادی دنیا وسیله‌ای در خدمت اهداف معنوی است.
- انقلاب صنعتی، ریشه در دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب فرانسه دارد.
- روشنگری در معنای عام با استفاده از وحی، عقل و تجربه، تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.
- (۱) غ - ص - غ (۲) غ - ص - غ (۳) ص - ص - ص (۴) ص - ص - غ

۸۹- کدام گزینه جدول زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرن هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	الف
قرن نوزدهم و بیستم	ب	دانش‌ابزاری
ج	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	د

- (۱) دئیسم - نفی وحی و شهود - آغاز قرن بیستم - بحران معرفتی
- (۲) دئیسم - حس‌گرایی، نفی عقل و وحی - پایان قرن بیستم - بحران معرفتی
- (۳) بحران معرفتی - حس‌گرایی، نفی عقل و وحی - پایان قرن بیستم - دئیسم
- (۴) بحران معرفتی - نفی وحی و شهود - آغاز قرن بیستم - دئیسم

۹۰- در متن زیر چند عبارت نادرست وجود دارد؟

«فرهنگ جدید غرب با پیدایش فلسفه روشنگری آغاز می‌شود. رویکرد سکولار که پیش از آن، از طریق حقوق و تفاسیر پروتستانی از دین در زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی گسترش پیدا کرده بود، با فلسفه‌های روشنگری، عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ غرب را تسخیر کرد. دنیاگرایی رایج در سطح عقاید مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.»

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱۱/۲۱

آزمون ۲۱ بهمن ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

تعداد سؤال کل دفترچه: ۱۴۰
مدت پاسخ‌گویی: ۹۵ دقیقه
تعداد سؤالی که باید پاسخ دهید: ۱۰۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی زبان قرآن (۳) و (۲)	اجباری	۲۰	۹۱	۱۱۰	۲۰
۲	عربی زبان قرآن (۱)	انتخابی	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰
۳	عربی زبان قرآن (۲)		۱۰	۱۲۱	۱۳۰	
۴	تاریخ و جغرافیا (۳)	اجباری	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۵
۵	تاریخ و جغرافیا (۱)	انتخابی	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۶	تاریخ و جغرافیا (۲)		۱۰	۱۵۱	۱۶۰	
۷	فلسفه دوازدهم	اجباری	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰
۸	فلسفه یازدهم	اجباری	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۹	منطق	انتخابی	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۱۰	فلسفه یازدهم		۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۱۱	روان‌شناسی	اجباری	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰
۱۲	اقتصاد	انتخابی	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰
۱۳	روان‌شناسی		۱۰	۲۲۱	۲۳۰	

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۹۱ - ۹۹)

عربی (۳):

ثلاث قصص قصيرة
(متن و قواعد درس ۳)
صفحه‌های ۳۷ تا ۴۶

عربی (۲):

عجائب المخلوقات
تأثير اللغة الفارسية على اللغة العربية
درس‌های ۳ و ۴
صفحه‌های ۳۱ تا ۶۰

۹۱- ﴿ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا ابْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴾: پس

- (۱) همه فرشتگان با هم سجده کردند مگر ابلیس که تکبر ورزیده بود و از کافران گردید!
- (۲) فرشتگان همه جملگی سجده کردند جز ابلیس که تکبر ورزید و از کافران بود!
- (۳) فقط ابلیس از میان همه فرشتگان که سجده کردند، تکبر کرد و با کافران بود!
- (۴) جز شیطان که غرور ورزید و از کافران بود، فرشتگان همگی سجده می‌کردند!

۹۲- «بعض الألفاظ التي شاع استعمالها في العربية اشتقها العرب من كلمات فارسية ثم نطقوها وفقاً لضوابطهم الصوتية!»:

- (۱) برخی از الفاظی که استعمالشان در عربی رواج یافته، عرب‌ها آن‌ها را از کلماتی فارسی گرفتند آنگاه براساس قواعد آوایی‌شان آن‌ها را بر زبان آوردند!
- (۲) بعضی از لفظ‌هایی که استعمالشان در عربی شایع شده، عرب‌ها آن‌ها را از کلمات فارسی مشتق کردند سپس بر طبق قواعد آوایی خود آن‌ها را بر زبان می‌آورند!
- (۳) برخی الفاظ که کاربردشان در زبان عربی رواج دارد، عرب‌ها از کلماتی فارسی آن‌ها را اتخاذ کردند سپس آن‌ها را براساس قواعد آوایی مخصوص به خود بر زبان آوردند!
- (۴) برخی الفاظ هستند که استعمالشان در عربی رواج یافته، عرب‌ها آن‌ها را از واژگان فارسی اتخاذ کردند، آنگاه بر طبق قواعد آوایی‌شان آن‌ها را به کار گرفتند!

۹۳- «يُعجب الإنسان فلاحٌ عجوز يغرس الفسائل المختلفة و هو يعلم جيداً أنه لن يأكل من أثمارها أبداً!»:

- (۱) در شگفت می‌آورد انسان را پیرمرد کشاورز که نهال‌های مختلفی را می‌کارد در حالی که او خوب می‌داند که از میوه‌های آن‌ها قطعاً نخواهد خورد!
- (۲) کشاورز پیری که درختان مختلف را می‌کارد در حالی که او خوب می‌داند خود او هرگز از میوه‌های آن‌ها نخواهد خورد انسان را در شگفت می‌آورد!
- (۳) انسان را در شگفت می‌آورد کشاورز پیری که نهال‌های مختلفی را می‌کارد در حالی که او خوب می‌داند که وی هرگز از میوه‌های آن‌ها نخواهد خورد!
- (۴) تعجب می‌کند انسان از دیدن کشاورز پیری که نهال‌های مختلف را خوب می‌کارد در حالی که او می‌داند که وی هرگز از میوه‌های آن نهال‌ها نخواهد خورد!

۹۴- « ما مِنْ رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدَرٌ مَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ الْغَرْسِ! »:

- (۱) هیچ مردی نیست که نهال را بکارد و خدا از اجر آن برایش به مقدار میوه‌ای که از آن نهال خارج می‌شود، می‌نویسد!
- (۲) هر مرد که نهالی بکارد جز این نیست که خداوند برایش از پاداش به اندازه چیزی که از میوه آن خارج می‌گردد، بنویسد!
- (۳) هیچ مردی نیست که نهالی بکارد، جز این که الله برای او پاداش به اندازه آنچه که از میوه آن نهال بیرون می‌آید، بنویسد!
- (۴) هیچ مردی نیست که درختی را بکارد، مگر اینکه خدا به مقدار چیزی که از میوه‌های آن خارج می‌کند، برایش پاداش می‌نویسد!

۹۵- «إِنْ تُطَاعَ عَنْ الْحَوْتَ الْأَزْرَقِ تَفْهَمُ أَنَّهُ أَكْبَرُ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي الْعَالَمِ قَدْ يَبْلُغُ وَزْنُهُ مِئَةً وَ سَبْعِينَ طَنًّا! »:

- (۱) اگر در مورد نهنگ آبی مطالعه می‌کردی می‌فهمیدی که آن بزرگترین موجودات زنده در دنیا است که وزنش گاهی به ۱۷۰ تن نیز می‌رسد!
- (۲) اگر درباره نهنگ آبی مطالعه بکنی می‌فهمی که آن از بزرگترین موجودات زنده در جهان است که شاید وزنشان به ۱۷۰ تن برسد!
- (۳) هرگاه در مورد نهنگ آبی مطالعه کند خواهد فهمید که آن بزرگترین موجود زنده در دنیا است که وزنش به ۱۷۰ تن رسیده است!
- (۴) اگر درباره نهنگ آبی مطالعه بکنی می‌فهمی که آن بزرگترین موجودات زنده در جهان است که گاهی وزنش به ۱۷۰ تن می‌رسد!

۹۶- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) قرأت هذه الكتب التاريخية إِلَّا مصادرها!: این کتاب‌های تاریخی را خواندم به جز منابعشان را!
- (۲) ما من نداء مظلوم يُرْفَعُ إِلَّا وَهُوَ يَصِلُ إِلَى السَّمَاءِ!: هیچ ندای مظلومی نیست که بلند شود مگر اینکه به آسمان می‌رسد!
- (۳) أَمْرُ أَنْوَشِرْوَانَ أَنْ يُعْطَى الْفَلَّاحُ أَلْفِي دِينَارًا!: انوشیروان امر کرد که به کشاورز هزار دینار بدهند!
- (۴) ما أجمل غرس الأشجار لحفظ نظام الطبيعة!: کاشتن درخت‌ها برای حفظ نظام طبیعت چقدر زیباست!

۹۷- عَيْن الصَّحِيح فِي التَّرْجَمَةِ:

- (۱) لِحَارِسِ الْمَرْمَى فِي كُلِّ مُبَارَاةٍ مَسْئُولِيَّةٌ عَظِيمَةٌ جَدًّا! دروازه‌بان‌ها در هر مسابقه‌ای مسؤولیت بسیار بزرگی دارند!
- (۲) هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الطَّائِرَ الطَّنَّانَ يُحَرِّكُ جَنَاحَيْهِ ثَمَانِينَ مَرَّةً فِي الثَّانِيَةِ! آیا می‌دانی که مرغ مگس بال‌اش را ۳۰ بار در ثانیه حرکت می‌دهد!
- (۳) قَدْ بَيَّنَّ بَعْضُ أَبْعَادِ تَأْثِيرِ اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ عَلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْعُصُورِ الْمَاضِيَةِ! برخی ابعاد اثرگذاری زبان فارسی بر زبان عربی در دوره‌های گذشته آشکار گشته است!
- (۴) «سَيَبُويَه» أَكْبَرُ عُلَمَاءِ عِلْمِ النَّحْوِ الَّذِي وُلِدَ فِي شِيرَازَ ثُمَّ هَجَرَ إِلَى الْبَصْرَةِ! «سَيَبُويَه» از دانشمندان بزرگ علم نحو است که در شیراز زاده شد، سپس به بصره هجرت کرد!

۹۸- «كودكى گريان را در خيابان ديدم، آن كودك كنار مادرش بود!»:

- (۱) نَظَرْتُ إِلَى طِفْلِ بَاكِ فِي الشَّارِعِ، كَانَ الطِّفْلُ جَنَبَ أُمِّهَا!
- (۲) شَاهَدْتُ الطِّفْلَ الْبَاكِ فِي السَّاحَةِ، كَانَ الطِّفْلُ عِنْدَ أُمِّهِ!
- (۳) شَاهَدْتُ طِفْلاً بَاكِياً فِي الشَّارِعِ، كَانَ الطِّفْلُ جَنَبَ أُمِّهِ!
- (۴) رَأَيْتُ طِفْلاً بَاكِياً فِي الشَّارِعِ، كَانَ طِفْلاً جَنَبَ أُمِّهِ!

۹۹- عَيْنُ مَا لَا يَنْسِبُ مَفْهُومَ الْعِبَارَةِ: «مَنْ يَجْتَهِدُ كَثِيراً يَصِلُ إِلَى أَهْدَافِهِ وَيَحْصُدُ ثَمَرَةَ الْجُهْدِ!»:

- (۱) هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت / گر نهادت همه این است زهی نیک سرشت
- (۲) نابرده رنج گنج میسر نمی‌شود / مُرد آن گرفت جان برادر که کار کرد
- (۳) زکوشش به هر چیز خواهی رسید / به هر چیز خواهی کماهی رسید
- (۴) خدا گر ببندد ز حکمت دری / به رحمت گشاید در دیگری

■ ■ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: (۱۰۰ - ۱۰۲)

۱۰۰- «إِنْ يَفْتَحُ التَّمْسَاحُ فَمَهْ يَدْخُلُ الطَّائِرُ فِيهِ لِتَنْظِيفِ أَسْنَانِهِ!»:

- (۱) يَفْتَحُ: فعل مضارع - غائب - مجرد ثلاثي من «ف ت ح» - متعدّد / فعل شرط، و مفعوله: «فَمْ» و منصوب
- (۲) التَّنْظِيفُ: اسم - مفرد مذكر - مصدر على وزن «تفعيل» و مضارعه: يُنْظَفُ - معرفة / مجرور بحرف الجرّ
- (۳) يَدْخُلُ: فعل مضارع - غائب - مزيد ثلاثي، و مصدره: إِدْخَالَ / جواب شرط، و فاعله: «الطَّائِرُ» و مرفوع
- (۴) أَسْنَانٌ: اسم - جمع تكسير، و مفردة: سَنٌّ - معرب / مضاف إليه و مجرور و علامته: كسرة النون

١٠١- «قد تَبَيَّنَتْ أبعادُ التأثيرِ و أَلِفَ كتابٌ فيها. الكتابُ سُمِّيَ بالمُعَرَّبَاتِ!»:

- (١) تَبَيَّنَتْ: فعل - مؤنَّث - مزيد ثلاثي و مصدره «تَبَيَّنَ»، على وزن «تَفَعَّلَ» / فعل، و فاعله «أبعاد» و الجملة فعلية
- (٢) التأثير: اسم - مفرد - مذكر - مصدر على وزن «تفعيل» - معرفة بآل / مضاف إليه و مجرور بالكسرة
- (٣) الكتاب: اسم - مفرد - مذكر - معرفة بآل - معرب / مبتدأ و مرفوع و الألف و لامه بمعنى «هذا»
- (٤) المُعَرَّبَات: اسم - جمع تكسير للمؤنَّث، مفردة: المُعَرَّب - معرفة / مجرور بحرف الجر بالكسرة

١٠٢- «إِنَّ الأشياءَ تَرخُصُ إذا كَثُرَتْ إلَّا الأدبُ!»:

- (١) الأدب: مذكر - مفرد، جمعه: الآداب - معرفة بالعلمية - معرب / مستثنى منه لـ«الأشياء» و منصوب بعلامة الفتحة
- (٢) الأشياء: اسم - جمع التكسير، مفردة: الشيء ← مذكر - معرفة بآل / اسم للحرف المشبه بالفعل و منصوب
- (٣) تَرخُصُ: فعل مضارع - مفرد مؤنَّث - مجرد ثلاثي من مادّة: «ر خ ص» / فعل و فاعل، الجملة فعلية
- (٤) كَثُرَتْ: فعل ماضٍ - مؤنَّث - مجرد ثلاثي و مضارعه للمذكر: «يَكْثُرُ» - معلوم / الجملة فعلية

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٠٣ - ١١٠)

١٠٣- عَيْنُ الْخَطِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) ﴿وَ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا﴾
- (٢) ﴿وَ مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾
- (٣) اِسْتَقُوا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى كَثِيرَةً!
- (٤) قَدْ تَغَيَّرَتْ أَصَوَاتُ وَ أَوْزَانُ بَعْضِ الْمَفْرَدَاتِ!

١٠٤- « تحترمي الآخرين فهم كِ أيضاً! » عَيْنُ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاعِينَ:

- (١) إِنْ / يَحْتَرِمُونَ
- (٢) إِذَا / تَحْتَرِمُونَ
- (٣) مِنْ / تَحْتَرِمُونَ
- (٤) إِنْ / يَحْتَرِمُوا

١٠٥- عَيْنُ فِعْلِ الشَّرْطِ مُضَارِعاً:

- (١) مَنْ تَعَلَّمَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ قَدَّرَ عَلَى فَهْمِ آيَاتِ الْقُرْآنِ!
- (٢) مَنْ تَحَمَّلَ الْمَشَاكِلَ بِالِاسْتِعَانَةِ بِاللَّهِ فَازَ فِي حَيَاتِهِ!
- (٣) مَنْ يَدْرُسُ جَيِّداً وَ لَا يَنْجَحُ فِي امْتِحَانَاتِ الْمَدْرَسَةِ!
- (٤) إِنْ تُغَيِّرَ طَرِيقَةَ تَدْرِيسِكَ يَتَقَدَّمُ الطَّلَابُ فِي هَذَا الدَّرْسِ!

١٠٦- عَيْنَ عبارة لا يوجد فيها اسم نكرة:

- (١) سَمِعْتُ مِنْ صَدِيقِي حَامِدٍ أَنَّ الْمَفْرَدَاتِ الْفَارْسِيَّةَ دَخَلَتْ الْعَرَبِيَّةَ مُنْذُ الْعَصْرِ الْجَاهِلِيِّ!
- (٢) هَاشِمٌ كَانَ أَعْلَمَ مِنْ زَمَلَانَا الْآخَرِينَ عَلَى الْمَوْضُوعَاتِ الْمَهْمَةِ الَّتِي طَرَحَهَا الْمُعَلِّمُ!
- (٣) الرِّكْبُ جَمَاعَةٌ مِنَ الْمُسَافِرِينَ يُسَافِرُونَ عَلَى الدَّوَابِّ!
- (٤) يَرَى سَعْدِيُّ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سَوَاءً مِنَ الْهَجْرِ!

١٠٧- عَيْنَ النِّكْرَةِ تُتْرَجَّمُ مَعْرِفَةً:

- (١) مَثَلُ نُورِ اللَّهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا سِرَاجٌ!
 - (٢) حَدِيقَةُ شَاهَزَادِهِ جَنَّةٌ رَاضِيَةٌ فِي بِلَادٍ كَبِيرَةٍ!
 - (٣) ذَلِكَ الْمُعَلِّمُ شَابٌّ ذَكِيٌّ وَ يُدْرَسُ فِي الْقَرْيَةِ!
 - (٤) رَاضِيَةُ الشَّجَرَةِ كَرِيهَةٌ وَ الْحَيَوَانَاتُ تَهْرَبُ مِنْهَا!
- ١٠٨- « ما نجح في الامتحان من بين التلاميذ إلا محمد! » نستنتج من العبارة السابقة . . . (عَيْنَ الخطأ):

- (١) إِنَّمَا نَجَحَ فِي الْإِمْتِحَانِ مُحَمَّدٌ!
 - (٢) لَمْ يَرَسِبْ فِي الْإِمْتِحَانِ إِلَّا مُحَمَّدٌ!
 - (٣) لَمْ يَنْجَحْ فِي الْإِمْتِحَانِ إِلَّا مُحَمَّدٌ!
 - (٤) فَقَطْ مُحَمَّدٌ، مَا رَسِبَ فِي الْإِمْتِحَانِ!
- ١٠٩- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمُسْتَنَى مِنْهُ:

- (١) ضَيَّعَ الْأَوْلَادُ جَمِيعَهُمْ عُمْرَهُمْ إِلَّا الْوَلَدَ الصَّغِيرَ!
 - (٢) لَيْسَ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ طَالِبٌ إِلَّا الْحَسَنُ!
 - (٣) لَنْ يَفُوزَ الطُّلَّابُ فِي دُرُوسِهِمْ إِلَّا الْمُجْتَهِدِينَ!
 - (٤) لَمْ تُتْرَجَّمْ مِنَ الْعَرَبِيَّةِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ إِلَّا عِبَارَةٌ قَصِيرَةٌ!
- ١١٠- عَيْنَ الْمُسْتَنَى مِنْهُ يَكُونُ اسْمُ مَفْعُولٍ:

- (١) لَمْ يَحْصِدِ الْمُزَارِعُونَ مَحَاصِيلَهُمُ الصَّيْفِيَّةَ إِلَّا الشَّعِيرَ!
- (٢) لَا يُسَاعِدُ الْمَظْلُومِينَ أَحَدٌ إِلَّا الَّذِينَ لَا يَخَافُونَ الظَّالِمِينَ!
- (٣) رَكِبَ الْمُسَافِرُونَ الْحَافِلَةَ بَعْدَ إِنْتِظَارٍ اسْتَغْرَقَ نِصْفَ سَاعَةٍ إِلَّا عَشْرَةَ رِجَالٍ!
- (٤) إِنَّ الْمُخْتَرَعَاتِ سَاعَدَتِ الْبَشَرَ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ مُسَاعَدَةً بَالِغَةً إِلَّا بَعْضَ الْأَمْرَاضِ!

عربی زبان قرآن (۱)

در این بخش، از میان سؤالات عربی (۱) و عربی (۲) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۱۱۱ تا ۱۲۰ «یا» به سؤالات ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مَطَرُ السَّمَكَ
التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ
درس‌های ۳ و ۴
صفحه‌های ۲۳ تا ۴۶

■ عَيْنُ الْأَصَحِّ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۱۱ - ۱۱۵)

۱۱۱- ﴿لَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾:

- (۱) از کسانی نباشید که نشانه‌های خداوند را تکذیب کردند، تا از زیان‌کاران نباشید!
 - (۲) هرگز از کسانی نباش که نشانه‌های الهی را تکذیب کردند، تا از زیان‌کاران نشوی!
 - (۳) هیچ‌وقت از کسانی نباشید که آیات الهی را تکذیب کردند، که از زیان‌کاران خواهی بود!
 - (۴) هرگز از کسانی که آیات خداوند را تکذیب کردند نباش، که از زیان‌کاران باشی!
- ۱۱۲- «يَا إِبْرَاهِيمُ! لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ أَحَدًا وَلَا تُصْرِّحْ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَالْعِدَاوَةِ لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهَا أَحَدٌ؛ عَلَيْكُمْ أَنْ تَتَعَايَشُوا تَعَايُشًا سَلَمِيًّا!»: ای برادران من!...

- (۱) کسی را با الله شریک نکنید و بر نقاط اختلاف و دشمنی پافشاری نکنید زیرا کسی از آن‌ها بهره‌مند نمی‌شود و شما باید با همدیگر همزیستی مسالمت‌آمیز کنید!
- (۲) کسی را با پروردگار شریک نکنید و بر نقاط اختلاف و دشمنی‌ها اصرار نکنید چرا که کسی به واسطه آن‌ها سود نمی‌برد و بر شماست با یکدیگر همزیستی مسالمت‌آمیز کنید!
- (۳) کسی را با پروردگار شریک نکنید و بر اختلافات و دشمنی پافشاری نکنید زیرا به کسی سود نمی‌رساند و بر شما واجب است که با یکدیگر مسالمت‌آمیز زندگی کنید!
- (۴) کسی را با خداوند شریک نکنید و بر نقاط اختلاف و دشمنی اصرار نداشته باشید زیرا کسی از آن‌ها سود نبرده است و بر همه شما واجب است در کنار یکدیگر همزیستی مسالمت‌آمیز داشته باشید!

۱۱۳- «تَحْيَرُ النَّاسُ مِنْ تَسَاقُطِ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا كَانُوا يُصَدِّقُونَ أَنَّ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ تَكُونُ أَمْرًا طَبِيعِيًّا!»:

- (۱) مردم متحیر شدند از اینکه ماهی‌ها از آسمان افتادند و باور نمی‌کردند که این پدیده‌ها امری طبیعی باشند!
- (۲) مردم از افتادن ماهی‌ها از آسمان متحیر می‌شوند و باور نمی‌کردند که این پدیده امری طبیعی است!
- (۳) مردم از سقوط ماهی‌ها از آسمان متحیر می‌شوند و باور نمی‌کنند که این پدیده امری طبیعی باشد!
- (۴) مردم از افتادن ماهی‌ها از آسمان متحیر شدند و باور نمی‌کردند که این پدیده امری طبیعی باشد!

۱۱۴- «داستان زیبای «پیرمرد و دریا» را در اینترنت جست‌وجو کن و آن را مطالعه نما!»:

- (۱) تبحث عن القصة الجميلة لـ «الرجل المسنّ و البحر» في الانترنت و تقرأها!
- (۲) لیبحث قصه جميلة لـ «الرجل المسنّ و البحر» في الانترنت و لیقرأها!
- (۳) إبحث عن قصة «الرجل المسنّ و البحر» الجميلة في الانترنت و إقرأها!
- (۴) أبحث في الانترنت عن قصة «رجل مسنّ و البحر» جميلة و أقرأها!

۱۱۵- عَيْنُ مَا يُنَاسِبُ مَفْهُومَ الْحَدِيثِ النَّبَوِيِّ: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ إِنْ جَالَسَتْهُ نَفْعُكَ»

- (۱) دوستان را کجا کنی محروم
- (۲) دوست مشمار آنکه در نعمت زند
- (۳) هر که باشد همنشین دوستان
- (۴) دوست آن باشد که گیرد دست دوست
- (۱) تو که با دشمن این نظر داری
- (۲) لاف یاری و برادرخواندگی
- (۳) هست در گلخن میان بوستان
- (۴) در پریشان حالی و درماندگی

١١٦- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَ الْمَحَلِّ الْاِعْرَابِيِّ: «أُولَئِكَ الطَّالِبَاتِ الْمُجْتَهِدَاتِ مُحْتَرَمَاتٍ فِي مَدْرَسَتِهِنَّ!»

- (١) الطَّالِبَاتِ: اسم - جمع سالم للمؤنث «مفردة: طالِب ← اسم فاعل» / خبر و الجملة إسمية
- (٢) المجتهدات: اسم فاعل من مزيد ثلاثي «مصدرها: جهاد» - جمع مؤنث / صفة للموصوف «الطَّالِبَاتِ»
- (٣) مدرسة: اسم - مفرد مؤنث «حروفه الأصلية: د ر س» / مجرور بالحرف الجار؛ في مدرسة: جار و مجرور
- (٤) محترمت: اسم - جمع سالم - اسم مفعول من مجرد ثلاثي «حروفه الأصلية: ح ر م» / خبر للمبتدأ «أُولَئِكَ»

١١٧- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) سَبَبٌ تَلَوَّثَ الْهَوَاءُ إِحْتِرَاقَ النَّفْطِ بِسَبَبِ مُحَرَّكَاتِ السَّيَّارَاتِ!
- (٢) بَعْدَ انْسِحَابِ الْعَدُوِّ انْتَصَرَ جَيْشُ الْإِسْلَامِ وَ رَجَعُوا إِلَى الْوَطَنِ!
- (٣) يَعْتَقِدُ الْوَالِدَانِ أَنَّ بَعْضَ الْأَطْفَالِ لَا يُدْرِكُونَ مَا يُقَالُ لَهُمْ!
- (٤) تَعْرِفُ الطُّيُورُ وَالْحَيَوَانَاتُ طَرِيقَةَ اسْتِعْمَالِ الْإِعْشَابِ الطَّبِيعَةِ!

١١٨- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي اسْتِخْدَامِ الضَّمِيرِ الْمُنَاسِبِ:

- (١) ... تترجم المتنون العربية باللغة الإنجليزية! (هي) (٢) ... ما أخبرنا عما وقع الليلة الماضية! (نحن)
- (٣) ... تقدّمت كثيرة في الشهور الأخيرة! (أنت) (٤) ... ترحمين الحيوانات كلها! (أنتن)

١١٩- عَيْنَ فِعْلاً مُصَدَّرَهُ مِنْ وَزْنِ الْإِفْعَالِ:

- (١) لَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَ لَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
- (٢) اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
- (٣) لَا يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نَقَاطِ الْخِلَافِ
- (٤) قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

١٢٠- عَيْنَ فِعْلاً حَرْفِ «التَّاءِ» فِيهِ عِلَامَةُ لِلْفِعْلِ الْمُضَارِعِ:

- (١) تَبَيَّنَ الْمَوْضُوعُ الْمُعَقَّدُ الَّذِي كَانَ قَدْ شَغَلَ فِكْرَنَا!
- (٢) الطُّلَّابُ تَجَمَّعُوا حَوْلَ مُعَلِّمِهِمْ لِكَسْبِ رِضَاهِ!
- (٣) بَنَتِي تَقْدَمُ لِلْأَوْلَادِ الْفُقَرَاءِ كُتُبَهَا الدِّرَاسِيَّةِ!
- (٤) تَكَلَّمَ مُعَلِّمِي مَعَ بَعْضِ التَّلَامِيذِ الْقُدَمَاةِ!

عربی زبان قرآن (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.

عجائب المخلوقات

تأثیر اللغة الفارسیة على اللغة العربیة

درس‌های ۳ و ۴

صفحه‌های ۳۱ تا ۶۰

■ عَيْنِ الْأَصْحَ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۱۲۱ - ۱۲۵)

۱۲۱- ﴿ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ ... ﴾

(۱) آنچه خداوند می‌خواهد، قرار گرفتن شما در حالت بحرانی است!

(۲) خداوند نمی‌خواهد که شما را در حالت بحرانی قرار دهد!

(۳) خدا نمی‌خواهد تا شما را از حالت بحرانی خارج سازد!

(۴) خدا قرار گرفتن شما در حالت بحرانی را نمی‌خواهد!

۱۲۲- «إِذَا أَرَادَ السَّجَابُ الطَّائِرُ أَنْ يَطِيرَ بَيْنَ الْأَشْجَارِ يَفْتَحُ غِشَاءَهُ الْخَاصَّ وَ يَصِيرُ كَالْمِظَلَّةِ وَ يَطِيرُ سَرِيعًا!»:

(۱) هرگاه سنجاب پرنده بخواند بین درختان پرواز کند، پوسته‌اش که خاص است باز می‌شود و همچون چتر می‌گردد و به سرعت پرواز می‌کند!

(۲) وقتی سنجاب پرنده می‌خواهد بین درختان پرواز کند، پوسته‌ای خاص را می‌گشاید و مثل چتر می‌شود و سریع به پرواز درمی‌آید!

(۳) اگر سنجاب پرنده بخواند میان درختان پرواز کند، پوسته مخصوصش را می‌گشاید و همچون چتر می‌شود و به سرعت پرواز می‌کند!

(۴) اگر سنجاب پرنده بخواند میان درختان پرواز کند، پوسته مخصوصش را باز می‌کند و همچون چتری می‌شود و سریعاً پرواز می‌کند!

۱۲۳- «الْمُفْرَدَاتُ الَّتِي دَخَلَتْ الْعَرَبِيَّةُ مِنْ لُغَاتٍ أُخْرَى تُسَمَّى الْكَلِمَاتُ الدَّخِيلَةُ وَ يُغَيِّرُ الْعَرَبُ أَوْزَانَهَا وَفَقَّ اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ!»:

(۱) کلماتی که از زبان‌های دیگری وارد زبان عربی می‌شوند، کلمات وارد شده نامیده می‌شوند و عرب‌ها وزن‌هایشان را براساس زبان عربی عوض می‌کنند!

(۲) واژگانی را که از زبان‌هایی دیگر وارد زبان عربی شده‌اند، کلمات دخیل می‌نامند و عرب‌ها براساس زبان عربی وزن‌های آن‌ها را تغییر می‌دهند!

(۳) واژگانی که از زبان عربی وارد زبان‌های دیگر شده، واژگان داخل شده نامیده می‌شوند و عرب‌ها وزن آن‌ها را مطابق زبان عربی تغییر می‌دهند!

(۴) کلماتی که از زبان‌های دیگری در زبان عربی وارد شده، کلمات دخیل نامیده می‌شوند و عرب‌ها وزن‌هایشان را بر طبق زبان عربی تغییر می‌دهند!

۱۲۴- عَيْنِ الْخَطَأِ:

(۱) إِنْ تُحَدِّثَ طَرِيقَةَ حَسَنَةً فِي تَعْلِيمِ الْأَطْفَالِ اتَّبِعْكَ!: چنانچه روشی نیکو در آموزش کودکان پدید بیاوری از تو پیروی می‌کنم!

(۲) الْعِلْمُ كَنْزٌ وَ لَا يَحْصُلُ إِلَّا بَعْدَ الْجَهْدِ الْكَثِيرِ!: دانش گنج است و فقط پس از تلاش زیاد حاصل می‌شود!

(۳) مَنْ قَدَّمَ الْخَيْرَ لِنَفْسِهِ وَجَدَ نَتِيجَتَهُ عِنْدَ اللَّهِ!: هرکس برای خودش نیکی پیش بفرستد نتیجه آن را نزد خدا می‌یابد!

(۴) لِيُبَيِّنَ أَهْدَافَهُ لِلنَّاسِ نَطَقَ عَالَمٌ رَأْيَهُ عِنْدَهُمْ!: برای اینکه هدف‌هایش برای مردم آشکار شود یک دانشمند دیدگاهش را برای آنان بر زبان آورد!

۱۲۵- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ مَفْهُومِ الْعِبَارَاتِ:

- (۱) ﴿إِنْ تَتَصَرَّوْا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ﴾: با خدا باش پادشاهی کن!
 - (۲) الْبَعِيدُ عَنِ الْعَيْنِ بَعِيدٌ عَنِ الْقَلْبِ: از دل برود هر آنکه از دیده رود!
 - (۳) مَنْ يُحَاوِلُ كَثِيرًا يَصِلْ إِلَى أَهْدَافِهِ: هر که طاووس خواهد جور هندوستان کشد!
 - (۴) مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ: هر چه کنی به خود کنی، گر همه نیک و بد کنی!
- ۱۲۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «تَبَادُلُ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!»

- (۱) تَبَادُلُ: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الغائب / فعل و مع فاعله جملة فعلية
 - (۲) الْمُفْرَدَاتِ: اسم مفعول - جمع سالم للمؤنث - معرفة / فاعل و مرفوع بالضمة
 - (۳) طَبِيعِيٌّ: اسم - مفرد و مذکر - نكرة - مبني / صفة أو نعت، و موصوفها: أمر
 - (۴) اللُّغَاتِ: اسم - جمع سالم للمؤنث (مفردة: لُغَة) - معرب / مضاف اليه و مجرور بالكسرة
- ۱۲۷- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) اسْتَمَعَ النَّبِيُّ إِلَى الْأَشْعَارِ وَ طَلَبَ مِنَ الشَّاعِرَةِ أَنْ تَنْشِدَ أَكْثَرَ!
- (۲) إِنْ يَسْتَقْدِ الْإِنْسَانُ مِنَ الْمَوَادِّ السُّكَّرِيَّةِ يُصَبُّ بِالْأَمْرَاضِ الْكَثِيرَةِ!
- (۳) لَا يَتَّعَاوُنُ الْمُسْلِمُونَ فِي الْمَعَاصِي وَ لَا يَعْتَمِدُونَ عَلَى الْأَعْدَاءِ فِي الْمَشَاكِلِ!
- (۴) سَجَلَتْ مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو مَسْجِدَ الْإِمَامِ وَ قُبَّةَ قَابُوسٍ فِي قَائِمَةِ التُّرَاثِ الْعَالَمِيِّ!

۱۲۸- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيفِ:

- (۱) الْمُفْرَدَاتِ: أَلْفَاظٌ يَنْطَقُهَا النَّاسُ كُلَّ يَوْمٍ!
- (۲) يَدْرِي: يَأْخُذُ الْعِلْمَ النَّافِعَ مِنَ الْأُسْتَاذِ الْحَاقِقِ!
- (۳) الْمَظْلَّةُ: الْمَرَأَةُ الَّتِي تَظْلُمُ سَائِرَ النَّاسِ وَ تَضُرُّهُمْ!
- (۴) الْمُعْرَبَةُ: لُغَةٌ مِنَ اللُّغَاتِ الْعَالَمِيَّةِ الَّتِي يَتَكَلَّمُ الْعَرَبُ بِهَا!

۱۲۹- عَيْنُ مَا فِيهِ مَعْرَفٌ بِأَل:

- (۱) أَحَبُّ أَلْوَانًا تَهْدِيْ أَعْصَابِنَا!
- (۲) لِلدَّهْرِ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ!
- (۳) أَلَسْنَتْكُمْ قَدْ تَعَوَّدْتَ عَلَى أَنْ تَكْذِبَ!
- (۴) إِنَّ اللَّهَ صَمْدٌ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ!

۱۳۰- عَيْنُ أَسْلُوبِ الشَّرْطِ خَطَا:

- (۱) مَا تَزْرَعُوا هُنَا أَوْلَادَكُمْ يَحْصِدُونَ!
- (۲) إِنْ حَصَلْتَ عَلَى النَّجَاحِ زَادَ سُرُورَ وَالِدِكَ!
- (۳) إِنْ تَتَصَرَّوْا اللَّهَ يُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ!
- (۴) التَّمْسَاحُ إِنْ أَكَلَ فَرِيسَةً أَكْبَرَ أَفْرَزَتْ عَيُونُهُ دُمُوعًا!

تاریخ و جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی (مجموع دروس تاریخ و جغرافیا): ۱۵ دقیقه

تاریخ (۳):

درس هفتم: ایران در دوره

حکومت رضاشاه

درس هشتم: جنگ جهانی دوم و

جهان پس از آن

(تا ابتدای جنگ جهانی دوم)

صفحه‌های ۹۲ تا ۱۰۴

جغرافیا (۳):

درس چهارم: مدیریت حمل و نقل

فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۲)

صفحه‌های ۵۹ تا ۸۰

۱۳۱- چرا دولت انگلستان برای پیگیری منافع خود ترجیح می‌داد از نظامیان دست‌نشانده در ایران استفاده کند؟ زیرا ...

(۱) انگلیسی‌ها از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران بیم داشتند.

(۲) انگلیسی‌ها دریافته بودند که نمی‌توانند ایران را مانند هندوستان به خاک خود ضمیمه کنند.

(۳) ایران در مسیر ارتباطی هندوستان و اروپا قرار داشت و انگلستان می‌توانست با هزینه کمتری بین این دو

منطقه کالا جابه‌جا کند.

(۴) هزینه‌هایی که برای حضور نیروهایش در ایران و نقاط دیگر جهان متحمل می‌شد بسیار بالا بود.

۱۳۲- دلیل سیاست گرایش به آلمان از سوی رضاشاه چه بود؟

(۱) کمک به ثبات، صلح و آرامش بین‌المللی

(۲) تصمیم انگلستان مبنی بر فراهم‌آوری فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان در کشورهای تحت سلطه‌اش

(۳) ترمیم خرابی‌ها و ویرانی‌های اقتصادی ناشی از جنگ جهانی اول در کشور ایران

(۴) جلوگیری از تهاجم نظامی برخی دولت‌ها به ایران

۱۳۳- با اخراج کدام کشور از جامعه ملل، بی‌اعتباری این نهاد بین‌المللی بیشتر شد؟

(۴) شوروی

(۳) ژاپن

(۲) ایتالیا

(۱) آلمان

۱۳۴- اساس برنامه صنعتی استالین بر چه چیزی استوار بود؟

(۲) تولید کالاهای سرمایه‌ای و وسایل جنگی

(۱) کشتی‌سازی و تجهیز وسایل دریانوردی

(۴) ایجاد کارخانه‌های تولید مواد اولیه و خام

(۳) ساخت شبکه وسیعی از جاده‌ها و راه‌آهن

۱۳۵- پس از کدام واقعه تاریخی حکومت جمهوری در کشور آلمان روی کار آمد؟

(۱) انحلال حزب‌های سیاسی به جز حزب نازی و قبضه کامل قدرت توسط هیتلر

(۲) موفقیت نازی‌ها در انتخابات مجلس و رسیدن هیتلر به مقام صدراعظمی

(۳) شکست آلمان در جنگ جهانی اول و پناهنده شدن امپراتور وقت آلمان به هلند

(۴) انعقاد پیمان عدم تجاوز میان شوروی و آلمان در سال ۱۹۳۹

۱۳۶- اگر مسیر مستقیم بین دو شهر فرضی، ۴ کیلومتر و مسیری که به دلیل وجود پیچ و خم و انحراف باید احداث شود، ۶ کیلومتر باشد، شاخص انحراف این

مسیر چقدر است؟

۱۶۰ (۴)

۱۵۰ (۳)

۱۴۰ (۲)

۱۲۰ (۱)

۱۳۷- در کدام گزینه به پایداری حمل و نقل شهری توجه شده است؟

(۱) برطرف کردن هرچه سریع تر مشکل کمبود پارکینگ و اتلاف وقت برای پارک خودروها

(۲) فراهم آوردن وسایل حمل و نقل مناسب برای گردشگری در فصول خاص

(۳) طراحی خطوط ویژه و رمپ های ورود معلولان به اتوبوس ها

(۴) کاهش مسافت بین محل کار و محل سکونت شهروندان

۱۳۸- با توجه به مدیریت حمل و نقل در ایران:

(الف) توجیه اصلی سرمایه گذاری در زمینه توسعه حمل و نقل آبی و ریلی برای کشور چیست؟

(ب) کدام ارگان مدیریت حمل و نقل شهری را برعهده دارد؟

(۱) افزایش روزافزون جمعیت و گسترش شهرها و حومه ها و توسعه گردشگری - شهرداری ها

(۲) موقعیت جغرافیایی و ترابری ویژه در منطقه جنوب غربی آسیا و قفقاز - شهرداری ها

(۳) افزایش روزافزون جمعیت و گسترش شهرها و حومه ها و توسعه گردشگری - وزارت راه و شهرسازی

(۴) موقعیت جغرافیایی و ترابری ویژه در منطقه جنوب غربی آسیا و قفقاز - وزارت راه و شهرسازی

۱۳۹- شهر A روی نصف النهار ۳۰ درجه شرقی و شهر B روی نصف النهار ۸۰ درجه شرقی واقع شده است. اگر در شهر A ساعت ۱۱ صبح باشد در شهر B

ساعت چند است؟

(۲) ۱۳ و ۱۰ دقیقه بعد از ظهر

(۱) ۱۲ و ۳۰ دقیقه بعد از ظهر

(۴) ۱۲ ظهر

(۳) ۱۴ و ۲۰ دقیقه بعد از ظهر

۱۴۰- مهم ترین کاربرد انواع GPS کدام است و بیشترین کاربرد کنونی آن برای مردم جهان چیست؟

(۱) تعیین اختلاف ساعت میان نقاط مختلف - مسیریابی

(۲) تعیین موقعیت جغرافیایی مکان ها و زمان مدنظر - مسیریابی

(۳) تعیین اختلاف ساعت میان نقاط مختلف - مکان یابی فعالیت ها

(۴) تعیین موقعیت جغرافیایی مکان ها و زمان مدنظر - مکان یابی فعالیت ها

تاریخ و جغرافیا (۱)

در این بخش، از میان سؤالات تاریخ و جغرافیا (۱) و تاریخ و جغرافیا (۲) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰ «یا» به سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰ پاسخ دهید.

تاریخ (۱):

فصل دوم: جهان در عصر

باستان؛ میراث بشری

(درس‌های ۴ تا ۶)

صفحه‌های ۲۹ تا ۶۰

جغرافیا (۱):

فصل دوم: جغرافیای طبیعی ایران

(درس‌های ۳ و ۴)

صفحه‌های ۱۳ تا ۳۲

۱۴۱- قانون حمورابی، به عنوان نخستین سند قانون‌گذاری جهان، متعلق به کدام یک از اقوام باستانی زیر است؟

(۲) آشوری

(۱) اکدی

(۴) سومری

(۳) اموری

۱۴۲- مصر باستان اغلب از چه طریقی در معرض هجوم بیرونی قرار داشت؟

(۲) صحرای گرم در غرب

(۱) دریای مدیترانه در شمال

(۴) شبه‌جزیره سینا در شمال شرق

(۳) دره پهنای رود نیل در جنوب

۱۴۳- چرا دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند چیزی نمی‌دانیم؟

(۲) عدم وجود نوشته‌های گلی منتسب به آن

(۱) از بین رفتن تدریجی آثار این تمدن

(۴) ناتوانی در رمزگشایی و خوانش لوح‌ها و نوشته‌ها

(۳) پهنای و گستردگی جغرافیایی این تمدن

۱۴۴- دوران ضعف و انحطاط کدام تمدن باستانی را مورخان عصر تاریکی نامیده‌اند؟

(۲) چین

(۱) روم

(۴) میسن

(۳) مینوس

۱۴۵- در نتیجهٔ کدام اقدام، جمهوری رم به قدرتی بزرگ در مدیترانه و شمال آفریقا تبدیل شد؟

(۲) براندازی بقایای حکومت سلوکی در شرق مدیترانه

(۱) شکست حکومت کارتاژ و پادشاهان مقدونی

(۴) تسلط بر سرتاسر شبه‌جزیره ایتالیا

(۳) سرکوب شورش سرداران جاه‌طلب و بردگان

۱۴۶- در کدام گزینه به موقعیت نسبی به‌درستی اشاره نشده است؟

(۲) فرارگیری بحرین در حاشیهٔ خلیج فارس

(۱) فرارگیری دشت‌های بزرگ و منطقهٔ کوهستانی البرز در ایران

(۴) فرارگیری نیویورک در ساحل اقیانوس اطلس

(۳) فرارگیری کشور آذربایجان در حاشیهٔ غربی دریای خزر

۱۴۷- علت ممتاز بودن موقعیت نسبی کشور ایران کدام است؟

- (۱) قرارگرفتن در مجاورت دریای خزر، خلیج فارس، دریای عمان و تنگه هرمز
- (۲) گستردگی در عرض جغرافیایی منطقه معتدله نیمکره شمالی و تنوع آبوهوایی بالا
- (۳) برخورداری از موقعیت ریاضی خاصی که تنوع محیطزیست و تولید کشاورزی را به دنبال داشته است.
- (۴) دارابودن موقعیت ریاضی منحصربهفرد کشور در عرض ۲۵ تا ۴۰ درجه شمالی و طول ۴۴ تا ۶۳ درجه شرقی

۱۴۸- کدام گزینه با عبارات زیر از نظر شمول، ارتباط پیدا می‌کند؟

«نواحی داخلی کشور - ارتفاع اغلب بالای هزار متر از سطح دریاهای آزاد - جهت شمالی جنوبی»

- (۱) جلگه‌ها - سرزمین‌های کوهستانی - منطقه کوهستانی تالش
- (۲) جلگه‌ها - جلگه‌های مرتفع - منطقه کوهستانی آذربایجان
- (۳) دشت‌ها - سرزمین‌های کوهستانی - منطقه کوهستانی تالش
- (۴) دشت‌ها - جلگه‌های مرتفع - منطقه کوهستانی آذربایجان

۱۴۹- کدام مورد، از مشخصات منطقه کوهستانی البرز است؟

- (۱) امتداد چین‌خوردگی این منطقه، آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است.
- (۲) از تنگه منجیل شروع می‌شود و در امتداد طول جغرافیایی تا کوه‌های شاه‌کوه، ادامه دارند.
- (۳) قله دماوند در این منطقه، از طریق فعالیت‌های آتشفشانی در دوران دوم شکل گرفته است.
- (۴) در جهت شمالی - جنوبی قرار دارد و امتداد شکل‌گیری آن، با کوه‌های تالش متفاوت است.

۱۵۰- هر کدام از دشت‌های زیر به‌ترتیب به کدام دلایل ایجاد شده‌اند؟

«ماهی‌دشت کرمانشاه - نهاوند - دشت کاکان فارس»

- (۱) انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست - انحلال مواد آهکی - در هنگام چین‌خوردگی
- (۲) انحلال مواد آهکی - در هنگام چین‌خوردگی - انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
- (۳) انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست - در هنگام چین‌خوردگی - انحلال مواد آهکی
- (۴) انحلال مواد آهکی - انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست - در هنگام چین‌خوردگی

تاریخ و جغرافیا (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۴۱ تا ۱۵۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۶۰ پاسخ دهید.

تاریخ (۲):

فصل دوم: ظهور اسلام، حرکتی

تازه در تاریخ بشر

(درس‌های ۴ تا ۶)

صفحه‌های ۳۰ تا ۶۵

جغرافیا (۲):

فصل دوم: نواحی طبیعی

(درس‌های ۳ و ۴)

صفحه‌های ۱۹ تا ۵۲

۱۵۱- کدام مورد، دربارهٔ عبدالله بن ابی رئیس منافقان مدینه در عصر پیامبر (ص) درست است؟

(۱) در برخی غزوها مانند بدر و خندق شرکت نکرد و به تحریک مهاجرین علیه انصار پرداخت.

(۲) در جنگ مسلمانان با یهودیان بنی قریظه و تصمیم پیامبر (ص) به محاصرهٔ آن‌ها، یهودیان را تشویق به

مقاومت کرد.

(۳) تلاش می‌کرد میان مسلمانان و یهودیان اختلاف ایجاد کند و مهاجرین مکی را علیه انصار و یهودیان مدینه تحریک کند.

(۴) با آغاز تضعیف قدرت و موقعیت قریش در حجاز اسلام آورد، در غزوهٔ احد شرکت نکرد و تا زمان وقوع غزوهٔ تبوک زنده بود.

۱۵۲- کدام اقدام پیامبر (ص) را در موقعیتی قرار داد که برای ریشه‌کن کردن شرک و بت‌پرستی اقدام کند؟

(۱) گرایش امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ به اسلام

(۲) استقبال گستردهٔ قبیله‌های مهم شبه‌جزیره از حکومت اسلامی

(۳) تداوم توطئه‌ها و دسیسه‌گری‌های مشرکان علیه مسلمانان

(۴) گسترش و پیشرفت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی اسلام

۱۵۳- چرا حضرت علی (ع) مرکز خلافتشان را از مدینه به کوفه منتقل کردند؟

(۱) نزدیکی کوفه به بصره و مصر

(۲) همراهی با برخی از صحابهٔ پیامبر (ص)

(۳) دفع سرکشی‌ها و آشوبگری‌ها

(۴) عدم بیعت سران قریش با ایشان

۱۵۴- کدام شخصیت، فرماندهی سپاه اعراب مسلمان را در حمله به مصر برعهده داشت؟

(۱) اسامه بن زید

(۲) ولید بن عتبّه

(۳) عمرو عاص

(۴) عمار یاسر

۱۵۵- کدام گزینه به مهم‌ترین تحولی که با روی کار آمدن خلفای اموی پدید آمد، اشاره دارد؟

(۱) قومیت‌گرایی و تشدید تعصبات قبیله‌ای

(۲) موروثی شدن خلافت میان اعضای خاندان حاکم

(۳) ترویج تفکر جبرگرایی برخلاف آموزه‌های اسلام

(۴) فاصله گرفتن حکومت از اصول مورد تأکید قرآن و پیامبر (ص)

۱۵۶- در وقوع بارندگی حضور کدام عوامل ضروری است؟

- (۱) ناهمواری‌ها، رطوبت و ناپایداری هوا
(۲) ناهمواری‌ها، کمربندهای پرفشار و جریان‌های آب سرد
(۳) برخورد توده‌های هوا، رطوبت و ناپایداری هوا
(۴) برخورد توده‌های هوا، ناهمواری‌ها و جریان‌های آب سرد

۱۵۷- با توجه به انواع نواحی آب و هوایی، هوازدگی فیزیکی در آب و هوای ... به دلیل ... فعالیت زیادی دارد.

- (۱) کوهستانی - میانگین دمای بالا
(۲) معتدل خزری - رطوبت نسبی بالا
(۳) گرم و شرجی - میانگین دمای پایین
(۴) گرم و خشک - کمبود بارش و اختلافات دمایی

۱۵۸- بیابان‌های زیر در اثر کدام یک از علل دوگانه ایجاد بیابان‌ها تشکیل شده‌اند؟

«آناکاما - تکه‌ماکان - نامیب»

- (۱) دوری از منابع رطوبت - استقرار مرکز پرفشار - استقرار مرکز پرفشار
(۲) استقرار مرکز پرفشار - دوری از منابع رطوبت - استقرار مرکز پرفشار
(۳) استقرار مرکز پرفشار - دوری از منابع رطوبت - دوری از منابع رطوبت
(۴) دوری از منابع رطوبت - استقرار مرکز پرفشار - دوری از منابع رطوبت

۱۵۹- در کدام گزینه همه اشکال فرسایشی ناشی از حفر مواد هستند؟

- (۱) آب‌سنگ‌ها و جزایر مرجانی در دریاها و ستون‌های سنگی نواحی بیابانی
(۲) دماغه‌های ماسه‌ای و ستون‌های سنگی دریایی و تپه‌های ماسه‌ای در نواحی بیابانی
(۳) حفره، شکاف و زبانه در دریاها و ستون‌های سنگی و تپه‌های ماسه‌ای در نواحی بیابانی
(۴) غارها و طاق‌های دریایی، گرزديو و ستون‌های سنگی نواحی بیابانی

۱۶۰- کدام گزینه به‌ترتیب توضیحی مناسب برای موارد زیر ارائه داده است؟

الف) دره‌های U شکل

ب) مورین

- (۱) معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال به وجود آمده‌اند - سنگ‌ها و رسوباتی هستند که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند.
(۲) معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی شکل می‌گیرند - سنگ‌ها و رسوباتی هستند که رودها با خود حمل می‌کنند.
(۳) معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی شکل می‌گیرند - سنگ‌ها و رسوباتی هستند که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند.
(۴) معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال به وجود آمده‌اند - سنگ‌ها و رسوباتی هستند که رودها با خود حمل می‌کنند.

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس هفتم: عقل در فلسفه
(قسمت اول)
درس هشتم: عقل در فلسفه
(قسمت دوم)
صفحه‌های ۵۲ تا ۶۸

۱۶۱- کدام گزینه از جمله کارکردهای عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال نیست؟

(۱) دستیابی به دانش‌های مختلف در حیطه علوم تجربی (۲) رسیدن به حقایق عقلانی محض

(۳) عمل به نیکی‌ها و دوری از بدی‌ها (۴) شناخت افعال ناپسند اخلاقی

۱۶۲- ابزار و طریق اصلی رسیدن انسان به مرتبه عالم عقل در کدام گزینه به‌درستی ذکر شده است؟

(۱) داشتن استعداد ذاتی در رسیدن به چنین مرتبه‌ای از وجود (۲) سیر و سلوک نفسانی و تهذیب نفس

(۳) تجرد کامل از ماده و جسم (۴) درک حقایق به‌صورت مستقیم و شهودی

۱۶۳- ارسطو عقل انسان را براساس ... آن تقسیم می‌کند و این امر تقسیم می‌شود به ...

(۱) موضوع - تفکرانی که در حیطه استدلال‌های تجربی قرار می‌گیرند و آن‌هایی که استدلال عقلی محض هستند.

(۲) روش - شناخت چیزهایی که انسان در آفرینش آن‌ها نقشی ندارد و چیزهایی که در آفرینش آن‌ها مؤثر است.

(۳) موضوع - شناخت چیزهایی که انسان در آفرینش آن‌ها نقشی ندارد و چیزهایی که در آفرینش آن‌ها مؤثر است.

(۴) روش - تفکرانی که در حیطه استدلال‌های تجربی قرار می‌گیرند و آن‌هایی که استدلال عقلی محض هستند.

۱۶۴- تحولات عقل از رنسانس تاکنون به‌طور عمده مربوط به کدام یک از موارد زیر می‌باشد؟

(۱) اعتبار یا عدم اعتبار عقل (۲) معنا و مفهوم عقل

(۳) قلمرو شناخت عقل (۴) نقش عقل در حوزه دین و علم

۱۶۵- به‌ترتیب تفاوت و شباهت نظر ارسطو و دکارت درباره عقل و حدود توانایی آن در کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

(۱) پذیرش عقل به عنوان دستگاه تفکر - پذیرش استدلال عقلانی مستقل از تجربه

(۲) رد و انکار عقل در معنای اول آن - توجه ویژه به معنای دوم عقل

(۳) توجه به هر دو معنای عقل - قائلیت به عقل به عنوان قوه استدلال در آدمی

(۴) پذیرش عقل به عنوان موجودی برتر - رد و انکار معنای اول عقل

۱۶۶- کدام گزینه درباره عقل و کارکرد آن نزد حکمای ایران باستان صحیح می‌باشد؟

- (۱) ایران تنها کانون عقل‌گرایی و دعوت به خرد در عهد باستان است.
- (۲) مزدا نام دیگر عقلی است که اولین مخلوق روحانی خدا به‌شمار می‌رود.
- (۳) پدیدار شدن عقاید غیرعقلانی نشان از روند نزولی عقل در ایران قدیم می‌باشد.
- (۴) وجود افسانه‌های اساطیری مختلف به عدم پذیرش عقل در معنای دوم منجر گردید.

۱۶۷- کدام عبارت درباره فیضی که از جانب عقل فعال به عقل انسان می‌رسد دقیق‌تر است؟

- (۱) تدبیر آسمان‌ها و فلک و جهان آفرینش است، که از جانب خدا صادر می‌شود.
- (۲) نوری است که چشم انسان را در دیدن و مشاهده حقایق عالم توانا می‌سازد.
- (۳) یاری‌رسانی در شناخت مفاهیم کلی و صورت‌های اشیاء و موجودات در عالم است.
- (۴) حقیقتی کاملاً غیرمادی است، که به طور نامحسوس در نفس انسان تحقق می‌یابد.

۱۶۸- هر یک موارد زیر به ترتیب در کدام یک از مراحل رشد عقل تحقق می‌یابند؟

«درک معقولات بدیهی - درک معقولات نظری - شکوفایی عقل»

- (۱) عقل بالفعل - عقل بالملکه - عقل بالفعل
- (۲) عقل بالفعل - عقل بالملکه - عقل بالفعل
- (۳) عقل بالملکه - عقل بالفعل - عقل بالمستفاد
- (۴) عقل بالفعل - عقل بالملکه - عقل بالمستفاد

۱۶۹- اگر بین یکی از داده‌های عقلانی ما و یافته‌های وحیانی تضاد آشکاری مشهود باشد، کدام گزینه درست است؟

- (۱) باید داده‌های عقلانی خود را بازبینی کنیم تا بتوانیم خطای آن را یافته و اصلاح کنیم.
- (۲) ضرورتاً سخن وحی صحیح است و لذا باید عقل را به طور کلی کنار بگذاریم.
- (۳) باید سخن وحی را به نوعی تفسیر و تأویل کنیم که با داده‌های عقلی ما تعارض نداشته باشد.
- (۴) از آنجایی که ممکن است این تضاد واقعی باشد، باید سخن وحی را در اولویت قرار دهیم.

۱۷۰- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«غیر این عقل تو، حق را عقل‌هاست که بدان تدبیر اسباب سماست»

- (۱) در مصراع اول بیت، «عقل تو» به قوه استدلال و «عقل‌های حق» به موجودات برتر و مجرد اشاره دارند.
- (۲) عالم عقول در واقع جزئی از عالم ماوراءالطبیعه بوده و تمامی این عالم را در بر نمی‌گیرد.
- (۳) عقل اول واسطه فیض الهی بوده و سایر عقول صرفاً نقش دریافت‌کننده را دارند.
- (۴) بین عقول رابطه طولی برقرار است و عقل اول اولین مخلوق روحانی خداوند است.

فلسفه یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس سوم: فلسفه و زندگی
درس چهارم: آغاز تاریخی فلسفه
صفحه‌های ۱۹ تا ۳۵

۱۷۱- کدام گزینه در مورد باورهای ما درست است؟

- (۱) باورهای هر فردی از استدلال‌های او نشأت می‌گیرد که منحصر به فرد هستند.
- (۲) داشتن باورهایی در مورد موضوعات بنیادین مختص فیلسوفان است.
- (۳) باورمندی به امور گوناگون با دانستن دلیل آن باورها ملازمه حتمی دارد.
- (۴) دستیابی به ریشه‌های فکری دیگران در بستر گفت‌وگو و زندگی روزمره میسر است.

۱۷۲- در کدام گزینه می‌توان گفت فرد به استقلال در اندیشه رسیده است؟

- (۱) فردی مقلد که عقاید او همگی درست و صحیح هستند.
- (۲) فردی که با عقاید رایج در جامعه مخالفت می‌کند.
- (۳) فردی که با استدلال کردن به عقاید نادرست رسیده است.
- (۴) فردی که گاه با روشی جدی و منطقی به مسائل بنیادی می‌پردازد.

۱۷۳- آنگاه که فیلسوف افکار و عقایدی را که بر مبنای مغالطه و عادت بوده‌اند نقد و ارزیابی می‌کند و با برهان و استدلال فهم درستی از حقایق ارائه

می‌دهد، به ترتیب به کدام یک از فواید تفکر فلسفی نائل شده است؟

- (۱) رهایی از عادات غیرمنطقی - استقلال در اندیشه
- (۲) دوری از مغالطه‌ها - استقلال در اندیشه
- (۳) دوری از مغالطه‌ها - رهایی از عادات غیرمنطقی
- (۴) رهایی از عادات غیرمنطقی - دوری از مغالطه‌ها

۱۷۴- کدام گزینه مربوط به «استقلال در اندیشه»، از آثار زندگی بر پایه فهم فلسفی، به شمار نمی‌رود؟

- (۱) فیلسوف واقعی هیچ سخن و باوری را بدون دلیل نمی‌پذیرد.
- (۲) فیلسوف با روش درست وارد مسائل بنیادین زندگی می‌شود و پاسخ می‌دهد.
- (۳) فیلسوف درباره انواع استدلال‌ها می‌اندیشد و اگر به درستی‌شان پی ببرد، آن‌ها را می‌پذیرد.
- (۴) فیلسوف می‌کوشد فهم درستی از حقایق، چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی ارائه دهد.

۱۷۵- عبارات مشخص شده در متن زیر، به ترتیب مرتبط با کدام یک از فواید تفکر فلسفی می‌باشد؟

«گاهی در جوامع، عقایدی بر اثر مرور زمان و انتقال از نسلی به نسل دیگر رواج می‌یابد و افراد این عقاید را بدون اینکه پشتوانه محکمی داشته باشند

می‌پذیرند. در این میان اندیشمندان می‌کوشند تا با بررسی این عقاید و ریشه‌ها و پشتوانه عقلی آن‌ها، به باوری صحیح برسند.»

- (۱) عادت‌های غیرمنطقی - دوری از مغالطات
- (۲) دچار شدن به مغالطات - استقلال در اندیشه
- (۳) عادت‌های غیرمنطقی - استقلال در اندیشه
- (۴) دچار شدن به مغالطات - دوری از مغالطات

۱۷۶- کدام گزینه را با توجه به تمثیل غار افلاطون نمی‌توان بیان کرد؟

- (۱) به محض مشاهده نور و روبه‌رو شدن با واقعیت نادرستی توهمات و دروغ‌ها آشکار می‌شود.
- (۲) وجود یک آموزگار و راهنما لازمه و شرط رسیدن به شناخت و دریافت معرفت حقیقی است.
- (۳) کسب شناخت و معرفت درست یک امر تدریجی است و به صورت دفعی و ناگهانی حاصل نمی‌شود.
- (۴) حقیقت غایی با صرف سخن و حرف به دیگران منتقل نمی‌شود و آن‌ها خود باید کشف آن را تجربه کنند.

۱۷۷- کدام گزینه درباره آغاز تاریخی فلسفه صحیح می‌باشد؟

- (۱) اطلاعات امروزی ما به هیچ وجه قادر به ارائه گزارش معتبری از جریان فلسفه نیست.
- (۲) شناسایی ریشه اندیشه‌های رایج کنونی به واسطه آشنایی با آغاز اندیشه‌های فیلسوفانه میسر است.
- (۳) اندیشیدن درباره مسائل هستی‌علتی برای پیدایش و تحقق تمدن‌های مختلف بوده است.
- (۴) زمان و مکان پیدایش فلسفه مشخص نیست؛ اما حدود شش قرن پس از میلاد مباحث فلسفی در یونان پایه‌گذاری شد.

۱۷۸- کدام گزینه درباره اولین فیلسوفان یونان صحیح است؟

- (۱) از آن جایی که اثری از تالس باقی نمانده است، نمی‌توان از افکار او آگاه شد.
- (۲) فیثاغورس و پیروان او بنیان‌گذاران علم حساب و نجوم در تاریخ به‌شمار می‌روند.
- (۳) فیثاغورس نخستین اندیشمندی بود که واژه فلسفه را به کار برد و آن را بر سر زبان‌ها انداخت.
- (۴) تالس به خاطر مشاهده حالت‌های گوناگون آب، آن را عنصر اصلی و سایر چیزها را حالات آن می‌دانست.

۱۷۹- کدام گزینه با توجه به جمله زیر از هراکلیتوس صحیح می‌باشد؟

«مردمان نمی‌دانند که چگونه از هم جداشدگی عین به‌هم‌پیوستگی است، نام عدالت را هم نمی‌دانستند اگر بی‌عدالتی نبود.»

- (۱) با توجه به این نظر از لحاظ منطقی امکان اجتماع ضدین ممکن است.
- (۲) همه‌چیز در سیلان و حرکت است و پیوسته تغییر و تحول دائمی بر قوانین طبیعت حاکم است.
- (۳) گریزی از ستیز و تضاد نیست و وجود اضداد جهان را می‌سازد.
- (۴) جهان از تغییر ساخته شده است و هر چیزی سازنده امر متضاد و متناقض خودش است.

۱۸۰- کدام موارد به‌ترتیب علت و معلول آشفته‌گی ذهنی مردم آتن باستان می‌باشند؟

- (۱) ارائه نظرات متعدد و متضاد توسط جهان‌شناسان - رواج خطابه و سخنوری به جای علوم مختلف
- (۲) ظهور اندیشمندانی که خود را سوفیست می‌نامیدند - کم‌رنگ شدن ارزش یافتن حقیقت نزد برخی اندیشمندان
- (۳) ارائه نظرات متعدد و متضاد توسط جهان‌شناسان - مردم اصل حقیقت و رسیدن به آن را انکار کردند
- (۴) ظهور اندیشمندانی که خود را سوفیست می‌نامیدند - رواج خطابه و سخنوری به جای علوم مختلف

منطق

در این بخش، از میان سؤالات منطق و فلسفه یازدهم تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۱۸۱ تا ۱۹۰ «یا» به سؤالات ۱۹۱ تا ۲۰۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس سوم: مفهوم و مصداق
درس چهارم: اقسام و شرایط تعریف
صفحه‌های ۲۰ تا ۳۸

۱۸۱- کدام مفهوم قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را داراست؟

- (۱) رستم شاهنامه
(۲) سیندرلا
(۳) فقط این کتابها
(۴) فقط دبیر منطق این مدرسه

۱۸۲- کدام یک از توصیف‌های زیر درباره مفاهیم کلی و جزئی درست نیست؟

- (۱) مفهوم کلی می‌تواند در واقعیت یک مصداق داشته باشد مثل واجب‌الوجود بالذات.
(۲) امکان ندارد که بتوان از مفهوم جزئی تعریف مفهومی ارائه کرد.
(۳) مفهوم کلی مفهومی است که مصادیق خارجی آن از مصادیق ذهنی‌اش بیشتر باشد.
(۴) مفهوم جزئی امکان دارد که در حال حاضر مصداق واقعی نداشته باشد مثل رستم شاهنامه.
۱۸۳- اگر قضیه «بعضی الف غیر ب است» صادق باشد، کدام نسبت میان موضوع و محمول قابل تصور نیست؟

- (۱) تساوی
(۲) تباین
(۳) عموم و خصوص مطلق
(۴) عموم و خصوص من وجه

۱۸۴- کدام یک از نسبت‌های زیر به‌ترتیب عموم و خصوص مطلق و تباین هست؟

- (۱) غیرمسلمان - زردشتی / ماده - هوا
(۲) شهر - مشهد / موازی - متقاطع
(۳) جماد - رشدکننده / ماشین - چرخ
(۴) مربع - لوزی / نور - لامپ

۱۸۵- مفهوم «قاره» با کدام مفهوم متباین نیست؟

- (۱) کشور
(۲) شهر
(۳) آسیا
(۴) پایتخت

۱۸۶- برای تعریف مفهوم «خلیج فارس» استفاده از کدام نوع تعریف مناسب است؟

- (۱) تعریف لغوی
(۲) تعریف از طریق ذکر مصادیق
(۳) تعریف مفهومی
(۴) تعریف ترکیبی

۱۸۷- نوع کدامیک از تعریف‌های زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) خفاش = پستانداری که پروازکننده است و در شب شکار می‌کند.
(۲) نبی = کسی که از عالم غیب خبر می‌دهد و معجزه ارائه می‌کند، مانند حضرت عیسی انسان را هدایت می‌کند.
(۳) جاندار = جسمی که دارای سلول و رشدکننده باشد.
(۴) طاس = ظرفی قدیمی که شکل ظاهری آن بخشی از نیم‌کره کامل را تشکیل می‌دهد.

۱۸۸- اگر تعریف ارائه‌شده برای یک مفهوم مجهول، نه جامع باشد و نه مانع، نسبت میان مصادیق تعریف و مفهوم مجهول کدامیک از نسبت‌های چهارگانه

خواهد بود؟

- (۱) عموم و خصوص مطلق و یا تباین
(۲) عموم و خصوص من وجه و یا تباین
(۳) فقط عموم و خصوص من وجه
(۴) فقط تباین

۱۸۹- کدامیک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) اگر در تعریف از مفاهیم مجهول استفاده شود تعریف فاقد شرط واضح بودن خواهد بود.
(۲) وظیفه منطق معرفی و شناساندن مفاهیم مختلف نیست.
(۳) تعریف مفهومی همه مفاهیم امکان‌پذیر نیست.
(۴) همه مفاهیم به تعریف نیاز دارند.

۱۹۰- با توجه به شرایط تعریف صحیح، کدام گزینه درست است؟

- (۱) تعریفی که هم جامع و هم مانع باشد، یک تعریف صحیح محسوب می‌شود.
(۲) اگر «هوا» را به صورت «اسطقس شفاف» تعریف کنیم، ممکن است تعریف قابل قبولی محسوب شود.
(۳) در صورت فرض مفهومی با نهایت بداهت، تعریف مفهومی صحیح آن غیرممکن خواهد بود.
(۴) برای جامع بودن یک تعریف این که نسبت معرف و مفهوم عام، عموم و خصوص مطلق باشد کافی است.

فلسفه یازدهم

اگر به سؤال‌های ۱۸۱ تا ۱۹۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۹۱ تا ۲۰۰ پاسخ دهید.

درس سوم: فلسفه و زندگی
درس چهارم: آغاز تاریخی فلسفه
صفحه‌های ۱۹ تا ۳۵

۱۹۱- کدام یک از موارد زیر دربارهٔ باورهای مربوط به زندگی نادرست است؟

(۱) همه دربارهٔ آن‌ها می‌اندیشند ولی لزوماً به چرایی آن‌ها پی نمی‌برند.

(۲) بدون فهم تخصصی دانش فلسفه ممکن نیست.

(۳) از عهدهٔ هر کسی برمی‌آید و صرفاً برای فلاسفه نیست.

(۴) در خلال رفتارها یا سخنان روزانهٔ هر انسانی خود را نمایان می‌سازند.

۱۹۲- کدام گزینه دربارهٔ تأثیر فلسفه بر افکار و زندگی درست نیست؟

(۱) افراد اندیشمند اگر عقیده‌ای در پیش نظرشان غیرمنطقی باشد نمی‌پذیرند و آن را نقد می‌کنند.

(۲) کسی که تفکر فیلسوفانه دارد سعی می‌کند از منطق در بررسی باورهای خود استفاده کند و کمتر دچار خطا شود.

(۳) متفکر فلسفی سعی می‌کند اگر به باطل بودن عقیده‌ای پی برد، افراد جامعه را به باطل بودن آن آگاه کند.

(۴) فیلسوف سعی می‌کند اندیشه‌ای مستقل داشته باشد و به تفکرات و باورهای دیگران توجه نکند و به آن‌ها نیندیشد.

۱۹۳- کدام مورد باعث آزادسازی جامعه از عقاید باطل می‌شود و کدام مورد می‌تواند باعث تشخیص تفکرات و اندیشه‌های صحیح از باطل شود؟

(۱) استقلال در اندیشه - دوری از مغالطه (۲) استقلال در اندیشه - استقلال در اندیشه

(۳) رهایی از عادات غیرمنطقی - دوری از مغالطه (۴) رهایی از عادات غیرمنطقی - استقلال در اندیشه

۱۹۴- عبارات «نداشتن پشتوانهٔ عقلی برای اندیشه‌ها» و «شکل‌گیری باور براساس خیال» به ترتیب می‌تواند فقدان کدام اثر «زندگی براساس فهم فلسفی»

باشد؟

(۱) استقلال در تفکر - رها شدن از عادات‌های غیرمنطقی (۲) رها شدن از عادات‌های غیرمنطقی - استقلال در تفکر

(۳) رها شدن از عادات‌های غیرمنطقی - دوری از مغالطه‌ها (۴) استقلال در تفکر - دوری از مغالطه‌ها

۱۹۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از آثار زندگی بر پایهٔ فهم فلسفی است؟

- ناظر بر رسیدن به حقایق درست و انتقال آن‌ها به دیگران است.

- ناظر بر روش متفاوت فلاسفه در پرداختن به مسائل بنیادین زندگی است.

- ناظر بر نقد و ارزیابی عقاید رایج و حاکم در میان مردم یک جامعه می‌باشد.

(۱) دوری از مغالطه‌ها - استقلال در اندیشه - رهایی از عادات غیرمنطقی

(۲) رهایی از عادات غیرمنطقی - استقلال در اندیشه - دوری از مغالطه‌ها

(۳) استقلال در اندیشه - دوری از مغالطه‌ها - رهایی از عادات غیرمنطقی

(۴) دوری از مغالطه‌ها - رهایی از عادات غیرمنطقی - استقلال در اندیشه

۱۹۶- بنا بر مثال غار افلاطون، نتیجه برخورد ناگهانی فرد رها شده با نور مستقیم چه خواهد بود؟

- (۱) عقیده‌اش به آنچه تاکنون می‌دیده و به سایه‌ها محکم و استوارتر می‌شود.
- (۲) چیزهایی را که تاکنون فقط سایه آن‌ها را می‌دیده می‌بیند و حقیقت‌شان را می‌فهمد.
- (۳) در ابتدا نمی‌تواند چیزی ببیند اما سپس در زمان کوتاهی عادت می‌کند.
- (۴) حقیقت اشیاء را می‌یابد اما چون تاکنون فقط سایه‌ها را دیده است، حقایق را نمی‌پذیرد.

۱۹۷- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) براساس مکتوبات بر جای مانده، ایونیا مبدأ فلسفه یونانی است.
 - (۲) فلسفه در آغاز و پیدایش لامکان و لازمان است.
 - (۳) ما هیچ آگاهی دقیقی از اولین فکر فلسفی بشر نداریم.
 - (۴) زادگاه فلسفه یونانی بخشی از سرزمین یونان بوده است.
- ۱۹۸- چه کسی ریاضیات را به‌گونه‌ای خاص با فلسفه و عرفان درهم آمیخت و مبنای ثابت واحد جهان را چه می‌دانست؟

- (۱) فیثاغورس - هستی
- (۲) پارمنیدس - هستی
- (۳) فیثاغورس - اعداد و اصول اعداد
- (۴) پارمنیدس - اعداد و اصول اعداد

۱۹۹- اگر جملات زیر از هراکلیتوس باشد کدام گزینه درباره آن صحیح است؟

«گونه‌های مختلف به چیزهای متفاوت تمایل دارند: آب دریا برای ماهیان سلامت‌بخش و برای آدمیان زیان‌بار است. خزان زباله را به طلا ترجیح می‌دهند!»

- (۱) انسان معیار همه چیز است و اوست که خوب و بد و درستی و نادرستی را تعیین می‌کند.
- (۲) هیچ‌گاه این کامیاب نمی‌شود که عدم وجود داشته باشد؛ ذهن خود را از چنین اندیشه‌هایی مهار کن.
- (۳) سربالایی و سرپایینی در یک کوه در واقع بخش‌هایی از یک مسیر واحد هستند.
- (۴) شما نمی‌توانید دو بار در همان رودخانه گام گذارید زیرا همواره آب‌های تازه در آن جریان دارد.

۲۰۰- عامل اصلی پیدایش سوفیست‌ها در جامعه یونان باستان چه بود؟

- (۱) رواج آراء گوناگون بین اندیشمندان یونان
- (۲) ایجاد سیاست‌ها و رونق مطالب سیاسی بین مردم
- (۳) باورهای رمزگونه درباره طبیعت
- (۴) ناتوان بودن بشر در شناخت حقیقت

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس دوم: روان‌شناسی رشد
صفحه‌های ۳۴ تا ۶۵

۲۰۱- سارا که به تازگی وارد دوره نوبایی شده است، احتمال دارد که کدام‌یک از مهارت‌های زیر در او بروز نیافته باشد؟

- (۱) لبخند اجتماعی (۲) احساس سپاسگزاری (۳) ترس از غریبه (۴) خشمگین شدن

۲۰۲- چند بیت از میان ابیات زیر به عامل «وراثت» از عوامل مؤثر بر رشد اشاره دارند؟

- گر نشیند فرشته‌ای با دیو وحشت آموزد و خیانت و ریو
خیث را چو تعهد کنی و بنوازی به دولت تو گنه می‌کند به انبازی
ندانست آنکه رحمت کرد بر مار که آن ظلم است بر فرزند آدم
سگ به دریای هفتگانه بشوی که چو تر شد پلیدتر باشد
با عزیزی نشست روزی چند لاجرم همچو گرمی شد

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۰۳- حیطه رشدی چند مورد از رفتارهای زیر نادرست ذکر شده است؟

- هرس شدن مدارهای بین‌سلولی در مغز در دوره کودکی (شناختی) - رعایت حقوق دیگران (اجتماعی) - کسب مهارت فراحافظه در نوجوانی
(شناختی) - بازی‌های تکی و موازی کودکان در دوره‌های سنی مختلف (اجتماعی) - پاسخ به پرسش «من کیستم؟» در دوره نوجوانی (اخلاقی)

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۰۴- کدام گزینه به عوامل وراثتی رشد انسان اشاره دارد؟

- (۱) با ورود پدر به زندگی کودک، تمایز میان من و دیگری شکل می‌گیرد.
(۲) در حدود چهارسالگی کودک کم‌کم می‌تواند مفاهیم را طبقه‌بندی کند.
(۳) نخستین لذتی که کودک از مادر کسب کرده، الگوی هیجانی قوی را در مغز او ایجاد می‌کند.
(۴) در اثر تقویت ساختارهای زبان در مغز به علت تجربیات زبانی کودک در خانواده، کم‌کم زبان شکل می‌گیرد.

۲۰۵- کدام گزینه برای عبارت زیر صدق می‌کند؟

«من پسر نوجوانی هستم که به اخلاقیات پایبندم.»

- (۱) این نشان می‌دهد که فرد به‌طور کامل از دیگری جدا شده است.
(۲) این جمله به نوعی ارتباط با دیگران را نشان می‌دهد.
(۳) نشان می‌دهد که فرد درباره مسائل شناختی اجتماعی قضاوتی دارد.
(۴) شرط صدق آن، رد کردن تمایز است.

۲۰۶- «روانکاوی به عنوان یکی از رویکردهای موجود در روان‌شناسی اعتقاد دارد که نحوه تعامل مادر با فرد در خردسالی تأثیری شگرف بر نحوه تعامل او با

دیگران در بزرگسالی دارد.» این نگاه با کدام باور روان‌شناختی همسویی دارد؟

(۱) در سال‌های نخست زندگی می‌بایست عواطف و احساسات کودک پرورده شوند.

(۲) تغییرات رشدی به صورت پیوسته و مداوم بوده و ورای مراحل قابل ردیابی هستند.

(۳) رشد هیجانی از هیجانات ساده شروع شده و هیجانات پیچیده دیرپاب‌تر هستند.

(۴) دستیابی به پردازش مفهومی در گرو دستیابی به پردازش ادراکی است.

۲۰۷- کدام گزینه درباره رشد اخلاقی درست است؟

(۱) اصول اخلاقی که در طی رشد آموخته می‌شوند، تماماً از دل روابط انسانی درمی‌آیند.

(۲) اصول اخلاقی به نحوه رابطه صحیح شخص با خودش برمی‌گردد.

(۳) قضاوت‌های اخلاقی در کودکان بیشتر تحت تأثیر عواطف ناخوشایند یا خوشایند است.

(۴) شکل‌گیری هویت انسانی خارج از رشد اخلاقی است.

۲۰۸- «سارای نوجوان، تحریک‌پذیر و پرخاشگر شده و کمتر از گذشته زمان خود را با خانواده سپری می‌کند. مادر و پدر سارا نگران شده‌اند و به تلخی،

روزی‌هایی به یاد می‌آورند که سارای آرامشان مشتاق حضور در جمع‌های خانوادگی بود.» با توجه به شرایط سارا، کدام گزینه می‌تواند پاسخ مشاور به

طرح نگرانی خانواده سارا باشد؟

(۱) تغییرات هیجانی ناگهانی موجب اضطراب سارا شده و نمود این اضطراب به صورت پرخاش است.

(۲) انتقادهای خانواده موجب دوری او از خانواده است و نباید به هیچ وجه از او عیب‌جویی کرد.

(۳) تغییر سارا به دلیل شرایط نوجوانی بوده و گذر از این مرحله رشدی موجب تغییر مجدد او می‌شود.

(۴) سارا از تصویر خود آرمانی خود فاصله گرفته و پرخاش و اجتناب او از خانواده به همین دلیل است.

۲۰۹- امیرحسین و خواهر دوقلویش مهسا از لحاظ ظاهری و رفتاری به یکدیگر شبیه هستند. آن‌ها در حل مسائل ریاضی بسیار خوب عمل کرده، اما در

صورتی که موفق به حل یکی از آن‌ها نشوند، بسیار عصبانی شده و از خود واکنش شدیدی نشان می‌دهند، در واقع این دوقلوهای ... در جنبه ... به

خوبی رشد کرده‌اند، اما از لحاظ ... رشد خوبی نداشته‌اند.

(۱) همسان - شناختی - هیجانی (۲) همسان - شناختی - اخلاقی

(۳) ناهمسان - هیجانی - اخلاقی (۴) ناهمسان - شناختی - هیجانی

۲۱۰- کدام‌یک از موارد زیر، جزو حوزه مطالعاتی روان‌شناسان رشد قرار نمی‌گیرد؟

(۱) میمون‌ها نیز مانند انسان‌ها می‌توانند الگوهایی مثل دستور زبان را بیاموزند.

(۲) عوامل محیطی مثل اسباب‌بازی‌ها در تسلط کودکان بر لغات تأثیر بسزایی دارند.

(۳) کودکان ۴ ساله ترجیح می‌دهند در کنار یکدیگر اما به تنهایی بازی کنند.

(۴) هنگام بروز جنگ، عوامل شیمیایی آثار مخربی بر جنین می‌گذارد.

اقتصاد

در این بخش، از میان سؤالات اقتصاد و روان‌شناسی تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤالات ۲۱۱ تا ۲۲۰ «یا» به سؤالات ۲۲۱ تا ۲۳۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس پنجم: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟
درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟
درس هفتم: تجارت بین‌الملل
صفحه‌های ۴۵ تا ۸۰

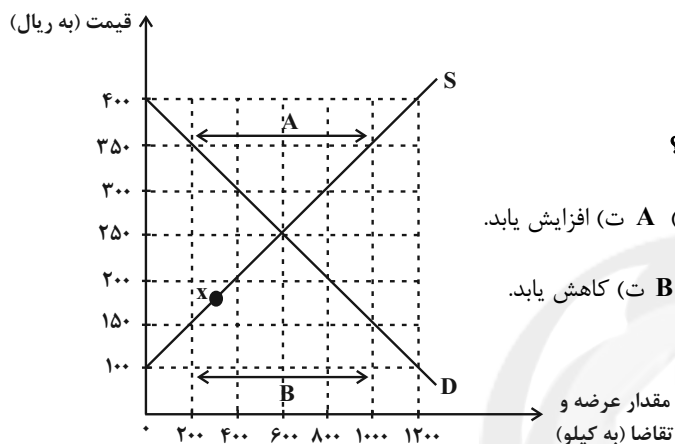
۲۱۱- با توجه به نمودار زیر:

(الف) در قیمت ۲۰۰ ریال، بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟

(ب) به ترتیب، در کدام قیمت، تولیدکنندگان موفق به فروش تمام کالای خود نمی‌شوند و

در این قیمت، چند کیلو کالا به فروش نمی‌رسد؟

(پ) در کدام بخش از نمودار، بازار با وضعیت کمبود تقاضا روبه‌رو است؟

(ت) در نقطه x قیمت چه تغییری باید بکند تا بازار به سمت تعادل برود؟

(۱) (الف) بازار با ۴۰۰ کیلو، کمبود عرضه مواجه است. (ب) ۳۵۰-۸۰۰ (پ) A (ت) افزایش یابد.

(۲) (الف) بازار با ۸۰۰ کیلو، مازاد تقاضا مواجه است. (ب) ۴۰۰-۳۰۰ (پ) B (ت) کاهش یابد.

(۳) (الف) بازار با ۴۰۰ کیلو، کمبود عرضه مواجه است. (ب)

۲۰۰-۸۰۰ (پ) A (ت) افزایش یابد.

(۴) (الف) بازار با ۸۰۰ کیلو، مازاد تقاضا مواجه است. (ب) ۸۰۰-۱۵۰ (پ) B (ت) کاهش یابد.

۲۱۲- جدول زیر، مربوط به تولید خودرو در چهار مرحله است. نخست کارخانه فولادسازی اهواز «ورق فولاد» را به خودروسازی مشهد برای تولید «اتاق

خودرو» می‌فرستند، سپس در خودروسازی تهران با افزودن موتور و ... به خودروی کامل تبدیل می‌شود. اگر مالیات بر ارزش افزوده در قانون با نرخ

۱۰ درصد تعیین شده باشد، آنگاه:

مراحل تولید	ارزش تولید در هر مرحله
۱- فولادسازی	۱۰,۰۰۰ واحد پولی
۲- اتاق‌سازی	۱۸,۰۰۰ واحد پولی
۳- خودروسازی	۲۸,۰۰۰ واحد پولی
۴- نمایشگاه و فروش خودرو	۳۲,۰۰۰ واحد پولی

(الف) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در

مرحله دوم و مرحله چهارم به ترتیب چند واحد پولی است؟

(ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله

چهارم چقدر است؟

(پ) قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده در مرحله چهارم چقدر است؟

(۲) (الف) ۱,۰۰۰-۲,۸۰۰ (ب) ۴۰۰ (پ) ۳۲,۴۰۰

(۱) (الف) ۱,۸۰۰-۳,۲۰۰ (ب) ۳۲۰ (پ) ۳۲,۴۰۰

(۴) (الف) ۱,۸۰۰-۳,۲۰۰ (ب) ۴۰۰ (پ) ۳۵,۲۰۰

(۳) (الف) ۱,۰۰۰-۲,۸۰۰ (ب) ۳۲۰ (پ) ۳۵,۲۰۰

محل انجام محاسبات

۲۱۳- موارد کدام گزینه به ترتیب تکمیل کننده جاهای خالی جدول زیر به ترتیب حروف الفبا است؟

انواع کالا	تعریف	مثال
(الف)	به کالایی گفته می شود که با افزایش درآمد تقاضا برای آن کاهش می یابد.	(ب)
کالاهای جانشین	(ج)	(د)

(۱) کالای معمولی - برنج مرغوب - کالاهایی که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می شوند زمانی که قیمت یک کالا افزایش می یابد، تقاضا برای

کالای جانشین افزایش می یابد - گوشت سفید و قرمز

(۲) کالای معمولی - برنج مرغوب - کالاهایی که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می شوند افزایش قیمت یکی از کالاهای جانشین باعث کاهش در

میزان تقاضا برای کالاهای دیگر خواهد شد - اتومبیل و بنزین

(۳) کالای پست - برنج نامرغوب - کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می شوند زمانی که قیمت یک کالا افزایش می یابد،

تقاضا برای کالای جانشین افزایش می یابد - گوشت سفید و قرمز

(۴) کالای پست - برنج نامرغوب - کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می شوند افزایش قیمت یکی از کالاهای جانشین باعث

کاهش در میزان تقاضا برای کالاهای دیگر خواهد شد - چای و قهوه

۲۱۴- موارد کدام گزینه تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

(الف) دولت با ... امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می بخشد.

(ب) ... وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

(ج) داور بازی اقتصاد با عملکرد درست خود می تواند ... برای اقتصاد به وجود آورد.

(د) کالاها و خدماتی مانند ... می تواند توسط افراد زیادی همزمان استفاده شود و شما نمی توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید.

(۱) (الف) نظارت و سیاست گذاری، (ب) وزارت اقتصاد و امور دارایی، (ج) درآمدزایی بسیار خوبی، (د) چرخ و فلک در شهر بازی

(۲) (الف) نظارت و سیاست گذاری، (ب) وزارت اقتصاد و امور دارایی، (ج) تخصیص های بهینه ای، (د) تیرهای چراغ برق

(۳) (الف) تعریف و اجرای حقوق مالکیت، (ب) سازمان استاندارد، (ج) تخصیص های بهینه ای، (د) خدمات پلیس

(۴) (الف) تعریف و اجرای حقوق مالکیت، (ب) سازمان استاندارد، (ج) درآمدزایی بسیار خوبی، (د) خدمات پزشکی

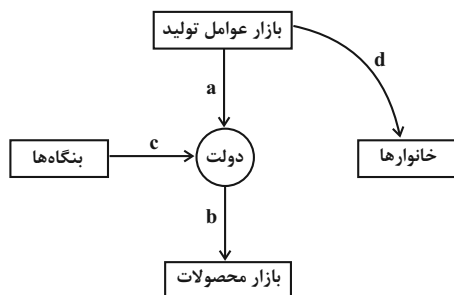
۲۱۵- در جریان چرخشی درآمد زیر، موارد a، b، c و d به ترتیب بیانگر کدام نوع پرداخت یا دریافت است؟

(۱) منابع - خریدهای دولت - مالیات - درآمد خانوار

(۲) کالا و خدمات - درآمد - کالا و خدمات - پرداخت عوامل تولید

(۳) منابع - خریدهای دولت - کالا و خدمات - درآمد خانوار

(۴) کالا و خدمات - درآمد - مالیات - پرداخت عوامل تولید

محل انجام محاسبات

۲۱۶- کدام یک از عبارات زیر در رابطه با مالیات‌ها، صحیح بیان نشده است؟

- الف) مالیات بر مصرف، مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاها یا خدمات خاص در زمان خرید آن کالا (به همراه قیمت کالا) پرداخت می‌کنند.
 ب) در مالیات بر دارایی که شاید بتوان گفت مهم‌ترین نوع مالیات است، درآمد و ثروت اشخاص مبنای مالیات است.
 ج) دریافت مالیات برای تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت‌های دولت مانند امنیت و امور قضایی، ضروری است.
 د) انواع عوارض درج شده در قبض‌های شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی دریافت می‌کند.

الف (۱) ب (۲) ج (۳) د (۴)

۲۱۷- با توجه به اطلاعات زیر، کدام گزینه در خصوص مبادلات تجاری بین کشورهای A و B صحیح است؟

- کشور A به‌ازای هر آناناسی که تولید می‌کند، از تولید ۱۰ موز صرف‌نظر می‌کند.
 - کشور B به‌ازای هر آناناسی که تولید می‌کند، از تولید ۱۲ موز صرف‌نظر می‌کند.
 - براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید، کشور A می‌تواند ۳ تن موز تولید کند.
 - براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید، کشور B می‌تواند ۲ تن موز تولید کند.
 - کشور A می‌تواند موزهایی با هزینه فرصت کمتری نسبت به کشور B تولید کند.
 - براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید، کشور B نمی‌تواند به زیادی کشور A، آناناس تولید کند.

- (۱) کشور A در تولید آناناس و موز در مقایسه با کشور B، مزیت مطلق دارد.
 (۲) کشور B در تولید آناناس و موز در مقایسه با کشور A، مزیت مطلق دارد.
 (۳) کشور A در تولید آناناس و کشور B در تولید موز، مزیت مطلق دارند.
 (۴) کشور B در تولید آناناس و کشور A در تولید موز، مزیت مطلق دارند.

۲۱۸- هر یک از موارد زیر با کدام موضوع در خصوص رابطه کشورهای تجارت بین‌الملل، مرتبط است؟

- الف) دولت‌های ایالات متحده آمریکا به پیمان‌های تجاری زیادی پشت کرده و آن‌ها را نقض کرده است.
 ب) انگلستان در سال ۱۷۰۱ میلادی یک قانون در جهت حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان تصویب کرد.
 ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد.

د) بیل کلینتون، رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده آمریکا، آن را به‌عنوان شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌ها می‌دانست و بیان کرد «اگر به این امر باور نداشتیم هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم».

(۱) همانند قرارداد گات - تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش داد. - نتیجه آن تشکیل سازمان دائمی تجارت جهانی بود. - آمریکا، روسیه و مکزیک در سال ۱۹۹۲ پیمان مبادلات ارزی، مشهور به پیمان فرانشیز را امضا کردند.

(۲) همانند توافق آب و هوایی پاریس - واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام کرد. - نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود. - آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲ پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

(۳) همانند قرارداد گات - تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش داد. - نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود. - آمریکا، روسیه و مکزیک در سال ۱۹۹۲ پیمان مبادلات ارزی، مشهور به پیمان فرانشیز را امضا کردند.

(۴) همانند پیمان جهانی سازمان ملل برای بهبود وضعیت مهاجران و پناهندگان - واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام کرد. - نتیجه آن تشکیل سازمان دائمی تجارت جهانی بود. - آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲ پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

محل انجام محاسبات

۲۱۹- جدول زیر نشان‌دهنده عرضه و تقاضا برای کالای زعفران است. با توجه به اطلاعات جدول:

مقدار عرضه	مقدار تقاضا	قیمت کالا
۲۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰
۳۰۰	۹۰۰	۲۶۰
۴۰۰	۸۰۰	۳۴۰
۵۰۰	۷۰۰	۴۳۰
۶۰۰	۶۰۰	۵۱۰
۷۰۰	۵۰۰	۶۰۰

الف) اگر به دلیل فزونی عرضه بر تقاضا قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش برود، قیمت در بازار در چه وضعیتی است؟

ب) به ترتیب، قیمت تعادلی و مقدار تعادلی چقدر است؟

ج) چنانچه اکنون قیمت زعفران در بازار ۴۳۰ باشد، چگونه می‌توانیم فاصله بین عرضه

و تقاضا را در بازار از بین ببریم؟

(۱) الف) در حال کاهش است. ب) ۵۱۰ - ۶۰۰ ج) با ثابت نگه داشتن قیمت زعفران، عرضه زعفران را ۲۰۰ واحد افزایش دهیم.

(۲) الف) در حال افزایش است. ب) ۳۴۰ - ۴۰۰ ج) با کاهش قیمت زعفران، ۱۰۰ واحد تقاضای مشتریان را افزایش دهیم و ۱۰۰ واحد از عرضه زعفران بکاهیم.

(۳) الف) در حال افزایش است. ب) ۳۴۰ - ۴۰۰ ج) می‌توانیم بدون افزایش قیمت، ۲۰۰ واحد تقاضای زعفران را کاهش دهیم.

(۴) الف) در حال کاهش است. ب) ۵۱۰ - ۶۰۰ ج) با افزایش قیمت زعفران، ۱۰۰ واحد از مقدار تقاضای مشتریان کم کنیم و تولیدکننده را تشویق کنیم تا ۱۰۰ واحد زعفران بیشتری عرضه کند.

۲۲۰- درست «د» یا غلط «غ» بودن هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب چگونه است؟

- هرچند زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری اقتصادی تک‌محصولی است؛ اما در فضای جهانی، اقتصاد تک‌محصولی، اقتصادی شکننده و آسیب‌پذیر است.

- درآمدهایی که دولت از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند برخلاف درآمدهای حاصل از فروش دارایی‌های تجدیدنپذیر، می‌تواند پایدار باشد.

- در صورتی که یک کشور با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین همه نیازهای مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند، می‌تواند به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک شود.

- جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت خودکفایی در همه تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج تأکید کنند.

(۴) د - د - غ - غ

(۳) غ - د - د - غ

(۲) د - د - غ - غ

(۱) د - غ - غ - غ

محل انجام محاسبات

درس دوم: روان شناسی رشد

صفحه‌های ۳۴ تا ۶۵

اگر به سؤال‌های ۲۱۱ تا ۲۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ پاسخ دهید.

روان‌شناسی

۲۲۱- به ترتیب، شاخصه‌های رشد اجتماعی و جسمانی کودک ۸ ماهه در کدام گزینه بیان شده است؟

- (۱) ترس از غریبه - نشستن مستقل
(۲) ترس از غریبه - نشستن با کمک
(۳) بروز لبخند اجتماعی - ایستادن با کمک
(۴) بروز لبخند اجتماعی - غلت زدن

۲۲۲- نوجوانی به‌خاطر مشکل تغییر سریع حالات عاطفی خود به روان‌شناس مراجعه کرده است. علت این مشکل کدام مورد است؟

- (۱) بلوغ جسمانی و جنسی در دوره نوجوانی
(۲) تغییرات فیزیولوژیکی و شناختی در این سن
(۳) نداشتن مهارت‌هایی مثل کنترل خشم
(۴) هدایت نکردن درست هیجانات روزمره و مشکلات تحصیلی

۲۲۳- از نظر روان‌شناسان رشد، کدام‌یک از موارد زیر تنها تحت تأثیر عوامل زیستی نمی‌باشد؟

- (۱) عادت کردن به تاریکی پس از قطع شدن برق
(۲) خندیدن به یک لطیفه
(۳) عرق کردن به علت گرمای شدید هوا
(۴) بیدار شدن ناگهانی از خواب به علت یک صدای مهیب

۲۲۴- کدام روش برای مقابله با احساس یگانگی اغراق‌آمیز که در برخی نوجوانان دیده می‌شود، مناسب است؟

- (۱) عدم انتقاد و عیب‌جویی از نوجوان، خصوصاً در حضور دیگران
(۲) پذیرش ویژگی‌های منحصر به فرد نوجوان و صبر کردن برای رسیدن او به بلوغ بیشتر فکری
(۳) کمک کردن به نوجوان برای خاکستری دیدن انسان‌ها، نه تقسیم آن‌ها به سیاه و سفید
(۴) عدم دخالت در تصمیم‌گیری‌های شخصی نوجوان و صرفاً ایفای نقش مشاور برای او

۲۲۵- موارد کدام گزینه مبین پاسخ درست سؤالات زیر است؟

الف) به ترتیب اندازه و ظرفیت «قلب» و «شش» در دوره نوجوانی چه تغییری می‌کنند؟

ب) قضاوت بیشتر و بهتر درباره مسائل دینی در دوره نوجوانی و جوانی، تابع رشد سریع کدام جنبه رشد می‌باشد؟

ج) تغییر اساسی دوره نوجوانی چیست؟

- (۱) ۳ و ۲ برابر - شناختی - افزایش حجم کلی خون
(۲) ۳ و ۲ برابر - شناختی - رشد دستگاه تولید مثل
(۳) ۳ و ۲ برابر - اخلاقی - افزایش حجم کلی خون
(۴) ۳ و ۲ برابر - اخلاقی - رشد دستگاه تولید مثل

۲۲۶- با توجه به حدیث پیامبر اسلام (ص) در رابطه با مراحل رشد انسان، کدام رفتار نادرست است؟

- (۱) مادر محمد ۴ ساله، با اینکه محمد به حرف‌هایش توجه چندانی نمی‌کند، او را آزاد گذاشته تا بازی کند.
(۲) مادر امیر که کلاس چهارم است، به خاطر انجام ندادن تکالیفش او را از بازی کردن با کامپیوترش محروم می‌کند.
(۳) مادر بهنام ۸ ساله سعی دارد به او بفهماند که دروغ گفتن کار زشتی است و بهنام باید تحت هر شرایطی صداقت داشته باشد.
(۴) مادر و پدر فاطمه به دلیل آن که امسال کنکور دارد، بدون مشورت با فاطمه لباسی که فکر می‌کنند برای او مناسب است را تهیه می‌کنند.

۲۲۷- «آرش کودکی ۴ ساله است که به درستی نمی تواند حرف بزند. او زمانی که چیزی می خواهد به شدت اصرار می کند و همچنین نمی گذارد که پدرش

برای خواهر کوچکش خرید کند و بدون اجازه خواهرش دست به وسایل عروسکی خواهرش می زند.» آرش به ترتیب، در کدام یک از جنبه های مختلف

رشد به اشکالاتی برخورد کرده است؟

(۱) اجتماعی - اخلاقی - شناختی (۲) اخلاقی - شناختی - اجتماعی

(۳) شناختی - هیجانی - اخلاقی (۴) شناختی - اخلاقی - هیجانی

۲۲۸- در ارتباط با متن زیر، قضاوت یک کودک ۵ ساله در رابطه با اخلاقی بودن یا نبودن کار عرفان و نیما به چه شکل است؟

(الف) عرفان با وجود نارضایتی مادرش مبنی بر فوتبال بازی کردن در خانه، هنگام شوت زدن به توپ، پایش به یک لیوان خورده و لیوان می شکند.

(ب) نیما با وجود سن کمش بر کمک کردن به مادرش در کارهای خانه اصرار می ورزد. او هنگام بردن سینی چای، پایش به فرش گیر کرده و هر ۶

استکان موجود در سینی را می شکند.

(۱) عرفان کار بدتری انجام داده، چون بدون رضایت مادرش فوتبال بازی می کرده است.

(۲) نیما کار بدتری انجام داده است، چون تعداد استکان های بیشتری را شکانده است.

(۳) هر دو کار بسیار نادرستی انجام داده اند.

(۴) نیما کار بهتری انجام داده است، چون می خواسته در کارهای خانه به مادرش کمک کند.

۲۲۹- کدام یک از عبارتهای بیان شده، مبین رشد هیجانی دوره کودکی است؟

(۱) هنگامی که مادر مریم او را به یک رستوران می برد، مریم نمی تواند غذای مورد نظر خود را از بین غذاهای موجود انتخاب کند.

(۲) مهسا زمانی که یک دختر هم سن و سال خود را در یک میهمانی می بیند، به او لبخند می زند.

(۳) فرامرز اصرار دارد که همه کارهایش را خودش به تنهایی انجام دهد.

(۴) مادر امیرحسین برای او و برادرش کیک پخته، امیرحسین علاوه بر سهم خود، سهم برادرش را نیز خورده است.

۲۳۰- کدام مقایسه بین شناخت کودکان و نوجوانان نادرست است؟

(۱) نوجوانان از تفکر فرضیه سازی پیشرفته برخوردارند، ولی کودکان این توانایی را در حد ابتدایی دارند.

(۲) نوجوان می تواند در استدلال های خود، چیزهایی را احتمال دهد که کودک هرگز به آن ها فکر نمی کند.

(۳) چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات و تلاش برای تقویت حافظه، در دوره کودکی وجود ندارد و در نوجوانی شکل می گیرد.

(۴) کودکان براساس ویژگی های فیزیکی پردازش می کنند اما پردازش نوجوانان مفهومی است.

دفترچه شماره (۳) - دروس اختیاری نیمسال اول

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱۱/۲۱

آزمون ۲۱ بهمن ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۳۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۳۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اختیاری	۵	۲۳۱	۲۳۵	۱۰
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	اختیاری	۱۰	۲۳۶	۲۴۵	۱۰
۳	جامعه‌شناسی (۳)	اختیاری	۵	۲۴۶	۲۵۰	۵
۴	عربی زبان قرآن (۳)	اختیاری	۵	۲۵۱	۲۵۵	۵
۵	فلسفه دوازدهم	اختیاری	۵	۲۵۶	۲۶۰	۵

احتمال

صفحه‌های ۱۲ تا ۲۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۲۳۱- فضای نمونه پرتاب ۳ سکه و یک تاس با هم چند عضو دارد؟

(۴) ۶۸

(۳) ۶۴

(۲) ۵۴

(۱) ۴۸

۲۳۲- اگر احتمال رخ دادن پیشامد A از دو برابر رخ ندادن آن $\frac{1}{4}$ بیشتر باشد، احتمال رخ دادن پیشامد A کدام است؟(۴) $\frac{5}{8}$ (۳) $\frac{3}{4}$ (۲) $\frac{3}{8}$ (۱) $\frac{1}{4}$

۲۳۳- در کیسه‌ای ۵ مهره قرمز، ۴ مهره آبی و ۲ مهره سبز قرار دارد. ۲ مهره به تصادف از کیسه خارج می‌کنیم. احتمال آن که دو مهره هم‌رنگ باشند،

کدام است؟

(۴) $\frac{19}{55}$ (۳) $\frac{17}{55}$ (۲) $\frac{7}{33}$ (۱) $\frac{8}{33}$ ۲۳۴- اگر $S = \{20, 21, 22, \dots, 89\}$ فضای نمونه و $A = \{x \in S \mid x = 10k, k \in \mathbb{Z}\}$ پیشامدی از S باشد، آنگاه مقدار $P(A')$ کدام است؟(۴) $0/8$ (۳) $0/2$ (۲) $0/9$ (۱) $0/1$

۲۳۵- احتمال آنکه از بین ۳ فرزند یک خانواده، تولد حداقل ۲ فرزند در یک روز هفته باشد، کدام است؟

(۴) $\frac{21}{49}$ (۳) $\frac{19}{49}$ (۲) $\frac{13}{49}$ (۱) $\frac{17}{49}$

محل انجام محاسبات

فصل یکم
(درس‌های ۱ تا ۳)
+ کارگاه تحلیل فصل اول
صفحه‌های ۱۱ تا ۴۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۳۶- نویسنده چند اثر نادرست ذکر شده است؟

(سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: میرزا حبیب اصفهانی) - (تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی) - (منشآت: قائم‌مقام فراهانی) - (امثال و حکم: علامه علی‌اکبر دهخدا) - (داستان باستان: محمدباقر میرزاخسروی) - (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن خان بدیع) - (سه تابلوی مریم: سید محمدرضا میرزاده عشقی)

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳۷- کدام مورد درباره داستان‌نویسی در دوره مشروطه، صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به نوشتن رمان‌های اجتماعی بود.
- (۲) نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته، میان نویسندگان این دوره دیده می‌شود.
- (۳) محمدباقر میرزاخسروی و میرزا حسن خان بدیع را می‌توان از رمان‌نویسان مطرح این دوره دانست.
- (۴) نوشتن رمان‌های تاریخی در مقایسه با روزنامه‌نگاری یا نوشتن رمان‌های سیاسی، دردسر کم‌تری داشت.

۲۳۸- کدام مصراع با «گل در بر و می در کف و معشوق به کام است» هم‌وزن است؟

- (۱) کشتی به نگاه صد هزاران را
- (۲) ز عاشق هیچ کس معشوق را بهتر نمی‌بیند
- (۳) بر بخت بخندیدم و بر خود بگرستم
- (۴) بگریست چشم ابر بر احوال زار من

۲۳۹- کدام بیت قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را دارد؟

- (۱) پای ما لنگ است و منزل بس دراز
- (۲) دست ما کوتاه و خرما بر نخیل
- (۳) ای آن‌که غمگنی و سزاواری
- (۴) و اندر نهان سرشک همی‌باری
- (۳) من دوست می‌دارم جفا کز دست جانان می‌برم
- (۴) طاقتم نمی‌دارم ولی افتان و خیزان می‌برم
- (۴) مرا به روز قیامت مگر حساب نباشد
- (۳) که هجر و وصل تو دیدم چه جای موت و اعادت

۲۴۰- کدام بیت در وزن «ناهمسان» سروده شده است؟

- (۱) سوزناک افتاده چون پروانه‌ام در پای تو
- (۲) خود نمی‌سوزد دلت چون شمع بر بالین من
- (۳) چو ابر ساعت گریه چو کوه وقت تحمل
- (۴) چو آب سجده‌کنان و چو خاک راه به خواری
- (۳) رفتم و بیشم نبود روی اقامت
- (۴) وعده دیدار گو بمان به قیامت
- (۴) ناصح ز روی او مکن منع که نتواند کسی
- (۳) آن روی زیبا بیند و زان روی زیبا بگذرد

۲۴۱- بیت کدام گزینه متشکل از پایه‌های آوایی ناهمسان است؟

(۱) شاهدان گر دلبری زین سان کنند	زاهدان را رخنه در ایمان کنند
(۲) دلا دیدی که آن فرزانه‌فرزند	چه دید اندر خم این طاق رنگین
(۳) لطف خدا بیشتر از جرم ماست	نکتۀ سر بسته چه دانی خموش
(۴) گنج در آستین و کیسه تهی	جام گیتی‌نما و خاک رهیم

۲۴۲- به ترتیب، کدام بیت دارای «تلمیح» و کدام بیت دارای «تضمین» است؟

(الف) تو شهریار در این هفت‌خان تهمتن باش	که دیو نفس حرون است و راهبان نرهند
(ب) ای رفته از بر ما ما گفته همچو سعدی	خوش می‌روی به تنها تن‌ها فدای جان
(ج) چو شاخ گل به هر جا از سراپایش نظر افتد	چو آن لب‌های شیرین در شکرخندست پنداری
(د) دل بسی خون به کف آورد ولی دیده بریخت	الله الله که تلف کرد و که اندوخته بود
- (۱) الف، ب (۲) ج، د (۳) ج، ب (۴) د، الف

۲۴۳- کدام بیت دارای آرایه «تضمین» است؟

(۱) هفت شهر عشق را عطار گشت	ما هنوز اندر خم یک کوچه‌ایم
(۲) تازه کن خاطر ما را به حدیثی صائب	تو که از خامۀ رگ ابر بهار آمده‌ای
(۳) گفت حافظ چو کشید از سر اندیشه نقاب	غزلی را که ملایک در میخانه زدند
(۴) چو عضوی به درد آورد روزگار	دگر عضوها را نماند قرار

۲۴۴- در همه ابیات، آرایه «تلمیح» بر پایه یکی از داستان‌های قرآن است؛ به جز:

(۱) جان چه بود تا کنیم در ره عشقش نثار	پای ملخ چون بریم نزد سلیمان عشق
(۲) عقل در این دیر کیست مست شراب الست	روح در این باغ چیست بلبل بستان عشق
(۳) جان که بود تشنه‌ای بر لب آب حیات	دل چه بود حلقه‌ای بر در زندان عشق
(۴) ور چو منصور ز من بانگ اناالحق می‌خیزد	آتشم از جگر سوخته در دار افتد

۲۴۵- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

(الف) زحمت مبین و رنج برای من ای طبیب	مگر مساحت رنج مرا حساب کنید
(ب) زحمت مبین و رنج برای من ای طبیب	این درد عاشقی است؛ مداوا چه فایده؟
(ج) دردی است درد عشق ز جان خوش‌گوارتر	این درد را برای چه درمان کند کسی؟
(د) در سینه گشاده من درد و داغ عشق	چون نافه در زمین ختن بی‌نهایت است
(ه) همیشه با غم و درد است خاطر انگار	ز حادثات جهان جمله درد و رنج کشم

درس سوم: نظم اجتماعی

صفحه‌های ۱۹ تا ۳۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۲۴۶- هر عبارت، به ترتیب با کدام مفهوم مرتبط است؟

- قرار گرفتن هر پدیده در جای خود

- امکان‌پذیر ساختن پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها

- پنهان بودن و کمتر به چشم آمدن

(۲) قواعد اجتماعی - ساختار اجتماعی - نظم

(۱) نظم - نظم اجتماعی - نظم

(۴) قواعد اجتماعی - قواعد اجتماعی - ساختار اجتماعی

(۳) نظم - قواعد اجتماعی - ساختار اجتماعی

۲۴۷- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به ترتیب مشخص نمایید.

- میان بیکاری در کشور و عواملی مانند واردات بی‌رویه کالا و میزان مهارت دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها ارتباط وجود دارد، در واقع این پدیده‌ها هم‌تغییر هستند.

- زندگی اجتماعی فقط با قوانین رسمی سامان نمی‌یابد بلکه قواعد غیررسمی نیز برای آن وجود دارد.

- یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه تسلط انسان را بر جامعه همان‌گونه که بر طبیعت تسلط یافته است، به دنبال خواهد داشت.

- جوامعی که نظم اجتماعی را براساس الگوی تبیینی برقرار می‌سازند در جلب مشارکت براساس میل و رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند.

(۱) غ - غ - ص - ص (۲) ص - ص - غ - ص (۳) غ - ص - ص - غ (۴) ص - ص - غ - غ

۲۴۸- کدام گزینه در ارتباط با «نظام اجتماعی» درست و در رابطه با «ساختار اجتماعی» نادرست است؟

(۱) برای حفظ خود در بلندمدت در خود و محیط تغییراتی ایجاد می‌کند. - قواعد اقتصادی یا قواعد سیاسی با زندگی خانوادگی را هماهنگ و سازماندهی می‌کند.

(۲) با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین می‌کند و خود را در بلندمدت حفظ می‌نماید. - ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید، زیرا در هر سازمانی حقوق و تکالیف مشخصی وجود دارد.

(۳) در طول قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم وجود خانواده‌های بزرگ قاعده‌ای کلی بود که نشانه تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند. - ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی است که در گروه‌های غیررسمی بهتر می‌توان آن را مشاهده کرد.

(۴) مفهومی است که با نظم ارتباط دارد. - مانند خودرویی است که در یک جا پارک شده است.

۲۴۹- هر یک از موارد زیر، به ترتیب علت، تعریف و نتیجه چیست؟

- رشد جمعیت در یک جامعه

- اثرگذاری و اثرپذیری بخش‌های مختلف نظام اجتماعی از یکدیگر

- محدود دانستن تبیین به تبیین تجربی

(۱) تداوم نظام اجتماعی - پویایی نظام اجتماعی - در ارتباط با هم قرار دادن پدیده‌های مستقل

(۲) حفظ حیات نظام اجتماعی - تعامل نظام اجتماعی - نزدیکی جامعه‌شناسی به علوم طبیعی

(۳) حفظ حیات نظام اجتماعی - پویایی نظام اجتماعی - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی

(۴) تداوم نظام اجتماعی - تعامل نظام اجتماعی - غلبه حس‌گرایی و تجربه‌گرایی در جامعه‌شناسی

۲۵۰- انسان در دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، چه جایگاهی دارد و پندار جامعه‌شناسان تبیینی نسبت به جوامع انسانی به چه صورتی است؟

(۱) صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات نیست و با موجودات طبیعی، تفاوت‌های بنیادی دارد. - انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند و دارای مسیر یکسانی نیستند.

(۲) صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات نیست و با موجودات طبیعی، تفاوت‌های بنیادی دارد. - همه جوامع، مسیر یکسانی به‌سوی پیشرفت طی می‌کنند و از ساده به پیچیده تبدیل می‌شوند.

(۳) صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات دانسته می‌شود. - انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند و دارای مسیر یکسانی نیستند.

(۴) صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات دانسته می‌شود. - همه جوامع، مسیر یکسانی به‌سوی پیشرفت طی می‌کنند و از ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

من الأشعار المنسوبة إلى الإمام علي (ع)

درس ۱

صفحه‌های ۱ تا ۱۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عَيْنِ الْأَصَحِّ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٢٥١ - ٢٥٣)

٢٥١- ﴿مَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾:

(۱) هر کس با خدا معبود دیگری را بخواند و برای آن هیچ دلیلی نداشته باشد محاسبه‌اش فقط نزد پروردگارش است و کافران رستگار نمی‌شوند!

(۲) هر کس معبود دیگری را با خدا بخواند هیچ دلیلی برای آن ندارد و محاسبه او تنها نزد پروردگارش می‌باشد و کافران رستگار نمی‌شوند!

(۳) کسی که به همراه خدا، خدای دیگری را می‌خواند، هیچ مدرکی برای آن ندارد و محاسبه‌اش نزد پروردگار است و کافران کامیاب نمی‌شوند!

(۴) آن کس که خدای دیگری را با خداوند فرا می‌خواند و برای آن دلیلی نمی‌آورد حسابش را تنها نزد خدا باید پس بدهد زیرا کافران رستگاری ندارند!

٢٥٢- عَيْنِ الْخَطَأِ:

(۱) لَا يَضُرُّ الطَّالِبَ زُمْلَانُهُ بِسُلُوكِهِ السَّيِّئِ!: دانش‌آموز با رفتار بدش به همکلاسی‌های خود آسیب نمی‌رساند!

(۲) أَنْتَ لَا تَعْلَمُ لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ كُلِّ هَذَا الصَّبْرَ فَرَحًا فِي قَلْبِكَ!: تو نمی‌دانی، شاید خداوند بعد از همه این شکیبایی در قلبت خوشحالی ایجاد کند!

(۳) لَا رَجَاءَ فِي هَؤُلَاءِ إِنْ لَا يَرْجُوا اللَّهَ!: هیچ امیدی به این‌ها نیست اگر به خداوند امید نداشته باشند!

(۴) لَيْتَ الطَّالِبَاتِ إِبْتَعَدْنَ عَنِ الْكَسَلِ فِي دروسهن!: کاش دانش‌آموزان از تنبلی در درس‌هایشان دوری می‌کردند!

٢٥٣- «هیچ بلایی بزرگ‌تر از نادانی نیست!» عَيْنِ الصَّحِيحِ:

(۱) لَيْسَتْ الْمُصِيبَةُ أَعْظَمَ مِنَ الْجَهْلِ! لا مُصِيبَةٌ عَظِيمَةٌ مِنَ الْجَهْلِ!

(۳) لا الْمُصِيبَةُ أَعْظَمَ مِنَ الْجَهْلِ! لا مُصِيبَةٌ أَعْظَمَ مِنَ الْجَهْلِ!

٢٥٤- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(۱) إِنَّ الْفَخْرَ لِعَقْلِ ثَابِتٍ فَافْتَخِرْ بِهِ! لا شَيْءَ أَجْمَلُ مِنَ الْعَفْوِ عِنْدَ الْقُدْرَةِ!

(۳) إِنَّمَا قَدَرُ كُلِّ امْرِئٍ بِأَعْمَالِهِ الْحَسَنَةِ! هذا التَّمَرُّنُ سَهْلًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ الزُّمْلَاءِ خَائِفُونَ!

٢٥٥- عَيْنِ الْجُمْلَةِ الَّتِي تُخْبِرُ عَنْ مَوْضُوعٍ تَحَقُّقٌ كَامِلًا:

(۱) لَعَلَّ الْمُسْلِمِينَ يَقُومُونَ مِنْ نَوْمِ الْغَفْلَةِ! (۲) عَلَيْكَ أَنْ لَا تَعْتَمِدَ عَلَى مَا لَا دَوَامَ لَهُ!

(۳) لَيْتَ الْمُسْلِمِينَ يَتَّحِدُونَ فِي الْعَالَمِ! (۴) ذَهَبْتُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ وَ رَأَيْتُ صَدِيقِي هُنَاكَ!

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس سوم: جهان علی و معلولی
صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱

۲۵۶- کدام مورد دربارهٔ رابطه علیت درست است؟

- (۱) حکم ذهن از توالی میان دو حادثه است.
(۲) توالی میان بعضی حوادث، از آن ناشی می‌شود.
(۳) برای ایجاد و پیشرفت علم وضع شده است.
(۴) رابطه‌ای است که میان همهٔ حوادث متوالی برقرار است.

۲۵۷- کدام گزینه نمی‌تواند عبارت زیر را به‌درستی تکمیل کند؟

«از نظر هیوم اصل علیت»

- (۱) حاصل عادت ذهنی است.
(۲) صرفاً توالی و تعاقب پدیده‌ها است.
(۳) یک باور راسخ در وجود ما است.
(۴) توجیهی تجربه‌گرایانه ندارد.

۲۵۸- کدام گزینه بیانگر اشتراک نظر هیوم و ابن‌سینا پیرامون ادراک رابطه علیت می‌باشد؟

- (۱) مبنای شناخت‌های یقینی ما حس و تجربه است.
(۲) اصل علیت حاصل عادت و تداعی ذهنی ناشی از تکرار پدیده‌هاست.
(۳) آنچه در حس و تجربه یافت می‌شود تعاقب و توالی حوادث است، نه رابطه علیت.
(۴) برای تبیین اصل علیت باید بر قواعد عقلی و برای تشخیص مصادیق آن بر تجربه متکی باشیم.

۲۵۹- این که رابطه بدون نظم و قاعده قابل تصور نیست، مستقیماً بیانگر کدام اصل است؟

- (۱) اصل علیت
(۲) اصل سنخیت میان علت و معلول
(۳) اصل وجوب علی و معلولی
(۴) اصل واقعیت داشتن جهان

۲۶۰- به‌ترتیب چه تعداد از گزاره‌های زیر مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول و وجوب علی و معلولی است؟

الف) توسط منکرانش به کار گرفته نمی‌شود.

ب) آب با رسیدن به دمای صد درجه قطعاً جوش می‌آید.

پ) با ایجاد سد مانع تخریب خانه‌ها توسط سیل می‌شویم.

ت) انکار آن و قبول تخلف معلول از علت، مانند انکار خود اصل علیت است.

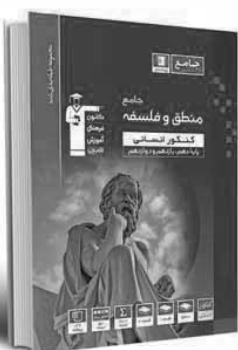
- (۱) سه - یک (۲) یک - یک (۳) یک - سه (۴) یک - دو

کتاب های آیة انسانیت را

پیمانانای تمرین کنید

۸۴۵۱
www.kanoon.ir
www.kanoonbook.ir

آزمون شناختی ۲۱ بهمن ۱۴۰۱

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمون‌های قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ داده‌اید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. از این آزمون به بعد، برنامه‌های حمایتی ما برای تقویت سازه‌های مورد ارزیابی شروع می‌شود. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پایش مداوم دانش شناختی است. لطفاً برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال پاسخ نامه تشریحی را مطالعه کنید. دقت داشته باشید، سوالات از شماره ۲۶۱ شروع می‌شوند.

۲۶۱. ورزش یا فعالیت فیزیکی موجب تسهیل یادگیری در کدام مورد زیر می‌شود؟

۱. تکالیف درسی بعد از ورزش
۲. تکالیف درسی قبل از ورزش
۳. هر دو مورد
۴. هیچ کدام

۲۶۲. برای پیشگیری از حواس پرتی کدام مورد را مفید می‌دانید؟

۱. اجازه دادن حرکت آزادانه فکر
۲. کم کردن محرک‌های مزاحم
۳. هر دو مورد
۴. نمی دانم

۲۶۳. تعداد گویه‌های قابل ذخیره در کدام نوع حافظه بیشتر است؟

۱. اطلاعات تصویری
۲. اطلاعات شنیداری
۳. فرقی نمی‌کند
۴. نمی‌دانم

۲۶۴. کدام مورد برای به خاطر سپاری حجم بیشتری از اطلاعات در یک بازه زمانی مفید است؟

۱. اطلاعات تصویری
۲. اطلاعات شنیداری
۳. فرقی نمی‌کند
۴. نمی‌دانم

۲۶۵. چگونه می‌توان توجه و تمرکز را در زمان خواندن مطالب درسی به سمت موارد مهم تر سوق داد؟

۱. خط کشیدن زیر مطالب مهم‌تر
۲. نکته‌برداری
۳. هایلایت کردن
۴. همه موارد

۲۶۶. کدام روش زیر را در مطالعه مناسب‌تر می‌دانید؟

۱. استفاده از مثال‌های موجود در کتاب درسی
۲. خلق مثال‌های جدید بر اساس دانش خودمان
۳. تفاوتی ندارد
۴. نمی‌دانم

۲۶۷. به خاطر سپاری کدام مطلب زیر راحت‌تر است؟

۱. مطالب عجیب
۲. مطالب خنده‌دار
۳. مطالب واقعی و جدی
۴. مورد ۱ و ۲

۲۶۸. کدام روش را برای حل مساله مناسب‌تر می‌دانید؟

۱. پیروی از روش معمول
۲. خلق روش جدید
۳. هر دو
۴. هیچ‌کدام

۲۶۹. نگه داشتن توجه و تمرکز بر روی کدام یک از موارد زیر سخت‌تر است؟

۱. تکلیف ساده و یکنواخت
۲. تکلیف دشوار و متنوع
۳. فرقی ندارد
۴. نمی‌دانم

۲۷۰. یکی از گزینه‌های زیر را در مورد سوالات امروز انتخاب کنید.

۱. مفید بود و انتظار دارم این آگاهی، من را در یادگیری مطالب درسی کمک کند.
۲. مایل به دریافت اطلاعات، راهبردها و تکالیف تقویتی بیشتر هستم.
۳. هر دو
۴. هیچ کدام

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۱ بهمن ماه ۱۴۰۱

سایت کنکور

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داریها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، آروین حسینی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی شهرابی، علیرضا عبدی، سعید عزیزخانی، فرشید کریمی، امیر محمودیان
اقتصاد	نسرین جعفری، علیرضا رضایی، سارا شریفی، مهدی ضیائی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، عزیز الیاسی‌پور، محسن اصغری، سیدعلیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، حمید محدثی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سیدمحمد هاشمی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزنا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، شهریار عبدالله
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، هادی پولادی، بهروز حیدربکی، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، علی محسن‌زاده، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ‌شیخی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، علی‌محمد کریمی، ملیحه گرجی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد رسایی، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الیه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، هومن نمازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(ممبر ابراهیم توزنده بانی)

طبق جمله عمومی دنباله حسابی $a_n = a_1 + (n-1)d$ داریم:

$$a_2 = a_1 + d, a_7 = a_1 + 6d$$

$$\begin{cases} a_1 + d = 5 \\ a_1 + 6d = 15 \end{cases} \xrightarrow{\text{حل دستگاه}} \begin{cases} -a_1 - d = -5 \\ a_1 + 6d = 15 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 5d = 10 \Rightarrow d = 2, a_1 = 3$$

از طرفی می‌دانیم جمله پانزدهم $a_{15} = a_1 + 14d$ است. با جایگذاری $d = 2$ و $a_1 = 3$:

$$a_{15} = 3 + 14(2) = 31$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۹)

۲- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

با توجه به صورت سؤال داریم:

$$\begin{array}{c} 15, \square, \square, \square, 23 \\ \downarrow \quad \quad \downarrow \\ a \quad \quad b \end{array}$$

$$d = \frac{b-a}{m+1} = \frac{23-15}{3+1} = \frac{8}{4} = 2$$

$$\Rightarrow 15, 17, 19, 21, 23$$

عدد وسطی ۱۹ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۳- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

با توجه به اطلاعات مسئله داریم:

$$a_1 = 25, d = 20, a_n = 225$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$\Rightarrow 225 = 25 + (n-1)20$$

$$\Rightarrow 225 = 25 + 20n - 20$$

$$\Rightarrow 225 = 20n + 5 \Rightarrow 20n = 220 \Rightarrow n = \frac{220}{20} = 11$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۹)

۴- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

نکته:

$$m+n = k+h \Rightarrow a_m + a_n = a_k + a_h$$

زیرا:

$$a_1 + (m-1)d + a_1 + (n-1)d = a_1 + (k-1)d + a_1 + (h-1)d$$

$$\Rightarrow (m+n)d = (k+h)d \xrightarrow{d \neq 0} m+n = k+h$$

با توجه به صورت سؤال داریم:

$$a_{15} = 38, a_{11} = 26, a_6 = 11$$

با توجه به رابطه اندیسی اگر $m+n = k+h$ باشد، آنگاه:

$$a_m + a_n = a_k + a_h$$

$$a_6 + a_{15} = a_{11} + a_{10} \Rightarrow 11 + 38 = 26 + a_{10} \Rightarrow a_{10} = 23$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۵- گزینه «۱»

(ممبر ابراهیم توزنده بانی)

با استفاده از اتحاد مزدوج داریم:

$$a_{12} - a_8 = (a_{12} - a_8)(a_{12} + a_8) = 240$$

$$\Rightarrow ((a_1 + 11d) - (a_1 + 7d))(2a_{10}) = 240$$

$$\xrightarrow{a_{10}=6} (4d)(2 \times 6) = 240 \Rightarrow d = \frac{240}{4 \times 2 \times 6} = 5$$

$$a_{10} = a_1 + 9d \Rightarrow 6 = a_1 + 45 \Rightarrow a_1 = -39$$

از طرفی می‌دانیم واسطه حسابی بین دو عدد (جمله) همان میانگین عددها است.

$$a_{14} = a_1 + 13d \Rightarrow a_{14} = -39 + 65 = 26$$

$$a_{16} = a_1 + 15d \Rightarrow a_{16} = -39 + 75 = 36$$

$$a_{16}, a_{14} \text{ حسابی واسطه } = \frac{a_{14} + a_{16}}{2} = a_{15}$$

$$= \frac{26 + 36}{2} = 31$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۶- گزینه «۲»

(آروین حسینی)

می‌دانیم که $S_{11} = a_1 + a_2 + \dots + a_{11}$ و $S_8 = a_1 + a_2 + \dots + a_8$ بنابراین $S_{11} - S_8 = a_9 + a_{10} + a_{11}$ است. پس داریم:

$$S_{11} - S_8 = 63 \Rightarrow a_9 + a_{10} + a_{11} = 63$$

$$\xrightarrow{\text{طبق قانون اندیسی‌ها}} 11 + 10 + 9 = 10 + 10 + 10$$

$$\Rightarrow a_9 + a_{10} + a_{11} = 3a_{10} = 63 \Rightarrow a_{10} = 21$$

از طرفی می‌دانیم که $S_n - S_{n-1} = a_n$ است، پس:

$$S_7 - S_6 = a_7 = 12$$

حال داریم:

$$\begin{cases} a_{10} = 21 \\ a_7 = 12 \end{cases} \xrightarrow{\text{اختلاف}} a_{10} - a_7 = 21 - 12 \Rightarrow 3d = 9 \Rightarrow d = 3$$

جمله بیستم برابر است با:

$$a_{20} = a_{10} + 10d = 21 + 10(3) = 51$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۷- گزینه «۱»

(فرشید کریمی)

با توجه به جمله‌های داده شده، داریم:

$$a_1 = 3$$

$$a_5 = 23$$

$$a_1 + 4d = 23 \Rightarrow (3) + 4d = 23 \Rightarrow 4d = 20 \Rightarrow d = 5$$

$$S_{16} = \frac{16}{2}(2a_1 + 15d) = 8(2(3) + 15(5)) = 648$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۸- گزینه «۴»

(ممبر ابراهیم توزنده بانی)

در مجموع جمله‌های دنباله حسابی داریم:

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$$

می‌دانیم $d = a_{n+1} - a_n$ یعنی $d = 8$

(اعمر رضا ذاکر زاده)

۱۲- گزینه «۲»

$$\begin{cases} (2,5) \\ (2,c) \end{cases} \Rightarrow c=5$$

$$\begin{cases} (5, b^2) \in f \\ (5, 4b-3) \in f \end{cases} \Rightarrow b^2 = 4b-3 \Rightarrow b^2 - 4b + 3 = 0$$

$$\Rightarrow b=1 \text{ یا } b=3$$

$$\begin{cases} b=1 \Rightarrow f = \{(2,5), (5, a^2 + a + 2), (5,1)\} \\ b=3 \Rightarrow f = \{(2,5), (5, a^2 + a + 2), (5,9)\} \end{cases}$$

برای a عدد حقیقی وجود ندارد. $\Delta < 0$

$$\Rightarrow a^2 + a + 1 = 0 \Rightarrow \Delta < 0$$

قق $\Delta > 0$ $\Rightarrow a^2 + a + 2 = 9 \Rightarrow a^2 + a - 7 = 0 \Rightarrow \Delta > 0$

بنابراین b یک مقدار می تواند داشته باشد.

(ریاضی و آمار، (۱)، تابع، صفحه های ۳۰ تا ۳۹)

۱۳- گزینه «۲»

(تروین حسینی)

کافی است به جای x در تابع $f(x)$ مقادیر مجموعه A (دامنه) را قرار دهیم؛ پس:

$$\left. \begin{aligned} f\left(\frac{1}{2}\right) &= \sqrt{\frac{1}{2}\left(\frac{1}{2}\right)} + 2 = \sqrt{\frac{1}{4}} = \frac{1}{2} = 1/5 \\ f(4) &= \sqrt{\frac{1}{2}(4)} + 2 = \sqrt{2} = 2 \\ f\left(\frac{17}{2}\right) &= \sqrt{\frac{1}{2}\left(\frac{17}{2}\right)} + 2 = \sqrt{\frac{17}{4}} = \frac{\sqrt{17}}{2} = 2/5 \end{aligned} \right\} B = \{1/5, 2, 2/5\}$$

مجموع اعضای برد تابع برابر است با:

$$1/5 + 2 + 2/5 = 6$$

(ریاضی و آمار، (۱)، تابع، صفحه های ۵۰ تا ۵۶)

۱۴- گزینه «۳»

(علی شهبازی)

ابتدا ضابطه f را ساده می کنیم:

$$f(x) = \frac{x^2 - 2x}{2x^3 - 4x^2} = \frac{x(x-2)}{2x^2(x-2)} = \frac{1}{2x}, x \neq 2$$

برای به دست آوردن $f(a-1)$ و $f(a+1)$ باید جای x به ترتیب $a-1$ و $a+1$ قرار دهیم:

$$f(a-1) = \frac{1}{2(a-1)}$$

$$f(a+1) = \frac{1}{2(a+1)}$$

معادله را تشکیل می دهیم:

$$f(a-1) \times f(a+1) = \frac{1}{20} \Rightarrow \frac{1}{2(a-1)} \times \frac{1}{2(a+1)} = \frac{1}{20}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{4(a^2-1)} = \frac{1}{20}$$

$$a^2 - 1 = 5 \Rightarrow a^2 = 6 \Rightarrow a = \pm\sqrt{6}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، تابع، صفحه های ۵۰ تا ۵۶)

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + nd]$$

$$\Rightarrow S_n = na_1 + \frac{n(n-1)}{2}d = 80 \Rightarrow 8a_1 + \frac{8(7)}{2}d = 80$$

$$\Rightarrow 8a_1 = -144 \Rightarrow a_1 = -18$$

$$\frac{a_7}{a_{10}} = \frac{a_1 + 6d}{a_1 + 9d} = \frac{-18 + 48}{-18 + 72} = \frac{30}{54} = \frac{5}{9}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۶۱ تا ۷۲)

۹- گزینه «۱»

(اعمر رضا ذاکر زاده)

با توجه به مجموع n جمله ابتدایی داریم:

$$\begin{cases} S_1 = 3 + 5 = 8 \Rightarrow a_1 = 8 \\ S_2 = 3(2) + 5(2) = 22 \Rightarrow a_1 + a_2 = 22 \xrightarrow{a_1=8} a_2 = 14 \end{cases}$$

$$d = a_2 - a_1 = 14 - 8 = 6 \Rightarrow a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$\Rightarrow a_n = 8 + (n-1)(6) = 6n + 2$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۶۱ تا ۷۲)

۱۰- گزینه «۴»

(معمدا بر اهییم توزنده یانی)

طبق نمودار جمله سوم برابر با ۱ و جمله پنجم برابر با ۳ است از طرفی می دانیم اگر جمله m ام و n ام دنباله حسابی به ترتیب a_m و a_n باشند، قدر نسبت دنباله حسابی برابر است با:

$$\frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{a_5 - a_3}{5 - 3} = \frac{3 - 1}{2} = 1$$

از طرفی $a_3 = a_1 + 2d$ داریم: $d = 1$

$$\Rightarrow a_1 = -1$$

حال برای مشخص کردن شماره جمله ای که ۶۲ است. داریم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 62 = -1 + (n-1)1$$

$$\Rightarrow 62 = -1 + n - 1 \Rightarrow 64 = n$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۶۱ تا ۷۲)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۴»

(ابوالفضل بوعاری)

برای آن که f تابع باشد، در زوج های مرتب با مؤلفه های اول برابر، مؤلفه دوم باید با هم برابر باشند:

$$\begin{cases} (2,5), (2, a^2 - b^2) \in f \Rightarrow a^2 - b^2 = 5 \\ (0,1), (0, a-b) \in f \Rightarrow a-b=1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \underbrace{(a-b)(a+b)}_1 = 5 \Rightarrow a+b=5$$

$$\begin{cases} a+b=5 \\ a-b=1 \end{cases} \Rightarrow a=3, b=2$$

$$\Rightarrow f = \{(2,5), (0,1), (3,3), (4,8)\} \Rightarrow D_f = \{2,0,3,4\}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، تابع، صفحه های ۳۰ تا ۵۶)

۱۵- گزینه «۲»

(علی شوری)

شیب خط گذرنده از نقاط $A(0,2)$ و $B(-5,0)$ را حساب می‌کنیم:

$$m_{AB} = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{0 - 2}{-5 - 0} = \frac{2}{5}$$

با داشتن شیب و عرض از مبدأ، معادله خط را می‌نویسیم:

$$y = mx + h \xrightarrow[m=\frac{2}{5}]{h=2} y = \frac{2}{5}x + 2 \Rightarrow f(x) = \frac{2}{5}x + 2$$

معادله $f(x) = m - h$ را تشکیل می‌دهیم:

$$\frac{2}{5}x + 2 = \frac{2}{5} - 2 \xrightarrow{\times 5} 2x + 10 = 2 - 10$$

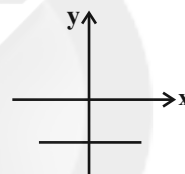
$$\Rightarrow 2x = -18 \Rightarrow x = -9$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۱)

۱۶- گزینه «۱»

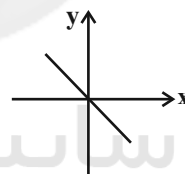
(امیر محمودیان)

تابع خطی در ۴ حالت زیر دقیقاً از دو ناحیه مختصات عبور می‌کند:

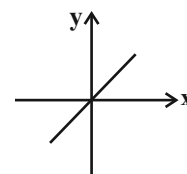
شیب = ۰

< ۰ عرض از مبدأ

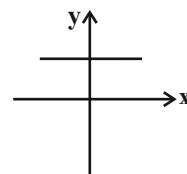
شیب < ۰

= ۰ عرض از مبدأ

شیب > ۰

= ۰ عرض از مبدأ

شیب = ۰

> ۰ عرض از مبدأ

پس باید یکی از مقادیر شیب یا عرض از مبدأ صفر باشد:

$$4m - 2 = 0 \Rightarrow 4m = 2 \Rightarrow m = \frac{1}{2}$$

اگر عرض از مبدأ صفر باشد:

$$m^2 - 3m + 2 = 0$$

$$(m-1)(m-2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} m=1 \\ m=2 \end{cases}$$

مجموع مقادیر قابل قبول m :

$$\frac{1}{2} + 1 + 2 = \frac{7}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۱)

۱۷- گزینه «۲»

(مهدی ابراهیم توژره‌فانی)

طبق فرض سؤال نمودار تابع از نقاط $(2,6)$ و $(6,12)$ می‌گذرد، لذا داریم:

$$m(\text{شیب}) = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{12 - 6}{6 - 2} = \frac{3}{2}$$

$$y = mx + h \xrightarrow[m=\frac{3}{2}]{(2,6)} 6 = \frac{3}{2}(2) + h \Rightarrow h = 3$$

$$y = \frac{3}{2}x + 3$$

از طرفی $-1 \leq x \leq 3$ لذا:

$$-\frac{3}{2} \leq \frac{3}{2}x \leq \frac{9}{2} \rightarrow \frac{3}{2} \leq \frac{3}{2}x + 3 \leq \frac{15}{2}$$

در نتیجه برد تابع $\frac{3}{2} \leq y \leq \frac{15}{2}$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۱)

۱۸- گزینه «۲»

(سعید عزیزفانی)

شکل تابع داده شده سهمی است، آن را رسم می‌کنیم. ابتدا مختصات رأس سهمی را می‌یابیم و با استفاده از نقاط کمکی سمت راست و چپ رأس (با فاصله یکسان از رأس)، جدول عددگذاری را ترسیم و شکل آن را می‌کشیم. برای پاسخ دادن به سؤال مطرح شده، به طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها (ریشه‌های معادله $f(x) = 0$) نیز نیازمندیم؛ بنابراین این نقاط را به‌عنوان کمکی در نظر می‌گیریم.

$$x = -\frac{-4}{2 \times 2} = 1 \text{ طول رأس}$$

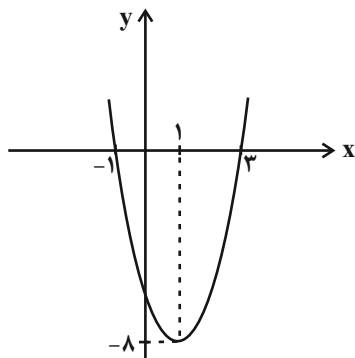
$$y = 2(1)^2 - 4(1) - 6 = -8 \text{ عرض رأس}$$

$$f(x) = 0 \Rightarrow 2x^2 - 4x - 6 = 0 \Rightarrow 2(x-3)(x+1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x-3=0 \Rightarrow x=3 \\ x+1=0 \Rightarrow x=-1 \end{cases}$$

سهمی در $x = -1, 3$ محور x ها را قطع می‌کند.

شکل سهمی را رسم می‌کنیم:

با توجه به شکل اگر سهمی را یک واحد به راست منتقل کنیم از ناحیه سوم عبور نمی‌کند.

تذکر: هم‌چنین $f(0) = -6$ پس راه دیگر اینکه نمودار از ناحیه سوم عبور نکند آن است که ۶ واحد به بالا منتقل شود.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۰)

۱۹- گزینه «۴»

(علی شهبازی)

طول رأس سهمی ۳ است، پس:

$$x_s = \frac{-b}{2a} \rightarrow 3 = \frac{-b}{2(-2)} \Rightarrow b = 12$$

تا این جا ضابطه به شکل $f(x) = -2x^2 + 12x + c$ شد. نقطه $(3, 20)$ رأس سهمی است، پس:

$$20 = -2(3)^2 + 12(3) + c \Rightarrow 20 = -18 + 36 + c \Rightarrow c = 2$$

در نتیجه: $f(x) = -2x^2 + 12x + 2$

طول پاره خط AB، همان اختلاف ریشه‌های معادله

$$-2x^2 + 12x + 2 = 0 \text{ است که از رابطه } \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|} \text{ به دست می آید:}$$

$$|AB| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|} = \frac{\sqrt{12^2 - 4(-2)(2)}}{|-2|} = \frac{\sqrt{144+16}}{2} = \frac{\sqrt{160}}{2} = 2\sqrt{10}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۰)

۲۰- گزینه «۲»

(امیر محمودیان)

 $x = 2$ خط تقارن سهمی است، یعنی:

$$2 = -\frac{b}{2a} \Rightarrow 2 = \frac{2}{2a} \Rightarrow a = \frac{1}{2}$$

هم‌چنین سهمی محور y ها را در نقطه‌ای به عرض -1 قطع می‌کند؛ پس

$$b = -1$$

(دقت کنید در صورت سؤال، b محل تقاطع با محور عرض‌هاست و با فرمکلی نمودار تابع درجه ۲ یعنی $y = ax^2 + bx + c$ اشتباه نکنید.)

$$f(x) = \frac{1}{2}x^2 - 2x - 1 \Rightarrow f(6) = \frac{1}{2}(6^2) - 2(6) - 1$$

$$= \frac{1}{2} \times 36 - 12 - 1 = 5$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۰)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

۲۱- گزینه «۴»

(مجتبی فرهادی)

موارد «الف، ج، د و ه» نادرست‌اند.

«الف»: لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آن‌ها را لغات عربی گرفته است.

«ج»: مهم‌ترین ویژگی زبانی سبک عراقی درهم‌آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه هم دیده می‌شود.

«د»: درسی‌کردن عرفان، شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه‌دادن مفاهیم آن باعث شد در این دوره، کتاب عرفانی مهمی نوشته نشود.

«ه»: پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل و امثال آن‌ها مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره را رقم می‌زنند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

۲۲- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا علویان)

نیما شعر «آی آدم‌ها» را در اولین کنگره شاعران و نویسندگان ایران خواند. جریان شعر نو تغزلی از دوره دوم شعر فارسی معاصر قبل انقلاب آغاز شد که در دوره سوم از گسترده‌ترین جریانات زمان شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۶۹)

۲۳- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

اوج سخنان پروین در قطعات اوست که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد. شهریار در منظومه ترکی «حیدر بابایه سلام» با شیفتگی تمام از اصالت فرهنگی و زیبایی‌های روستای زادگاهش یاد می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۲۴- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا علویان)

«خواب ارغوانی» مجموعه شعر سیدعلی موسوی گرمارودی، «از این ستاره تا آن ستاره» به قلم سلمان هراتی، «ضیافت» از تجربه‌های داستانی سیدمهدی شجاعی و «مهاجر کوچک» از آثار محمدرضا سرشار (رضا رهگذر) در زمینه قصه‌های کودک و نوجوان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۰)

۲۵- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا احمدی)

صد: مجاز از مقدار زیاد

چنگ: مجاز از نواختن و مطربی

جام: مجاز از شراب

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: سر: مجاز از قصد / خاص و عام: مجاز از همه افراد

گزینه «۳»: مرد و زن: مجاز از همه افراد/ پخته و خام: مجاز از همه افراد

گزینه «۴»: دو عالم: مجاز از تعلقات و هر آن‌چه در دنیا و عقبی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۲۶- گزینه «۲»

(مفسن اصغری)

«تیر» مجاز به علاقه شباهت یا استعاره مصرحه است. (مجاز از غمزه و نگاه معشوق)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ترگس» در معنای حقیقی «نوعی گل» به کار رفته است.

گزینه «۳»: پیمانه مجاز به علاقه غیرشباهت (محلّیه) است (مجاز از شراب).

گزینه «۴»: بیت فاقد استعاره مصرحه است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۲۷- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

«الف»: «دل» مجاز از «وجود»

«د»: «زرین» مجاز از «ارزش زیاد»

در ابیات «ب» و «ج»، مجاز به کار نرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۲۸- گزینه ۳»

(مبتهی فرهای)

بیت گزینه ۳» از پایه‌های آوایی تکراری، منظم و یکسانی تشکیل نشده و دارای وزن همسان تک‌پایه‌ای نیست (وزن بیت مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن است)، اما سایر گزینه‌ها از پایه‌های آوایی تکراری و منظم تشکیل شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن

گزینه ۲» مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه ۴» مستفععلن مستفععلن مستفععلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۲»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

وزن این بیت «مفتعلن مفتعلن مفتعلن فاعلن» و دارای ارکان متناوب است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» وزن بیت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است و ارکان تکراری دارد.

گزینه ۳» وزن بیت «فعولن فعولن فعولن فعولن» است و ارکان تکراری دارد.

گزینه ۴» وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است و ارکان تکراری دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این گزینه «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است که در آن وزن‌واژه فاعلاتن به‌کار نرفته است.

وزن سایر ابیات:

گزینه ۱» فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۲» فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴» فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۱- گزینه ۲»

(هومن نمازی)

وزن این بیت: «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است که آن را به شکل: «مستفععلن مفاعیل مستفععلن فاعلن» نیز می‌توان برش هجایی داد. علاوه بر «مستفععلن»، «فاعلاتن» و «مفتعلن» در رکن «مفاعیلن» نیز این اختیار می‌تواند اتفاق بیفتد، همان‌طور که در مصراع دوم این بیت شاهد آن هستیم و آن تبدیل به «مفاعیلن» شده است.

در تقطیع رکن به رکن مصراع دوم این گزینه هجای کوتاه در پایان فاعلاتن و هجای کوتاه در ابتدای مفاعیلن ادغام شده و تبدیل به هجای بلند می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

۳۲- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این شعر «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است که اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در این وزن به‌کار نمی‌رود. در گزینه‌های «۱» و «۲» در رکن اول هر دو مصراع به جای فاعلاتن از فاعلاتن استفاده شده است؛ همچنین در رکن اول مصراع دوم گزینه ۴» این اختیار به‌کار رفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۴)

۳۳- گزینه ۱»

(یاسین مهریار)

این بیت، از رباعیات خیام گزینش شده است و وزن آن، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است. توجه داشته باشید که گاهی در وزن رباعی، به‌جای «مفاعیل (U--U)»، از «مفاعیلن (U-U-)» استفاده می‌شود و شاعر، هجای بلند و کوتاه آخری را جابه‌جا می‌کند که این جابه‌جایی، اختیار شاعری «قلب» در رباعی است. در این بیت، رکن دوم مصراع اول، به‌جای آن که «مفاعیلن» باشد، «مفاعیلن» است و با توجه به توضیحات، با اختیار قلب روبه‌رو هستیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» بیت، در وزن «مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن» سروده شده است و اختیار قلب در آن مشهود نیست. [در رکن اول مصراع اول، اختیار شاعری «ابدال» وجود دارد و به‌جای «مفتعلن (UU-)»، «مفعولن (---)» آمده است.]

گزینه ۳» بیت، در وزن «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است و اختیار شاعری قلب در آن مشهود نیست.

گزینه ۴» بیت، در وزن «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» سروده شده است و فاقد اختیار وزنی قلب است. [در رکن دوم مصراع اول، از اختیار شاعری «ابدال» استفاده شده است و به‌جای «فاعلاتن (UU-)»، «مفعولن (---)» آمده است.]

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۶)

۳۴- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

هجای پایان نیم‌مصراع نیز در اوزان دوری، بلند تلقی می‌شود (پاورقی صفحه ۸۴ کتاب علوم و فنون ادبی ۳). بر این مبنا، در مصراع‌های گزینه‌های «۱» و «۲» هجای پایانی در نیم‌مصراع اول و در مصراع گزینه «۳»، هجای پایانی در نیم‌مصراع دوم کشیده است که بنابر اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی، آن‌ها را بلند تلقی می‌کنیم.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۴)

۳۵- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

از تشابه ردیف و قافیه عمودی چهار بیت، معلوم است که وزن هر چهار گزینه، یکی است (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن). حال با توجه به این‌که ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» با هجای بلند شروع می‌شود، در حالی که رکن اول وزنشان «فاعلاتن» است، می‌توان نتیجه گرفت که هر سه دارای اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به‌جای فاعلاتن‌اند. هم‌چنین اختیار ابدال در هیچ‌کدام از این ابیات به چشم نمی‌خورد.

تشریح اختیارات وزنی بیت گزینه ۴» مصراع دوم با هجای بلند شروع می‌شود و این در حالی است که رکن ابتدایی وزن «فاعلاتن» است؛ در نتیجه اختیار آوردن فاعلاتن به‌جای فاعلاتن مشهود و بدیهی است. اما راجع به ابدال، همواره اولویت با رکن پایانی است و از آن‌جایی که در وزن اصلی ابیات، «فاعلن» رکن پایانی است و از طرفی دیگر دو هجای پایانی مصراع نخست بیت گزینه ۴» بلند هستند، می‌توان نتیجه گرفت «فاعلن» به «فاعلن» تبدیل شده است و وجود ابدال نیز محرز است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ و ۸۵)

۳۶- گزینه ۳»

(سیرعلیرضا احمدری)

در بیت، اختیار ابدال به چشم نمی‌خورد، ولی در پایان نیم‌مصرع‌های اول و سوم، اختیار بلند بودن هجای پایانی مشهود است («یست» و «طیف» بلند تلقی می‌شوند).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن بیت «مفععلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و چهار مرتبه از اختیار قلب استفاده شده است؛ به طوری که هر چهار مفتعلن بنابر اختیار وزنی قلب به مفاعلن تبدیل شده‌اند.

گزینه ۲: هنگام تلفظ عبارت «چینی است» صامت «ی» به بین دو واژه اضافه می‌شود که بنابر اختیار زبانی حذف همزه به شکل «چی نی یست» تلفظ می‌شود.

گزینه ۴: مفاعلن (کَ نی زَ کی) فاعلن (چی نی یست) (پس مشخصاً مصوت بلند در پایان واژه «چینی» کوتاه تلفظ می‌شود). هم‌چنین واو عطف بین کلمات «نفر» و «لطیف» نیز بلند تلفظ می‌شود. مفاعلن (س پی دُ نَغ) فاعلن (زُ لَ طیف)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۷- گزینه ۲»

(سیرعلیرضا احمدری)

وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است و در ابتدای هر دو مصرع، فاعلاتن به جای فاعلاتن آمده است. در انتهای هر دو مصرع «فعلن» به چشم می‌خورد و بیت فاقد ابدال است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: قلب: وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و نیم‌مصرع اول و دوم با «مفاعلن» شروع می‌شوند. هم‌چنین مصوت کوتاه «و» در واژه «تو» در مصرع دوم بلند تلفظ می‌شود.

گزینه ۳: ابدال: وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و بنابر اختیار وزنی ابدال نیم‌مصرع اول به شکل «مفعولن فاعلن» آمده است (بَل بُل بَر / شاخِ گل). هم‌چنین در تلفظ درست مصرع دوم، صامت ساکن «ش» در «نغمه‌اش» با حذف همزه آغازین واژه «از» به مصوت کوتاه «ک» ملحق می‌شود.

گزینه ۴: هجای پایانی مصرع نخست کشیده است و می‌بایست بلند تلقی شود. هم‌چنین حذف همزه در عبارات «در اول» و «در آخر» مشهود است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۸- گزینه ۳»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات صورت سؤال و گزینه ۳: لازمه رسیدن به معشوق، ترک تعلقات مادی و گذشتن از حجاب خودخواهی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غیرممکن بودن ترک عشق یار

گزینه ۲: ناامیدی شاعر از وصال یار

گزینه ۴: نگرانی عاشق از ترک معشوق

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۳۰)

۳۹- گزینه ۳»

(سیرمحمدر هاشمی)

در این بیت تأکید شده است که پیری و سفیدشدن مو نه تنها عیب و نقصی به شمار نمی‌آید، بلکه مانند صبح دلپذیری از پس شبی تیره است. در بقیه گزینه‌ها سپیدشدن مو و فرارسیدن پیری، ناگوار دانسته شده است.

در گزینه ۲، «برف» استعاره از سپیدی مو و «پر زاغ» استعاره از موی سیاه شاعر در دوران جوانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۵۴)

۴۰- گزینه ۲»

(فرهاد خروزان‌کیا)

برتری عشق بر عقل و ستایش عشق یکی از بُن‌مایه‌های فکری سبک عراقی است که در ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» دیده می‌شود. این ویژگی بنیادین در بیت دوم دیده نمی‌شود. در این بیت که سروده ناصرخسرو است، عقل جایگاه برتری دارد و شاعر به پیروی سخن انسان از عقل توصیه می‌کند.

در بیت گزینه ۱، به ازلی و ابدی‌بودن عشق اشاره دارد و آن را در جایگاهی والا قرار می‌دهد. در بیت گزینه ۳، هم عقل را در برابر عشق به دیو و دیوانگی تشبیه می‌کند و در بیت گزینه ۴، «قلم» نماد اندیشه و عقل است (وسیله بیان اندیشه) که در توصیف عشق درمی‌ماند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۳۷)

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینه ۴»

(عزیز الیاس‌پور)

تشریح موارد نادرست:

ج) رودکی و شهید بلخی شاعرانی بودند که شعر غنایی را قوت بخشیدند. فردوسی شعر حماسی را به اوج رساند.

د) این نوع از شعر در دوره سلجوقی به پختگی رسید.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۴۲- گزینه ۲»

(عزیز الیاس‌پور)

زبان پهلوی، زبان رسمی دوره ساسانی بود، نه سامانی. موارد دیگر گزینه‌ها همگی کاملاً درست‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۴۳- گزینه ۳»

(یاسین مهریان)

موضوع کتاب شاهنامه ابومنصوری تاریخ گذشته «ایران» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۴۴- گزینه ۱»

(یاسین مهریان)

در پایان نیم‌مصرع‌های بیت «د»، واژگانی به کار رفته‌اند که دارای سجع می‌باشند. (قافیه درونی): آتش، مفرش، خوش

توجه: در گذشته، واژه «خوش» به شکل «خَش» تلفظ می‌شده است؛ بنابراین با «آتش» و «مفرش»، قافیه درونی به وجود می‌آورد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۵۳)

۴۵- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

دو واژه «کردن» و «گفت» نمی‌توانند با هم سجع بسازند.

سجع در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زاینده و پاینده: سجع متوازی

گزینه «۲»: نشستندی و شکستندی: سجع متوازی

گزینه «۳»: چیست و کیست: سجع متوازی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۴۶- گزینه «۴»

(ممسن اصغری)

کلمات مسجع و نوع سجع به ترتیب:

واجب و لازم: متوازن

عالم و آدم: متوازی

آیات و مخلوقات: مطرف

الهام و درگاه: متوازن

قدرت و حکمت: متوازی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۵۳)

۴۷- گزینه «۳»

(مجتبی قهراری)

هجاهای کشیده عبارت‌اند از: زار / مَلک / عِشق (۳)

هجاهای بلند عبارت‌اند از: بَخ / شَد / هَر / مَ / نِ / زو / جَز / مَ / لَش / عِ / گَر / دَا / مَ (۱۳)

هجاهای کوتاه عبارت‌اند از: دُ / هَ / شَ / اِ / زَ / مَ / اَ / بَ / جَ / طَ / مَ / دَ / اَ / نَ

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه ۴۷)

۴۸- گزینه «۴»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

در این گزینه، ۵ هجای کشیده وجود دارد (نُند - سنگ - لعل - صبر - لیک)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ۲ هجای کشیده (نرم - کوه)

گزینه «۲»: ۳ هجای کشیده (نیست - نال - «فریاد است» در اینجا اختیار حذف همزه صورت می‌گیرد و به صورت «فریادست» خوانده می‌شود، پس هجای «دست» کشیده است.)

گزینه «۳»: ۱ هجای کشیده دارد.

تکته: در کلمات «عنان و همین» چون نون بعد از مصوت بلند آمده و ساکن هست محسوب نمی‌شود و اینجا هجای کشیده نداریم.

و در این بیت فقط «دراز است» با توجه به اختیار حذف همزه «درازست» خوانده می‌شود و «زست» هجای کشیده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۴۹- گزینه «۱»

(سیرمهر هاشمی)

در متن صورت سؤال آمده است که اقبال و سعادت صرفاً با تلاش به دست نمی‌آید و گاه راضی شدن به تقدیر، آن را در اختیار انسان می‌گذارد. در بیت گزینه «۱»، به این نکته اشاره شده است که سعادت از دشمنی است که دائمی باشد نه زودگذر. بیت گزینه «۴» معشوق را به «دولت و بخت» تشبیه کرده است، اما مفهوم مشترک آن با ابیات گزینه‌های «۲» و «۳» و متن صورت سؤال این است که روی آوردن بخت را مشروط به کوشش نکرده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵۴)

۵۰- گزینه «۳»

(سیرمهر هاشمی)

مفهوم ابیات:

الف: تنها مستی شراب عارفانه (تجلیات الهی) می‌تواند سختی‌های راه عشق را بر عاشقان هموار سازد.

ج: به تمسخر گرفتن قَد دراز شخصی!

ب: سراسر وجود تو ای محبوب، خوبی و برکت است.

د: اگر گل به سرو تنومند می‌خندد، عجیب نیست، زیرا در راه دشوار عاشقی هرکس باشی پای در گل می‌مانی.

توجه: با آنکه در بیت «د» نیز دشواری‌های راه عشق دیده می‌شود، اما مستی عارفانه تنها در بیت «الف» وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۴۷، ۵۰، ۵۱ و ۵۸)

علوم و فنون ادبی (۲)

۵۱- گزینه «۲»

(مجتبی قهراری)

در این دوره حاشیه‌نویسی‌های متعددی نیز به نثر ساده بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت. البته باید توجه داشت که این سادگی نثر همه‌جا یکسان نیست و نثر ساده این دوره را نمی‌توان فصیح و بلیغ دانست.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۵۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

بحث قافیه و قالب شعر از ویژگی‌های ادبی شعر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ماضی استمراری منفی: نهدریافتی = در نمی‌یافت (ویژگی زبانی) گزینه «۲»: چنان در طریق خدای گرم‌رو (بود): حذف فعل «بود» به قرینه معنوی در بیت دوم (ویژگی زبانی)

گزینه «۴»: با توجه به بیان نکته اخلاقی در بیت آخر، نوع ادبی ابیات، تعلیمی است (ویژگی فکری).

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۳۷)

۵۳- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

این بیت، فاقد مجاز است و «سر» در معنای حقیقی به کار رفته است. [توجه داشته باشید که «از گریبان وجود سر بیرون آوردن» کنایه است.]

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «شربت» مجاز از دوا و دارو

گزینه «۲»: «چشم» مجاز از توجه

گزینه «۴»: «زبان» مجاز از سخن

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۵۴- گزینه ۴»

(مفسن اصغری)

مجازها:

چمن ← باغ و گلزار

سر ← قصد و نیت

امروز ← زمان حال

فردا ← زمان آینده

غزل ← شعر

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: عالم ← مردم / چمن ← باغ و گلزار

گزینه ۲: شهر ← مردم / جهانی ← مردم

گزینه ۳: آب و رنگ ← زیبایی / چمن ← باغ و گلزار / فصل گل ←

فصل بهار

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۵۵- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

این بیت هیچ مجازی ندارد و در مصراع اول زهر را به نوش (شهد، غسل)

تشبیه کرده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: حرف مجاز از سخن است.

گزینه ۲: مصراع اول ۲ تشبیه دارد: سر زلف یار را به عقرب و پیکرش را

به ماه تشبیه کرده است و سر در مصراع دوم مجازاً اندیشه معنی می‌دهد.

گزینه ۳: «زنجیر زلف» اضافه تشبیهی است و «روز و شب» مجاز از

همیشه و همه لحظه است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۵۶- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت «مفتعلن مفتعلن فاعلن» می‌باشد.

وزن سایر ابیات:

گزینه ۱: «مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه ۳: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه ۴: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۵۷- گزینه ۱»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

موارد «الف و د» دارای وزن یکسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» هستند.

بررسی سایر موارد:

ب) «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن»

ج) «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن»

ه) «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن»

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۵۸- گزینه ۳»

(مهتبی فراهاری)

بیت صورت سؤال و بیت این گزینه بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

فاعلن» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن»

گزینه ۲: «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن»

گزینه ۴: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن»

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۵۹- گزینه ۳»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۳: «ناپایداری مقام و عزت و ذلت دنیوی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: عزت انسان از جانب خداست. (عزیز کرده خداوند خوار نخواهد شد).

گزینه ۲: عزت و ذلت آدمی به دست خداوند است.

گزینه ۴: خوار و ذلیل شدن شاعر به واسطه عشق یار

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۴۴)

۶۰- گزینه ۴»

(سیرمهر هاشمی)

مفهوم ابیات:

ج: ای زیبارو! هنگامی که چهره خود را آرایش می‌کنی، دل عاشقان را می‌ربایی.

د: سبب و علت تمامی اتفاقات و حوادث جهان، تقدیر و خواست الهی است و نادان کسی است که اندیشه نویسنده را ناشی از حرکت انگشت بداند.

ب: باید مانند نی، سر را در راه عشق باخت (جان سپردن در راه عشق).

الف: معشوق از عاشق پرسید که کیستی و عاشق پاسخ داد: تو هستم (اتحاد عاشق و معشوق).

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه‌های ۴۰، ۵۰، ۵۳ و ۵۶)

جامعه‌شناسی (۳)

۶۱- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست - نادرست (ویژگی لیبرال دموکراسی است).

گزینه ۲: نادرست (هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد). - نادرست (قوانین و مقررات آن با خواست مردم و براساس احکام الهی و اسلامی تعیین می‌گردند).

گزینه ۳: نادرست (در این نظام فقط می‌توان از مقبولیت قدرت حرف زد و نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت). - درست

گزینه ۴: درست - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۹)

۶۲- گزینه ۱»

(فاطمه صفری)

بررسی موارد نادرست:

انسان در ابتدا با مقایسه عملکرد ارزش‌های سه‌گانه در دستیابی به سعادت، دانش را کاملاً مثبت، ثروت را خاکستری یا خنثی و قدرت را بیشتر منفی ارزش‌گذاری می‌کرد.

سازمان هم پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطه همکاران و هموطنان و هم‌کیشان را بر می‌گیرد که از آن به انسجام اجتماعی یاد می‌شود و هم پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به یکپارچگی نظام تعبیر می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۳، ۶۲ تا ۶۴)

۶۳- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

ویژگی‌های سیاست و قدرت در گذشته:
هرگز قدرت، مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است.
قدرت، وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است.
سیاست، محدوده حکومت و دولت به حساب می‌آمد.
سیاست و نهاد حکومت یکی گرفته می‌شد.
ویژگی‌های سیاست و قدرت در حال حاضر:
قدرت به مسئله اصلی سیاست و جوهر آن تبدیل شده است.
سیاست با غایت و هدف سعادت و فضیلت، دآوری نمی‌شود، بلکه بیشتر با آرمان پیروزی، موفقیت و تسلط ارزیابی می‌گردد.
تمامی جامعه، می‌تواند قلمرو سیاست باشد.
سیاست را با هیچ مقوله عینی و محسوس یکی نمی‌گیرند.
(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

۶۴- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- اعمال قدرت اقماعی، نیازمند وجود سازمان است.
- قدرت، ضمانت اجرای هرگونه عمل جمعی است.
- در جوامع نخستین، قدرت بدنی (شخصیت) منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود.
- هر کنش سیاسی، یا به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن.
(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۸، ۶۱، ۶۲ و ۶۳)

۶۵- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

اشتراک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی این است که در هر دو، پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد.
تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک و رفع اختلاف‌ها و تضادها میان افراد و گروه‌هایی که با هم زندگی می‌کنند، سیاست و عمل سیاسی را در زندگی اجتماعی پدید می‌آورد.
جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علوم تجربی که صرفاً موضوعات مادی و محسوس را مطالعه می‌کند، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل مطالعه علمی نمی‌داند و ناگزیر با معناداری و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند.
(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۶، ۶۰ و ۶۷)

۶۶- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها با رویکرد تفسیری ما را با مشکل مواجه می‌سازد: تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی می‌سازد. البته فرهنگ‌های مختلف معمولاً به مرزهای خودشان محدود نمی‌مانند و ما را ناگزیر از مقایسه ارزش‌ها برای تشخیص ارزش‌های صحیح از ارزش‌های غلط می‌سازند. ولی وقتی علوم اجتماعی برای مطالعه هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و دآوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها از دست می‌رود.
ارزش اجتماعی سازمان، دانش است.
(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۶۳ و ۶۷)

۶۷- گزینه «۲»

(آزیتا پیرقی)

تفاوت در زبان و لهجه ← تفاوت اسمی
تفاوت در قد و وزن ← تفاوت رتبه‌ای
علت نابرابری‌های اجتماعی در دیدگاه مخالفان قشربندی اجتماعی ← مالکیت خصوصی و روابط سلطه‌جویانه
علت نابرابری‌های اجتماعی در دیدگاه طرفداران قشربندی اجتماعی ← نابرابری‌های طبیعی
اشتراک رویکردهای تبیینی و تفسیری از دیدگاه جامعه‌شناسی انتقادی ← محافظه‌کارند و انسان را منفعل و مجبور می‌سازند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲، ۷۵، ۷۶ و ۷۹)

۶۸- گزینه «۱»

(آزیتا پیرقی)

طرفداران قشربندی اجتماعی ← نمی‌تواند نابرابری اجتماعی میان افرادی که در طبقات اجتماعی مختلف متولد می‌شوند را توضیح دهد. (ب)
جدایی دانش از ارزش ← انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل، کار علم نبود. (د)
نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود و انگیزه رقابت از بین می‌رود و راه پیشرفت مادی مسدود می‌شود ← مدل کمونیستی (الف)
حوزه رقابت و برابری ← مالیات ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی است. (ج)

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۹)

۶۹- گزینه «۴»

(آزیتا پیرقی)

علت تأیید و تثبیت قشربندی در رویکرد اول ← تأکید بر کارکردهای قشربندی
معنای عبارت دهقانان شبیه برده بودند. ← نظام فئودالی
پیامد در رویکرد دوم افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. ← ناعادلانه بودن رویکرد مخالفان قشربندی

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ و ۷۷)

۷۰- گزینه «۳»

(آزیتا پیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

تأکید رویکرد مخالفان قشربندی نشان می‌دهد که آنان خواهان از میان برداشتن قشربندی هستند و در این رویکرد انگیزه رقابت از بین می‌رود و راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

جامعه‌شناسی (۲)

۷۱- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

تفاوت راهبردی استبداد استعماری با استبداد ایلی ← در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

راه‌هایی از نظام سرمایه‌داری از دیدگاه مارکس ← انقلاب کارگری پیامد غلبه قدرت‌های قومی و قبیله‌ای بر جوامع اسلامی ← مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۲۹، ۳۱ و ۳۲)

۷۲- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

شکل‌گیری مرحله جدید گسترش فرهنگ اسلامی ← الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت اسلامی

نمایان شدن ارزش‌ها و هنجارها و رفتارهای جاهلی در دوران خلافت ← شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای مخدوش شدن وحدت امت اسلامی ← استفاده از مکاتب غربی در مقابله با استعمار

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۲)

۷۳- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

دولتمردان جوامع اسلامی در دوره استعمار از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کردند و می‌کوشیدند با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کنند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۸ و ۳۱)

۷۴- گزینه «۴»

(شهریار عبدالله)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: توضیح مفید بودن نماز با مطابقت دادن آن به حرکات ورزشی اشاره به سکولاریسم پنهان دارد.

گزینه «۲»: پروتستانتیسم شامل رویکرد گزینشی فرهنگ غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان است.

گزینه «۳»: اومانیسم از نتایج حاصل از سکولاریسم است؛ زیرا براساس هستی‌شناسی (سکولاریسم) است که انسان‌شناسی (اومانیسم) شکل می‌گیرد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۷۵- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

(شهریار عبدالله)

آبادی دنیا در فرهنگ معنوی و دینی هدف مستقلی نیست؛ بلکه وسیله‌ای است برای رسیدن به اهداف والا تر نه اینکه اصلاً جزو اهداف نباشد. دنیسم از نتایج عقل‌گرایی و نفی وحی است. در فرهنگ‌های دینی افراد ناگزیر رفتارهای دنیوی خود را توجیه دینی و معنوی می‌کنند.

روشنگری در معنای خاص در بیش از چهارصد سال گذشته شکل‌های مختلفی به خود گرفته که وجه مشترک همه آن‌ها کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت بود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸، ۴۰ و ۴۲)

۷۶- گزینه «۱»

(شهریار عبدالله)

فروریختن اقتدار کلیسا (علت) باعث ظهور پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا (معلول) شد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷، ۴۸، ۵۰ و ۵۲)

۷۷- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند.

- در فرهنگ اساطیری یونان و روم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند. - در فرهنگ اساطیری یونان و روم باستان با غفلت از نگاه توحیدی به عالم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند.

- رنسانس به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است و از قرن چهاردهم تا شانزدهم میلادی را شامل می‌شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷ و ۴۹)

۷۸- گزینه «۲»

(شهریار عبدالله)

تشریح موارد نادرست:

حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی (پروتستانتیسم) در جهت اصلاح دینی پدید آمدند. بخشی از این حرکت‌ها فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند، بخشی دیگر رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با رویکرد دنیاگرا قرار گرفتند؛ حرکت‌های نوع اول با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج کنند ولی حرکت‌های نوع دوم مورد هجوم دیگر کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش نیافتند.

پیامد تحریف مسیحیت قرون وسطی در سطح زندگی و عمل: به سوی نوعی دنیاگرایی گام برداشتند و کلیسا در این مقطع، رفتار دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.

انقلاب فرانسه در دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی ریشه دارد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۸، ۴۹ و ۵۱)

دیدگاه عرضی:

در مقابل، عده دیگری از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند. هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند. مردم‌شناسان بر همین اساس از جهان‌های اجتماعی متفاوت همچون غرب، اسلام، چین و هند یاد می‌کنند.

در این دیدگاه، جهان‌های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند؛ اما هیچ‌یک از آن‌ها با حفظ هویت خود نمی‌توانند مسیر دیگری را ادامه دهد. جهان اجتماعی زنده و سالم، فعالانه با جهان اطراف خود ارتباط برقرار می‌کند. مطابق با نیاز خود، از دستاوردهای جهان‌های اجتماعی دیگر بهره می‌برد. در صورتی که لازم باشد، تغییراتی در آن‌ها به وجود می‌آورد و سپس از آن‌ها استفاده می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۸۴- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تغییراتی که در لایه‌های سطحی رخ می‌دهد، نمی‌تواند جهان اجتماعی فعلی را به جهانی دیگر تبدیل کند. اما تغییراتی که در لایه‌های عمیق رخ می‌دهد از نوع تغییراتی‌اند که جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل می‌کنند. - افزایش نرخ تورم در ایران، در لایه‌های سطحی قرار دارد؛ زیرا نمی‌تواند جهان اجتماعی فعلی را به جهانی دیگر تبدیل کند.

- افزایش جمعیت در هند نیز در لایه‌های سطحی این جامعه رخ می‌دهد. - با ظهور اسلام عقاید جاهلی در عربستان نابود شد و جهان اجتماعی موجود به طور کلی تغییر کرد. بنابراین این تغییر مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی است.

- تفاوت در چهارها (نوع نماز خواندن) از جمله تغییرات در لایه‌های سطحی است و قادر به تغییر جهان اجتماعی نیست.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۸۵- گزینه «۳»

(شهریار عبرالله)

تنوع در آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع در اراده و اختیار سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

تحول در عقاید و ارزش‌ها (عمیق‌ترین و بنیادین‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی) سبب تحول جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

جامعه‌شناسی (۲)**۸۶- گزینه «۳»**

(فاطمه صفری)

تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. حکومت پهلوی مبتنی بر استبداد استعماری بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۳۱)

۷۹- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

لیبرالیسم، اندیشه سیاسی جدیدی است که براساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی (اومانیسم) شکل می‌گیرد و خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند. لیبرالیسم را مباح دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. این به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که از او مستقل باشند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۳)

۸۰- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس، به جای بازگشت به سوی حقیقت الهی انسان، به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۸ و ۵۱)

جامعه‌شناسی (۱)**۸۱- گزینه «۴»**

(فاطمه صفری)

در جهان اجتماعی، بُعد معنایی و ذهنی پدیده‌ها، اهمیت بسیاری دارد. در یکی از بحران‌های اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند، بنا به محاسبات اقتصادی می‌بایست نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند، ولی جالب است بدانید به ارزان‌ترین قیمت ممکن، نفت مورد نیاز خود را خریدند؛ زیرا در کشورهای نفت‌خیز، بُعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت؛ ولی بُعد ذهنی و معنایی آن مفقود بود و صاحبان آن کشورها از اهمیت نفت و وضعیت کشورهای صنعتی و نیاز ضروری آن‌ها به نفت اطلاع کافی نداشتند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۲۸)

۸۲- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

رؤیابرداری در مورد آینده تحصیلی خود: خرد و ذهنی

جنگ جهانی اول: کلان و عینی

کمک به فقرا: خرد و عینی

عدالت اجتماعی: ذهنی و کلان

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۸۳- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

دیدگاه طولی:

عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس عده‌ای از جوامع مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب‌مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۹۱- گزینه ۲

(مرتضی کاظم شیروری)
«سَجَدَ»: سجده کردند (رد گزینه ۴) / «الملائكة»: فرشتگان / «كَلِمَ»:
همگی شان / «أَجْمَعُونَ»: جملگی، جمعی / «إِلَّا»: جز (رد گزینه ۳). دقت کنید
در صورتی از «فقط، تنها» استفاده می‌شود که مستثنی‌منه در جمله نباشد،
در حالی که در اینجا، «الملائكة» مستثنی‌منه است. / «استَكْبَرُ»: تکبر ورزید
(رد گزینه ۱) / «كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ»: از کافران بود (رد گزینه‌های ۱ و ۳)
(ترجمه)

۹۲- گزینه ۱

(بهروز هیدرکی)
«الْألفاظ أَلْفِي»: الفاظی که (رد گزینه ۴) / «شاعَ»: ماضی است) رواج یافت
(رد گزینه ۳) / «نطقوا»: ماضی و به معنای «بر زبان آوردند» است (رد
گزینه‌های ۲ و ۴) / «كلمات فارسيّة»: ترکیب وصفی نکره است) کلماتی
فارسی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «وقفًا»: براساس، طبق / «ضوابطهم الصوتيّة»:
قواعد آوایی‌شان (رد گزینه ۳)
(ترجمه)

۹۳- گزینه ۳

(ولی برهی - ابرو)
«يُعِيبُ الْإِنْسَانَ»: انسان را در شگفت می‌آورد (رد گزینه ۴) / «فَلَّاحٌ عجوز»:
(نکره) کشاورز پیری (رد گزینه ۱) / «الفسائل المختلفة»: نهال‌های مختلف
(رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أنه»: که او (رد گزینه ۲) / «يَعْلَمُ جيّداً»: خوب
می‌داند (رد گزینه ۴)؛ «خوب» در جایگاه نامناسبی آمده است. / «أثمارها»:
میوه‌های آن‌ها (رد گزینه ۴) / «أبدًا»: هرگز (رد گزینه ۱)
(ترجمه)

۹۴- گزینه ۳

(سیره مهیا مؤمنی)
«ما مِن ...»: هیچ ... نیست (رد گزینه ۲) / «غرساً»: نهالی، یک نهال (اسم
نکره باید به صورت نکره ترجمه شود، نه معرفه) (رد گزینه ۱) / «يُخْرِجُ»:
خارج می‌شود، خارج می‌گردد (رد گزینه ۴) / «ثَمَرٌ»: میوه (اسم مفرد باید
به صورت مفرد ترجمه شود). (رد گزینه ۴)
(ترجمه)

۹۵- گزینه ۴

(ولی برهی - ابرو)
«إن»: اگر (رد گزینه ۳) / «تَطَالِعَ»: (فعل شرط) مطالعه بکنی (رد گزینه ۱) /
«تفهم»: (جواب شرط) می‌فهمی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «أكبر الكائنات»:
بزرگترین موجودات (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «قد يبلغ»: گاهی می‌رسد، شاید
برسد (رد گزینه ۳) / «وزنه»: وزنش (رد گزینه ۲)
در گزینه ۱ «هم» نیز اضافه است.
(ترجمه)

۹۶- گزینه ۳

(بهروز هیدرکی)
«يُعْطَى»: داده شود» مجهول است که به اشتباه، معلوم ترجمه شده است،
همچنین «ألفي: دو هزار» (در اصل «ألفين» بوده) مثلاًست که به اشتباه در
ترجمه مفرد آمده است.
(ترجمه)

۸۷- گزینه ۴

(فاطمه صفری)
بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای
مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم
(ملّی‌گرایی) یا مارکسیسم استفاده می‌کردند.
انسان از دیدگاه اسلام، مسئول آباد کردن این جهان و موظف به پرهیز از
فساد در آن است.
قبل از ظهور اسلام، شبه‌جزیره عربستان، فرهنگ جاهلی قبیله‌ای داشت.
شمال غربی شبه‌جزیره، تحت نفوذ و سلطه امپراتوری روم و جنوب‌شرقی آن
تحت تأثیر و سلطه شاهنشاهی ایران بود.
مارکس انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه رهایی
از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌دانست.
(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۷، ۲۸ و ۳۲)

۸۸- گزینه ۴

تشریح مورد نادرست:

- انقلاب فرانسه ریشه در دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و
تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی دارد.
(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸، ۴۲ و ۵۰)

۸۹- گزینه ۲

شکل صحیح جدول:

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرن هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرن نوزدهم و بیستم	حسن‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش‌ابزاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۳۹)

۹۰- گزینه ۱

(ریحانه امینی)
رویکرد سکولار که پیش از آن، از طریق هنر و تفاسیر پروتستانی از دین در
زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی گسترش پیدا کرده بود، با فلسفه‌های
روشنگری، عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ غرب را تسخیر کرد. دنیاگرایی رایج
در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های
روشنگری را فراهم آورد.
(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۰)

۹۷- گزینه «۳»

(ولی بر بی - ابر)

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه «۱»، «حارس المرمی» مفرد است که به صورت جمع ترجمه شده است و نادرست است. (جمع حارس، «حُرَّاس» می‌شود). در گزینه «۲»، «جناحیه» مثنی است که به ضمیر «ه» اضافه شده و نون آن حذف شده است و باید به صورت (دو بالش یا بال‌هایش) ترجمه شود، در این گزینه «ثمانین» نیز ۸۰ است، نه ۳۰. در گزینه «۴»، «أكبر» بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است، بنابراین ترکیب «أكبر علماء» باید به صورت «بزرگترین دانشمندان» ترجمه شود.

(ترجمه)

۹۸- گزینه «۳»

(سیره میا مؤمنی)

«کودکی گریان»: (موصوف و صفت نکره) طفلاً باکیأ (رد گزینه ۲) / «در خیابان»: فی الشارع (رد گزینه ۲) / «مادرش»: أمه («طفل» مذکر است پس باید ضمیر مرتبط با آن نیز مذکر بیاید). (رد گزینه ۱) / «آن کودک»: الطفل (در تعریب این ترکیب، باید یک اسم دو بار تکرار شود؛ بار اول نکره و بار دوم همراه با «ال» ← رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۹۹- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیرودی)

ترجمه عبارت صورت سؤال: هر که بسیار تلاش کند به اهدافش می‌رسد و میوه تلاش را درو می‌کند؛ این عبارت درباره تلاش کردن و نتیجه تلاش است. عبارت داده شده، به این معنا نیست که انسانی ناامید شده باشد و برایش این گونه امیدآفرینی کنند که اگر خداوند از روی حکمت دری را بسته، از روی رحمت خویش، در دیگری را باز خواهد کرد. پس مفهوم گزینه «۴» نامناسب است.

(مفهوم)

۱۰۰- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرودی)

يَدْخُلُ: ثلاثی مجرد است، نه مزید. مصدرش نیز «دَخَلَ» است. اگر فعل مضارع، مزید از باب افعال باشد، با ضمه روی حرف مضارعه می‌آید؛ یعنی به صورت «يَدْخُلُ».

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۰۱- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیرودی)

«المُعَرَّبَات» جمع مؤنث سالم است، نه جمع مکسر. نکته: درباره «الكتاب» ← معمولاً هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه «ال» تکرار شود، می‌توان الف و لامش را به معنی «این، آن» ترجمه کرد.

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۰۲- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیرودی)

الأدب: معرفه به ال است نه اسم غَلَم. (اسم غَلَم یعنی نام مخصوص کسی یا چیزی یا جایی، که در زبان فارسی «اسم خاص» نامیده می‌شود). همچنین کلمه «الأدب» مستثنی است، نه مستثنی‌منه. زیرا مستثنی‌منه قبل از «إِلَّا» می‌آید. در این جا، کلمه «الأشياء» مستثنی‌منه است.

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۰۳- گزینه «۴»

(درویشعلی ابراهیمی)

در گزینه «۴»، «تَغَيَّرَت» فعل ماضی از صیغه مفرد مؤنث غائب است و با حرکت ساکن بر روی (ت)، صحیح است. همچنین «أوزان» جمع مکسر است و مثل «أصوات»، مرفوع می‌شود و در آخرش، علامت ضمه می‌گیرد؛ بنابراین «أوزان» صحیح است.

(فبط حرکات)

۱۰۴- گزینه «۱»

(بهروز هیدرکی)

«تحریمی» از صیغه مفرد مؤنث مخاطب است، پس «من» به معنای «هرکس» مناسب نیست، (رد گزینه ۳) «إذا» نیز قدرت ایجاد تغییر در ظاهر فعل مضارع را ندارد، ضمناً فعل دوم به «الآخرین» بر می‌گردد که باید جمع غایب باشد نه مخاطب، (رد گزینه ۲) همچنین دلیلی برای حذف «ن» در فعل دوم وجود ندارد. (رد گزینه ۴)

ترجمه عبارت تکمیل شده: اگر به دیگران احترام بگذاری، آنان نیز به تو احترام می‌گذارند!

(انواع جملات)

۱۰۵- گزینه «۴»

(میررضا قانزادامینی)

در این گزینه، «تَغَيَّرَ» فعل شرط است که مضارع از صیغه مفرد مذکر مخاطب و از باب «تَفْعِيل» محسوب می‌شود.

نکات مهم درسی:

هرگاه فعل شرط و جواب شرط از نوع مضارع باشند، آخر فعل مضارع ساکن می‌شود یا «نون» آخر فعل مضارع به جز در صیغه «جمع مؤنث» حذف می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «تَعَلَّمَ» فعل شرط است که فعل ماضی از صیغه مفرد مذکر غائب و از باب «تَفْعُل» به معنای «یاد گرفت» می‌باشد.

گزینه «۲»: «تَحَمَّلَ» فعل شرط است که فعل ماضی از صیغه مفرد مذکر غائب و از باب «تَفْعُل» به معنای «تحمل کرد» می‌باشد.

گزینه «۳»: در این گزینه، اسلوب شرط وجود ندارد و «یَدْرُسُ» نیز فعل شرط نیست.

(انواع جملات)

۱۰۶- گزینه «۱»

(ولی بر بی - ابر)

در گزینه «۱» اسم نکره‌ای وجود ندارد، دقت کنید در این گزینه، «حامد» معرفه به غلم است و علم‌های مذکر عربی تنوین می‌گیرند اما این تنوین، نشانه نکره بودن آن‌ها نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه «۲»، «أَعْلَمَ» نکره است. در گزینه‌های «۳» و «۴» نیز «جماعة» و «سواء» نکره بوده و از انواع معرفه‌ها نیستند.

(قواعد اسم)

۱۰۷- گزینه «۴»

(سیره میا مؤمنی)

در گزینه «۴»، «كْرِیْهَةً» خبر است (خبر بدون صفت) و خبر تنها و بدون صفت یا جمله وصفیه، با اینکه نکره می‌آید، می‌تواند به صورت معرفه ترجمه شود.

ترجمه عبارت: «بوی درخت، بد است و حیوانات از آن فرار می‌کنند!»

(قواعد اسم)

۱۰۸- گزینه ۲»

(پرویز هیدرکی)

ترجمه عبارت صورت سؤال: «از میان دانش آموزان، در امتحان قبول نشد مگر محمد» از عبارت پیشین نتیجه می گیریم ... (گزینه نادرست را مشخص کن.)

تشریح گزینه ها:

گزینه ۱: فقط محمد در امتحان قبول شد!
گزینه ۲: در امتحان مردود نشد مگر محمد!
گزینه ۳: قبول نشد در امتحان مگر محمد!
گزینه ۴: فقط محمد در امتحان مردود نشد!

(استثاء)

۱۰۹- گزینه ۴»

(سیره مہیا مؤمنی)

در این گزینه «مستثنی منه» وجود ندارد. (ترجمه: از عربی به فارسی ترجمه نشده است، مگر یک عبارت کوتاه!)

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «الأولاد» مستثنی منه است.
گزینه ۲: «طالب» مستثنی منه است.
گزینه ۳: «الطلاب» مستثنی منه است.

(استثاء)

۱۱۰- گزینه ۱»

(ولی برہی - ابهر)

تشریح گزینه ها:

گزینه ۱: «مُحَاصِل» اسم مفعول و مستثنی منه است، دقت کنید برای تعیین اسم مفعول در جمع ها باید به مفرد آن ها رجوع کرد؛ «مُحَاصِل» جمع «مُحْصِل» بر وزن مفعول است.
گزینه ۲: «أحد» مستثنی منه است نه «المظلومین».
گزینه ۳: «المُساْفرون» مستثنی منه است اما اسم فاعل است نه اسم مفعول.
گزینه ۴: «المُخْتَرَعَات» اسم مفعول است اما مستثنی منه نیست و در این عبارت «الأمراض» مستثنی منه است.

(استثاء)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۱۱- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

«لا تكونن»: هرگز نباش / «مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ»: از کسانی که آیات خداوند را تکذیب کردند / «فَتَكُونُ مِنَ الْخَاسِرِينَ»: که از زیان کاران باشی (ترجمه)

۱۱۲- گزینه ۱»

(سیره مہیا مؤمنی)

«نقاط الخلاف والغداوة»: نقاط اختلاف و دشمنی (رد گزینه های ۲ و ۳) / «لا ينتفع»: سود نمی برد، بهره مند نمی شود (این فعل لازم و مضارع است) (رد گزینه های ۳ و ۴) / «أَنْ تَتَعَاشُوا تَعَايُشاً سَلَامِيّاً»: همزیستی مسالمت آمیز کنید (رد گزینه های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۳- گزینه ۴»

(پرویز وہان)

«تَحَيَّرَ»: متحیر شدند (فعل ماضی از باب تفعل است، دقت کنید با فعل مضارع باب تفعیل «تَحَيَّرَ» اشتباه نشود) (رد گزینه های ۲ و ۳) / «مَنْ تَسَاقَطَ»: از افتادن (مصدر باب تفاعل است، نه فعل) (رد گزینه ۱) / «الأسماك من السماء»: ماهی ها از آسمان / «مَا كَانُوا يُصَدِّقُونَ»: (فعل ماضی استمراری) باور نمی کردند (رد گزینه ۳) / «أَنَّ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ تَكُونُ أَمْرًا طَبِيعِيًّا»: که این پدیده امری طبیعی باشد (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۱۴- گزینه ۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

«جستوجو کن»: (فعل امر مخاطب) إِبْحَثْ عَنْ (رد سایر گزینه ها) / «داستان زیبای»: قصّة ... الجميلة، القصّة الجميلة (رد گزینه های ۲ و ۴) / «پیرمرد و دریا»: الرجل المسنّ و البحر (رد گزینه ۴) / «مطالعه نما»: (فعل امر مخاطب) إِقْرَأْ (رد سایر گزینه ها)

(ترجمه)

۱۱۵- گزینه ۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

در گزینه ۳ که پاسخ سؤال است، راجع به همنشین خوب (دوست) صحبت شده است، همان طور که حدیث صورت سؤال هم به این مطلب اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه ها:

در گزینه ۱، صحبت بر سر لطف خداوند نسبت به همه مردم است، در گزینه های ۲ و ۴ هم صحبت بر سر شرایط دوست واقعی است. (مفهوم)

۱۱۶- گزینه ۳»

(ممدعلی کاظمی نصرآبادی)

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «مفردها: طالب» نادرست و صحیح آن «طالبة» است. «خبر» نیز نادرست است.
گزینه ۲: «مصدرها: جهاد» نادرست و صحیح آن «اجتهاد» است.
گزینه ۴: «إِسْم مفعول من مجرد ثلاثی» نادرست و صحیح آن «إِسْم مفعول من مزید ثلاثی» است.

(تقلیل صرفی و اعراب)

۱۱۷- گزینه ۳»

(پرویز وہان)

موارد نادرست در سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «تَلَوْتُ ← تَلَوْتُ: مصدر از باب تفعل است، نه فعل، و حرکت عین الفعلش در مصدر، مانند وزن «تَفَعَّلَ» می آید (مصدر بودنش را از مضاف الیه آن «الهواء» که کسره دارد و مجرور است، می توانیم بفهمیم، چون بعد از فعل، بلافاصله اسم مجرور نمی آید).
گزینه ۲: «إِنْسَحَابَ ← إِنْسَحَابَ: مصدر از باب انفعال است.
گزینه ۴: «إِعْشَابَ ← الإِعْشَابَ: جمع مکسر کلمه «العُشْب» است. (فیبط حرکات)

۱۱۸- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

«او متن های عربی را به زبان انگلیسی ترجمه می کند!»

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۲: «هو ما أَخْبَرْنَا!» صحیح است.
گزینه ۳: «هي تقدّمت!» صحیح است.
گزینه ۴: «أنتِ ترخمين!» صحیح است.

(انواع هملات)

۱۱۹- گزینه ۲»

(مرتبی کاظم شیروری)

فعل «يُخْرِجُ» مضارع ثلاثی مزید از باب «إِفْعَال» و مصدر آن «إِخْرَاج» است. **تکته:** این وزن‌ها از ثلاثی مزید باب «إِفْعَال» را به خاطر بسپارید: (أَفْعَلُ / يُفْعِلُ / أَفْعَلُ / إِفْعَالُ)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «تَسْتَوِي» مزید باب «افْتَعَال» است / «إِدْفَعُ» فعل امر و ثلاثی مجرد از ریشه «د، ف، ع» است نه مزید / أَحْسَنُ: اسم تفضیل به معنای «نیکوتر» است نه فعل.

گزینه ۳: «لَا يَجُوزُ» ثلاثی مجرد است / «الإِصرار» مصدر بر وزن «إِفْعَال» است نه فعل. (دقت کنید صورت سؤال فعلی را خواسته که مصدرش بر وزن «إِفْعَال» باشد.)

گزینه ۴: «أَعْلَمُ» فعل مضارع ثلاثی مجرد از ریشه «ع، ل، م» است. (قواعد فعل)

۱۲۰- گزینه ۳»

(سیره میا مؤمنی)

با توجه به مبتدا یعنی «بنت» که مؤنث است، متوجه می‌شویم «تَقَدَّمَ» فعل مضارع و مؤنث از باب «تَفْعِيل» است و حرف «ت» علامت مضارع و مؤنث بودن آن است ← «تَقَدَّمَ»

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های دیگر، «تَبَيَّنَ، تَجَمَّعُوا وَ تَكَلَّمُ» همگی ماضی مذكر و از باب «تَفَعَّلَ» هستند و حرف «ت» جزئی از خودشان است و علامت مضارع بودن نیست.

(قواعد فعل)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۲۱- گزینه ۲»

(همیدرضا قانرآمین)

«لَيَجْعَلَنَّ»: که قرار دهد (رد سایر گزینه‌ها) / «مَا يُرِيدُ»: نمی‌خواهد (رد گزینه ۱) / «خَرَجَ»: حالت بحرانی

تکات مهم درسی:

«ما» علاوه بر فعل ماضی، گاهی فعل مضارع را نیز منفی می‌کند. فعل مضارعی که پس از حرف «لَ» می‌آید، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. (ترجمه)

۱۲۲- گزینه ۳»

(سیره میا مؤمنی)

«أَرَادَ»: بخواهد (فعل شرط در جمله شرطی، به صورت التزامی ترجمه می‌شود). (رد گزینه ۲) / «غِشَاءُ الْخَاصِّ»: پوسته مخصوصش را (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «يَفْتَحُ»: (فعل مضارع معلوم) باز می‌کند، می‌گشاید (رد گزینه ۱) / «الْمُظَلَّةُ»: چتر (اسم معرفه باید به صورت معرفه ترجمه شود). (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۲۳- گزینه ۴»

(سیره میا مؤمنی)

«دَخَلَتِ الْعَرَبِيَّةُ مِنْ لُغَاتٍ أُخْرَى»: از زبان‌های دیگری وارد زبان عربی شده (رد گزینه‌های ۱ و ۳؛ دقت کنید در گزینه ۳ جابه‌جا بیان شده است). / «تَسْمَى»: نامیده می‌شوند (این فعل مضارع و مجهول است). (رد گزینه ۲) / «العربُ»: عرب‌ها / «أَوْزَانُ»: وزن‌ها (رد گزینه ۳) / «وَفَّقَ»: بر اساس

(ترجمه)

۱۲۴- گزینه ۴»

(پرویز وبان)

«يَبِينُ» به معنی «آشکار کند» است، «أَهْدَفُ» نیز مفعول آن و منصوب است، پس باید به صورت مفعول ترجمه شود. همچنین ترجمه دقیق «عندهم»، به صورت «نزد آنان» است.

(ترجمه)

۱۲۵- گزینه ۴»

(پرویز وبان)

هرکس دشمنی بکارد، زبان درو می‌کند ← یعنی نتیجه بدی شخص به خودش برمی‌گردد.

مفهوم عبارت داده شده تنها بازگشت اعمال بد است، در صورتی که در عبارت مقابلش، از بازگشت اعمال نیک و بد سخن گفته شده است.

در سایر گزینه‌ها، جملات داده شده، به مفهوم عبارات بسیار نزدیک هستند. (مفهوم)

۱۲۶- گزینه ۴»

(همیدرضا قانرآمین)

تشریح سایر گزینه‌ها:

«تَبَاذُلُ» اسم و مصدر از فعل ثلاثی مزید از باب «تَفَاعُلُ» است (رد گزینه ۱).

«لِلْمُفْرَدَاتِ» نقش مضاف‌الیه را برای «تَبَاذُلُ» دارد (رد گزینه ۲).

«طَبِيعِيَّ» اسم معرب است (رد گزینه ۳).

تکات مهم درسی:

۱) اسامی تنوین‌دار، همواره معرب هستند.

۲) مراقب باشیم که در افعال ثلاثی مزید از باب «تَفَاعُلُ» و «تَفَعَّلَ»، فعل ماضی را با مصدر اشتباه نگیریم. بهترین راه برای تشخیص، توجه به معنا و مفهوم یا ساختار جمله داده شده است.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۲۷- گزینه ۲»

(مهمعلی کاظمی نصرآبادی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «إِسْتَمَعَ، تَنَشَّدَ» نادرست و صحیح آن «إِسْتَمَعَ (مزید از باب افتعال)، تَنَشَّدَ (مزید از باب افعال)» است.

گزینه ۳: «يَتَعَاوَنُ» نادرست و درست آن «يَتَعَاوَنُ» از باب تَفَاعُلُ است.

گزینه ۴: «مُنْتَظَمَةٌ، الْعَالِمِيَّ» نادرست و صحیح آن «مُنْتَظَمَةٌ، الْعَالَمِيَّ» است. (به تفاوت «العالم: دانشمند» و «العالم: جهان» دقت نمایید.)

(فصل مرکبات)

۱۲۸- گزینه ۱»

(همیدرضا قانرآمین)

واژگان: الفاظی است که مردم آن را هر روز بر زبان می‌آورند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: می‌داند: دانش سودمند را از استاد توانمند می‌گیرد (تعریف کلمه «يَتَعَلَّمُ: یاد می‌گیرد» است).

گزینه ۳: چتر: زنی است که به سایر مردم ستم می‌کند و به آن‌ها زیان می‌رساند (تعریف کلمه «الظَّالِمَةُ: زن ستمگر» است).

گزینه ۴: عربی‌شده: زبانی از زبان‌های جهانی است که عرب‌ها با آن صحبت می‌کنند (تعریف کلمه «الْعَرَبِيَّةُ: (زبان) عربی» است).

(واژگان)

۱۲۹- گزینه «۲»

(پرویز هیدرکی)

«الذهر» در «للذهر» (ل + الذهر) معرّف بآل است. دقت کنید «ألوان، ألسنة» کلماتی مستقل هستند و «أل» بخشی از خود کلمه است، نه علامت معرفه. «الله» نیز معرّف بالعلمیة (اسم علم) است.

(قواعد اسم)

۱۳۰- گزینه «۱»

(درویشعلی ابراهیمی)

در گزینه «۱»، «تزرعوا» فعل شرط است، اما جواب شرط به صورت یک جمله اسمیه آمده است. (أولادکم....) در چنین حالتی یک حرف «ف» باید در ابتدای جواب شرط ذکر شود ← ما تزرعوا هنا فأولادکم یحصدون! (انواع هملات)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۱۳۱- گزینه «۴»

(ملیه گریبی)

هزینه‌هایی که انگلستان برای حضور نیروهایش در ایران و نقاط دیگر جهان متحمل می‌شد، بسیار بالا بود و ترجیح می‌داد از نظامیان دست‌نشانده با هزینه کمتر استفاده کند.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۲)

۱۳۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

هم‌زمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که همچنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی کشور یادشده بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمان‌ها به دام کمونیسم شوند. از نظر آن‌ها، بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خویش دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند، به همین دلیل، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۸)

۱۳۳- گزینه «۴»

(کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)

اخراج شوروی از جامعه ملل، موجب بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد.

توجه داشته باشید که کشورهای ژاپن، آلمان و ایتالیا، به اختیار خود از جامعه ملل خارج شدند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۹۹)

۱۳۴- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

اساس برنامه صنعتی استالین، بر تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی استوار بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۱)

۱۳۵- گزینه «۳»

(میلاد باغ‌شینی)

پس از شکست آلمان در جنگ جهانی اول و پناهنده شدن امپراتور وقت آلمان به هلند، حکومت جمهوری در این کشور بر سر کار آمد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۲)

۱۳۶- گزینه «۳»

(فاطمه سفایی)

شاخص مطلوب یعنی بدون هیچ‌گونه انحراف، ۱۰۰ در نظر گرفته می‌شود.

$$\frac{100}{1} \times \frac{\text{طول مسیر قابل احداث بین دو مکان}}{\text{طول مسیر مستقیم بین دو مکان}} = \text{شاخص انحراف } (\%)$$

$$\frac{6}{4} = 1/5 \Rightarrow 1/5 \times \frac{100}{1} = 150$$

(جغرافیا (۳)، پرفرایی عمل و نقل، صفحه ۶۰)

۱۳۷- گزینه «۳»

(فاطمه سفایی)

در حمل‌ونقل پایدار به مردمی که نیازهای ویژه دارند، مانند افراد دچار معلولیت، توجه می‌شود و خطوط ویژه و رمپ برای ورود افراد با محدودیت تحرک به اتوبوس، از این دسته است.

(جغرافیا (۳)، پرفرایی عمل و نقل، صفحه ۷۰)

۱۳۸- گزینه «۲»

(فاطمه سفایی)

الف) کشور ایران موقعیت جغرافیایی و ترابری بسیار مناسبی در منطقه جنوب غربی آسیا و قفقاز دارد. از این‌رو، سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه حمل‌ونقل، به‌ویژه حمل‌ونقل آبی و ریلی، می‌تواند موجب پیشرفت اقتصاد و گسترش تجارت کشور ما با سایر کشورها شود.

ب) مدیریت حمل‌ونقل شهری در ایران بر عهده شهرداری‌هاست.

(جغرافیا (۳)، پرفرایی عمل و نقل، صفحه ۷۱)

۱۳۹- گزینه «۳»

(فاطمه سفایی)

اختلاف درجه $80^{\circ} - 30^{\circ} = 50^{\circ}$

50°	15°	دقیقه	درجه	$60 \times 5 = 300$
۴۵	۳	ساعت		$300 + 15 = 20'$
درجه ۵	۵	x		$11 + 3,20' = 14,20'$

در شهر B ساعت ۱۴ و ۲۰ دقیقه بعد از ظهر است.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۴۰- گزینه «۲»

(فاطمه سفایی)

مهم‌ترین کاربرد همه انواع GPS، تعیین موقعیت جغرافیایی و طول و عرض و ارتفاع مکان‌ها و زمان مدنظر است. امروزه مردم جهان برای مسیریابی از این سامانه استفاده می‌کنند.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه‌های ۷۷ و ۷۸)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۴۱- گزینه «۳»

(میلاد باغ‌شینی)

مهم‌ترین دلیل شهرت حمورابی، از جمله مشهورترین پادشاهان قوم آموری، به خاطر قانون‌نامه‌ای است که از او برجای مانده و به عنوان نخستین سند قانون‌گذاری جهان به شمار می‌رود.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۳۷)

۱۴۲- گزینه «۴»

(علی‌محمد کریمی)

مصر اغلب از طریق شبه‌جزیره سینا در شمال شرق این کشور، در معرض هجوم بیرونی قرار داشت و عاقبت هم فاتحان، از همین مسیر به آن سرزمین دست یافتند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۳۸)

۱۴۳- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

از تمدن سند لوح‌ها و نوشته‌هایی به دست آمده است که تاکنون رمزگشایی و خوانده نشده‌اند. از این‌رو، دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند چیزی نمی‌دانیم.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۳۳)

۱۴۴- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م. یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۵۲)

۱۴۵- گزینه «۱»

(علی‌مهر کریمی)

جمهوری رم در فاصلهٔ سال‌های ۲۶۴ تا ۱۴۶ ق.م. سیاست توسعه‌طلبانهٔ نظامی را پیش گرفت و سلسله جنگ‌های بزرگی میان آن جمهوری و حکومت کارتاژ و پادشاهان مقدونی رخ داد. سرانجام رومیان رقیبان خود را شکست دادند و بر دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون آن مسلط شدند. در نتیجهٔ این فتوحات، جمهوری رم تبدیل به قدرتی بزرگ در مدیترانه شد و به توسعه‌طلبی خود در اروپا، آفریقا و آسیا ادامه داد.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۵۶)

۱۴۶- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است. این که یک کشور شامل چه پدیده‌هایی است، میزان برخورداری آن را نشان می‌دهد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۴۷- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

ایران به دلیل قرارگرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگهٔ هرمز و دریای خزر از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۱۷)

۱۴۸- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

نگاهی به نقشهٔ پراکندگی ناهمواری‌های ایران نشان می‌دهد که دشت‌ها در نواحی داخلی کشور قرار دارند. سرزمین‌های کوهستانی اغلب بیش از هزار متر از سطح دریاهای آزاد ارتفاع دارند و منطقهٔ کوهستانی تالش جهت شمالی جنوبی دارد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۴۹- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

کوه‌های البرز از تنگهٔ منجیل شروع شده و در امتداد غربی - شرقی (طول جغرافیایی) تا کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود و گردنهٔ خوش ییلاق ادامه دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: امتداد چین‌خوردگی‌های این منطقه تا کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود و گردنهٔ خوش ییلاق ادامه دارند.

گزینهٔ «۳»: قلّهٔ دماوند در این منطقه از طریق فعالیت‌های آتشفشانی در دورهٔ کواترنر (از دوران سوم زمین‌شناسی) شکل گرفته است.

گزینهٔ «۴»: کوهستان‌های تالش با جهت شمالی - جنوبی قرار دارد و کوه‌های البرز در امتداد غربی - شرقی.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۲۴)

۱۵۰- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

بعضی از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند؛ مانند ماهی‌دشت کرمانشاه. برخی دشت‌ها بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به‌وجود آمده‌اند؛ مانند دشت نهاوند همدان. بعضی از دشت‌ها در هنگام چین‌خوردگی‌ها و درحد فاصل تاقدیس‌ها یا در میان ناودیس‌ها ایجاد شده‌اند؛ مثل دشت کاکان در فارس.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۳۰)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۵۱- گزینه «۴»

(کنکور قاجار از کشور ۱۴۰۱)

عبدالله بن اُبی، پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر که ضربهٔ سنگین و جبران‌ناپذیری بر قریش وارد آورده بود و قدرت و موقعیت آنان را در منطقهٔ حجاز تضعیف کرده بود، اظهار مسلمانی کرد. او حتی در غزوه‌های اُحد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: عبدالله بن اُبی می‌کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک نماید.

گزینهٔ «۲»: عبدالله بن اُبی هنگامی که رسول خدا (ص) تصمیم به محاصرهٔ یهودیان بنی‌نضیر گرفت، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۵۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

استقبال گستردهٔ قبیله‌های مهم شبه‌جزیرهٔ عربستان از حکومت اسلامی، پیامبر (ص) و مسلمانان را در موقعیتی قرار داد که برای ریشه‌کن کردن شرک و بت‌پرستی اقدام کنند. بنابراین، با نزول سورهٔ بَرَاءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری، مکه و خانهٔ خدا به عنوان حرم اسلامی اعلام شد و مشرکان حق نداشتند وارد آنجا شوند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۳۹)

۱۵۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

نصیحت‌ها و کوشش‌های مسالمت‌آمیز امام علی (ع) برای بازداشتن مخالفان از سرکشی و جلوگیری از جنگ داخلی میان مسلمانان، به نتیجه نرسید و آن حضرت ناگزیر به دفع سرکشی‌ها و آشوبگری‌هایی شد که اشراف بنی‌امیه نقش مهمی در ایجاد آن داشتند، بدین‌منظور امام مرکز خلافت را از مدینه به کوفه منتقل و در سه جنگ جمل، صفین و نهروان با دشمنان مقابله کرد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۴۵)

فلسفه دوازدهم

۱۶۱- گزینه «۳»

(حسن صدری)

انسان با عقل خود می‌تواند پی ببرد که کدام سخن درست و کدام نادرست و کدام رفتار پسندیده و کدام ناپسند است. یعنی به عبارت دیگر، صرفاً شناخت افعال پسندیده و ناپسند اخلاقی به عهده عقل است، نه انجام دادن آن. انجام دادن کارهای خوب و شایسته و دوری از افعال ناپسند اخلاقی، نیازمند عوامل دیگری به خصوص اراده است. همچنین دستیابی به علوم مختلف از جمله علوم تجربی و عقلانی نیز از جمله کارکردهای مهم عقل است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۳)

۱۶۲- گزینه «۲»

(حسن صدری)

روح هر انسانی استعداد رسیدن به چنین مرتبه‌ای از وجود (عالم عقل) را دارد و روح او می‌تواند در مرتبه عالم عقل قرار بگیرد و حقایق را از طریق شهود به دست آورد. او می‌تواند با تهذیب نفس به مرتبه‌ای برسد که کاملاً از ماده و جسم مجرد شود و در عین استفاده از قوه استدلال، همچون فرشتگان، بسیاری از حقایق را نیز شهود نماید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر انسانی چنین استعدادی را دارد و چنین استعدادی به خودی خود و فی نفسه عامل رسیدن انسان به مرتبه عالم عقول نیست، بلکه تنها هنگامی کارساز می‌شود که با تهذیب نفس همراه شود. عامل اصلی رسیدن به چنین مرتبه‌ای تهذیب نفس است. استعداد رسیدن به این مرتبه صرفاً حیثیت بالقوه نفس را نشان می‌دهد، نه عامل بالفعل شدن آن را.

گزینه «۳»: از نتایج رسیدن انسان به مرتبه عالم عقول است، نه از عوامل رسیدن به آن.

گزینه «۴»: همچون گزینه سه، از نتایج رسیدن انسان به مرتبه عالم عقول است، نه از عوامل رسیدن به آن.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۴)

۱۶۳- گزینه «۳»

(نیمه بواهری)

از نظر ارسطو عقل، از آن جهت که درباره اشیا و موجودات و چگونگی آن‌ها بحث می‌کند، مانند بحث درباره خدا، کهکشان و درجه حرارت آب، عقل نظری نامیده می‌شود. اما عقل، از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و باید‌ها و نبایدهای او، مانند باید راست بگوید، باید قانون را رعایت کند و نباید دروغ بگوید و نباید ظالم باشد، بحث می‌کند، عقل عملی نامیده می‌شود. بنابراین ارسطو عقل را براساس کارکرد یا موضوع آن دسته‌بندی می‌کند.

در واقع در تقسیم‌بندی ارسطو، انسان همان فاعل شناسا محور قرار می‌گیرد. آنچه مقدور انسان نیست «حکمت نظری» می‌باشد و آنچه مقدور انسان است «حکمت عملی» می‌باشد. بدین ترتیب بر محور موضوع شناخت‌های انسان این تقسیم‌بندی صورت می‌گیرد: چیزهایی که او در آفرینش آن‌ها نقشی ندارد و چیزهایی که در آفرینش آن‌ها مؤثر است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۱۶۴- گزینه «۳»

(سپا معفر زاده صابری)

عقل در دوره جدید اروپا، یعنی از رنسانس تاکنون، تحولات و تطوراتی را از سرگذرانده که به طور عمده مربوط به حدود توانایی‌های آن (قلمرو شناخت عقل) است.

۱۵۴- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

غمروعاص که آبادانی و ثروت فراوان سرزمین مصر را از نزدیک مشاهده نموده و تا اندازه‌ای با وضعیت سیاسی و اجتماعی آنجا آشنا بود، فرماندهی سپاه اعراب مسلمان را در حمله به مصر به عهده گرفت.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۵۱)

۱۵۵- گزینه «۴»

(میلاد باغ‌شینی)

مهم‌ترین تحولی که با خلافت خاندان اموی پدید آمد، فاصله گرفتن حکومت از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی مورد تأکید قرآن و پیامبر اسلام و تبدیل خلافت دینی به سلطنت بود.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۵۶)

۱۵۶- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

برخورد توده‌های هوا با یکدیگر، موجب ناپایداری هوا و در صورت دارا بودن رطوبت، موجب بارندگی می‌شود.

(مغرافیا (۲)، نواهی طبیعی، صفحه ۲۵)

۱۵۷- گزینه «۴»

(کنکور قارچ از کشور ۱۴۰۱)

در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و خشک است که مانع صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود.

مناطق خشک مناطقی هستند که کمبود بارش دارند. به علاوه بارندگی در این مناطق نامنظم است. در این نواحی در اثر هوازگی فیزیکی، سنگ‌ها در نتیجه اختلاف دما، گرم و سرد شدن و یا انبساط و انقباض و مواردی از این قبیل به قطعات کوچک‌تر خرد می‌شوند.

(مغرافیا (۲)، نواهی طبیعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۱)

۱۵۸- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

آتاکاما: استقرار مرکز پرفشار
تکله‌ماکان: دوری از منابع رطوبت
نامیب: استقرار مرکز پرفشار

(مغرافیا (۲)، نواهی طبیعی، صفحه ۳۴)

۱۵۹- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

ستون‌های سنگی دریایی، غارها و طاق‌های دریایی از اشکال کاوشی ناشی از حفر مواد در سواحل صخره‌ای دریاها هستند. گرز دیو و ستون‌های سنگی نیز از اشکال کاوشی موجود در بیابان‌ها هستند.

(مغرافیا (۲)، نواهی طبیعی، صفحه‌های ۴۷، ۴۸ و ۵۰)

۱۶۰- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

الف) دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند.

ب) به سنگ‌ها و رسوباتی که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند، مورن یا یخ‌رفت می‌گویند.

(مغرافیا (۲)، نواهی طبیعی، صفحه ۴۵)

توضیحات درسی:

دقت کنید که در دوره جدید اروپا آنچه که به طور عمده مطرح بود میزان توانایی عقل و نقش آن در شناخت می باشد. به عبارتی خود عقل به عنوان ابزاری معتبر پذیرفته شده بود؛ اما حیطه و قلمرو شناخت آن مورد بحث بود که آیا این عقل خود می تواند به تنهایی به شناخت و معرفت دست یابد یا در صورت همراهی با تجربه و حس است که می تواند در شناخت نقش داشته باشد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۵۶)

۱۶۵- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

اشتراک نظر بین ارسطو و دکارت در پذیرش معنای اول عقل و توجه به عقل به عنوان قوه استدلال در انسان است. هر دو فیلسوف باور به این دارند که عقل خود ابزاری معتبر برای شناخت بوده و می تواند استدلال عقلانی محض مستقل از تجربه داشته باشد.

تفاوت نظر دکارت و ارسطو در باب عقل مربوط به معنای دوم عقل می باشد دکارت به عقل به عنوان یک موجود برتر و متعالی قائلیتی نداشت در حالی که ارسطو با اینکه به عقل به عنوان قوه استدلال توجه ویژه ای کرد ولی عقل در معنای دوم و به عنوان موجودی برتر را رد نمی کند. نظریه عقل فعال ارسطو خود تأییدی بر این مورد می باشد.

علت رد سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: هر دو مورد تشابه نظر ارسطو و دکارت می باشد.

گزینه های «۲» و «۴»: هیچ کدام از این دو عقل در معنای اول را رد و انکار نکرد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه های ۵۴ تا ۵۷)

۱۶۶- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

عقل گرایی در ایران قدیم به تدریج قدرتتش را از دست داد و در اواخر دوره ساسانیان به ضعف گرایید به طوری که مواردی از عقاید غیرمنطقی در فرهنگ و نظام اجتماعی آنان پدیدار شد.

علت رد سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: ایران باستان یکی از کانون های اولیه عقل گرایی بوده است نه تنها کانون آن.

گزینه «۲»: مزدا نام دیگر خدا است نه اولین مخلوق خدا.

گزینه «۴»: ایرانیان باستان به هر دو معنای عقل توجه داشته اند و معنای دوم آن را نیز پذیرفتند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۵۹)

۱۶۷- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

عقل فعال، عامل فیض رسانی به عقل انسان هاست؛ یعنی تمام ادراک ها و دانش های انسان به مدد این عقل صورت می گیرد. به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می فهمد و درک می کند. پس منظور دقیق از فیض رسانی عقل فعال عبارت است از مدد رسانی او در شناخت مفاهیم کلی و صورت های اشیاء.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: تدبیر افلاک و آسمان ها ویژگی کلی عقول می باشد نه صرفاً عقل فعال.

گزینه «۲»: در مقام تشبیه، عقل فعال مانند نور است نه اینکه همان نور باشد.

گزینه «۴»: این جمله توضیح خود عقل فعال است. صورت سؤال توصیف دقیق فیض رسانی عقل فعال را پرسیده است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۶۸- گزینه «۲»

(نیمیا پواهری)

در مرحله عقل بالملکه، عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می کند، مثلاً می داند که یک چیز نمی تواند هم باشد و هم نباشد. در این مرحله است که انسان آمادگی دریافت علم را پیدا می کند و می تواند دانش ها را کسب نماید. در مرحله عقل بالفعل، عقل شکوفا شده و به فعلیت رسیده و با تمرین و تکرار، دانش هایی را کسب کرده است (منظور از دانش ها، معرفت های بدیهی نیست، آن ها در مرحله عقل بالملکه کسب شده اند، در این مرحله عقل به معارف نظری، یا همان شناخت های اکتسابی و غیربدیهی دست می یابد).

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه های ۶۴ و ۶۵)

۱۶۹- گزینه «۱»

(حسن صدری)

عقل و وحی مؤید یکدیگر هستند و هر دو ما را به حقیقت می رسانند و تضاد واقعی میان آنان به هیچ وجه وجود ندارد (رد گزینه ۴). لذا در صورت مشاهده تعارض میان آن ها، باید بدانیم که این تعارض صرفاً ظاهری است و یک تعارض واقعی و ذاتی نیست. بنابراین نباید بپنداریم که عقل به طور کلی ناتوان از رسیدن به حقیقت است و باید آن را کنار گذاشت (رد گزینه ۲) و از سوی دیگر نباید بپنداریم که عقل در هر صورتی حقیقت را به درستی کشف می کند و باید متن وحی براساس آن تفسیر شود (رد گزینه ۳)، بلکه از آنجایی که ممکن است در استدلال های عقلی خود دچار اشتباه شویم، باید داده های عقلانی خود را بازبینی و بررسی کنیم تا بتوانیم خطا را بیابیم و آن را اصلاح نماییم و از گمان تعارض میان عقل و وحی رهایی بیابیم.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۶)

۱۷۰- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

فیض خداوند از طریق عقول به سایر موجودات می رسد برای مثال این فیض به عقل اول داده می شود بعد از او به عقل دوم و سوم و ... می رسد تا اینکه نهایتاً به انسان برسد. پس سایر عقول صرفاً نقش دریافت کننده را ندارند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: عقول موجوداتی مجرد از ماده و کاملاً روحانی و غیرمادی هستند که واسطه فیض الهی می باشند. عبارت گزینه «۱» کاملاً صحیح است.

گزینه «۲»: بخشی از عالم ماوراء الطبیعه و مجردات را عالم عقول تشکیل می دهند نه تمامی آن.

گزینه «۴»: رابطه طولی و سلسله مراتبی بین عقول موجود است و بنابر نظر فلاسفه مسلمان عقل اول نخستین مخلوق خداوند است.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه های ۶۳ و ۶۴)

فلسفه یازدهم

۱۷۱- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

طبق متن کتاب درسی: «اگر ما اطرافیان خود را زیر نظر بگیریم، می‌توانیم از لابه‌لای حرف‌هایی که می‌زنند یا رفتارهایی که دارند، برخی از ریشه‌های فکری آنان را کشف کنیم و بدانیم که آن‌ها چه عقیده و طرز فکری دارند...» بنابراین کشف ریشه فکری افراد در بستر گفت‌وگو (لابه‌لای سخنان آنان) و زندگی روزمره (رفتارهایشان) ممکن و میسر می‌شود. همین گزینه جواب تست خواهد بود.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همه باورهای ما از استدلال پدید نیامده‌اند و بعضاً ناشی از یک عادت اجتماعی هستند. از طرفی باورهای ما در اکثر اوقات منحصر به فرد نیستند و کسانی وجود دارند که با ما هم‌عقیده باشند.

گزینه «۲»: به گفته کتاب درسی: «هر یک از ما باورهایی درباره انسان، مرگ، عدالت، زیبایی، و نظایر آن داریم که گاه با نظرات دیگران یکسان است و گاهی هم متفاوت و مختلف.» بنابراین باورمندی در امور بنیادین مانند مرگ و زندگی و عدالت و ... مختص فیلسوفان نیست و همه انسان‌ها باورهایی در این مورد دارند.

گزینه «۳»: ما لزوماً دلیل همه باورهایمان را نمی‌دانیم در نتیجه باور داشتن به امور مختلف ملازمه‌ای با دانستن دلیل آن‌ها ندارد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۷۲- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

استقلال اندیشه به این معناست که هیچ سخنی را بدون دلیل و برهان نپذیریم. فیلسوف واقعی که از استقلال در اندیشه برخوردار است عقاید خود را براساس تبلیغات، تعصبات یا رسم و رسوم جامعه بنا نمی‌کند بلکه در استدلال‌ها می‌اندیشد و هر کدام را صحیح یافت، همان را می‌پذیرد. اگر عقاید رایج در جامعه پشتوانه عقلی و استدلالی داشت، می‌پذیرد و اگر نداشت آن را رد می‌کند (رد گزینه ۲). تفاوت فیلسوف با بقیه در مواجهه جدی است؛ یعنی زمانی می‌توان گفت فردی به استقلال در اندیشه رسیده که نه صرفاً گاهی به‌طور مقطعی منطقی فکر کند. بنابراین اگر کسی براساس دلیل و استدلال به نتیجه غلطی هم برسد همچنان استقلال در اندیشه را حفظ کرده است (تأیید گزینه ۳) اما برخلاف آن اگر تمام عقاید کسی بر فرض صحیح باشد اما آن‌ها را به تقلید از دیگران پذیرفته باشد در اندیشه‌اش مستقل نیست (رد گزینه ۱).

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه ۲۳)

۱۷۳- گزینه «۴»

(سبا معترفزاده صابری)

در پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات به دنبال کلیدواژه‌های مهم باشید. نقد و ارزیابی اندیشه‌هایی که بر مبنای عادات غیرمنطقی و مغالطه هستند مربوط به رهایی از عادات غیرمنطقی می‌باشد. ارائه دادن فهم درستی از حقایق با بیانی استدلالی و خالی از مغالطه نیز نشانگر دوری از مغالطه‌ها از آثار تفکر فلسفی می‌باشد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۷۴- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

عبارت ذکرشده در گزینه چهارم درباره «دوری از مغالطه‌ها» از آثار زندگی بر پایه فهم فلسفی است، نه استقلال در اندیشه. سایر گزینه‌ها از جملاتی است که در توضیح و تبیین «استقلال در اندیشه» در کتاب درسی بیان شده‌اند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۷۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

این که افراد نظری را که در جامعه رواج یافته است بدون اعتنا به پشتوانه عقلی و استدلالی آن بپذیرند، مربوط به دچار شدن به «عادت‌های غیرمنطقی» است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

این که افرادی که به تفکر فلسفی می‌پردازند، هر باور و عقیده‌ای را براساس استدلال و ریشه عقلی آن می‌سنجند و قبول یا رد می‌کنند، نشانگر «استقلال در اندیشه» می‌باشد. (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

تکلیف: مغالطه مربوط به ساحت تفکر است؛ فردی که اندیشه‌ای را بدون استدلال و تفکر بپذیرد، اساساً امکان مغالطه را ندارد!

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۴)

۱۷۶- گزینه «۱»

(نیمه پواهری)

از نظر افلاطون اگر برحسب اتفاق، زنجیر یکی از این مردمان پاره شود و مجبورش کنند که یک باره برخیزد و روی خود را برگرداند و آتش را ببیند یا به سوی مدخل غار برود و به بیرون بنگرد، روشنایی چشم‌هایش را خیره خواهد ساخت و نخواهد توانست عین‌اشیایی را که تا آن هنگام تنها سایه‌های آن‌ها را می‌دید، درست ببیند و اگر بخواهد در خود روشنایی بنگرد، طبیعی است که چشم‌هایش به دردی طاقت‌فرسا مبتلا خواهد شد؛ بنابراین این فرد از روشنایی خواهد گریخت و باز به سایه‌ها پناه خواهد برد زیرا آن‌ها را بهتر می‌تواند ببیند. عقیده‌اش هم نسبت به سایه‌ها استوارتر خواهد شد. بنابراین به محض مشاهده واقعیت نادرستی توهمات و دروغ‌ها آشکار نمی‌شود. بلکه فرد، چون توان مواجهه با حقیقت را ندارد، از آن گریزان خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در تمثیل غار می‌بینیم که هنگامی فرد دوباره به جست‌وجوی حقیقت می‌رود، که شخص توانمندی او را از دهانه غار بالا بکشد. این مورد نشان‌دهنده نقش آموزگار و راهنما در جست‌وجوی معرفت حقیقی است.

گزینه «۳»: در تمثیل غار می‌خوانیم که اگر به تدریج چشمان فرد با روشنایی خو بگیرد، یکی پس از دیگری آن انسان‌ها و حیوانات و اشیای واقعی را خواهد شناخت و به سایه‌بودن آن تصاویر که تا چندی قبل آن‌ها را حقیقت می‌پنداشت، پی خواهد برد. این شخص پس از مدتی خواهد توانست آن نوری را که عامل شناخت اشیای است ببیند و بداند که تا اندازه‌ای خورشید عامل هر چیزی است. بنابراین کسب شناخت و معرفت یک امر تدریجی است و به صورت دفعی حاصل نمی‌شود.

گزینه «۴»: در تمثیل غار خواندیم که اگر زندانی آزادشده را از نور برگیرند و به داخل غار ببرند و در جایگاه قبلی‌اش قرار دهند، او به اطرافیان می‌گوید این سایه‌ها حقیقی نیستند. اما همه حرف او را خنده‌دار خواهند یافت. آنان به یکدیگر می‌گویند او از غار بیرون رفت و با خراب‌شدن و از دست دادن بینایی‌اش برگشت. این عبارت بدین معناست که حقیقت غایی با سخن به دیگران منتقل نمی‌شود و آن‌ها خود باید کشف آن را تجربه کنند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

۱۷۷- گزینه ۲»

(سبا پعفرزاده صابری)

از طریق شناخت آغاز اندیشه‌های فیلسوفانه و تفکرات فلسفی، می‌توانیم ریشه بسیاری از اندیشه‌هایی را که اکنون در میان ما رایج است، بشناسیم و به سابقه تاریخی آن‌ها پی ببریم.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اطلاعات امروزی ما قادر به بیان دقیقی از آغاز فلسفه نیست پس می‌توان یک گزارش اجمالی از آن ارائه داد.

گزینه ۲: بی‌شک هر جا تمدنی وجود داشته اندیشه درباره مسائل هستی نیز وجود داشته اما این اندیشه علت به وجود آمدن تمدن‌ها نیست.

گزینه ۴: بنابر گزارش‌ها شش قرن پیش از میلاد چنین آغازی در یونان رخ داده است نه شش قرن پس از میلاد.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۱۷۸- گزینه ۴»

(نیمه پوهاوری)

تالس که مانند دیگر اندیشمندان آن دوره به دنبال یافتن مبدأ تغییرات و دگرگونی‌ها بود، عقیده داشت که آب اولین عنصر و پایه و اساس سایر چیزهاست و همه چیز، در نهایت، از آب ساخته شده است؛ زیرا او می‌دید که آب در درجات بالا بخار می‌شود و در درجات بسیار پایین منجمد و سخت می‌گردد و وقتی به صورت باران می‌آید، گیاهان از زمین می‌رویند. پس این‌ها هم حتماً شکل دیگری از آب‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هرچند اثری از تالس باقی نمانده است، اما به واسطه نظرات متفکران بعد از او می‌توان تا حدودی از افکار و اندیشه‌هایش آگاه شد.

گزینه ۲: فیثاغورس بنیان‌گذار ریاضی و هندسه به شمار می‌رود. برای مثال نجوم از مدت‌ها قبل از فیثاغورس در یونان رایج بود و همین تالس که با او آشنا شدیم منجم توانایی بود که گفته شده توانست یک خورشیدگرفتگی را پیش‌بینی کند.

گزینه ۳: فیثاغورس نخستین اندیشمندی بود که واژه فلسفه را به کار برد ولی این سقراط بود که این واژه را عمومی کرد و بر سر زبان‌ها انداخت.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۱)

۱۷۹- گزینه ۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

هراکلیتوس معتقد بود اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند؛ پس وجود این اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وحدت اضداد به معنای اجتماع دو قضیه‌ای که رابطه تضاد دارند نیست.

گزینه ۲: حرکت و تغییر اشاره به اصل دوم نظر هراکلیتوس یعنی تغییر و تحول دائمی دارد.

گزینه ۴: جهان از اضداد ساخته شده و وحدت اضداد به این معنا نیست که هر چیزی ضد خود را نیز به وجود می‌آورد.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۲)

۱۸۰- گزینه ۱»

(علیرضا تمیری)

آنچه باعث ایجاد تشویش و آشفتگی فکری میان اذهان آنتیان باستان شد، نظرات گوناگون و بعضاً ضد و نقیضی بود که از طرف جهان‌شناسان ارائه می‌شد. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

پیدایش سوفیسم، رواج آموزش سخنوری و خطابه به جای علوم مختلف، کم‌رنگ شدن ارزش حقیقت توسط سوفسطائیان همگی از آثار و معلول‌های آشفتگی ذهنی مردم آتن باستان است.

تکتن: سوفیست‌ها در اثر این که پیروزی بر رقیب را هدف اصلی خویش قرار دادند، به جایی رسیدند که اساساً اصل حقیقت و واقعیت را انکار کردند. هرچند این اندیشه بر روی مردم نیز تأثیرگذار بود اما باعث نشد که مردم و کل جامعه حقیقت و رسیدن به آن را انکار کنند. (رد گزینه ۳)

به عبارتی این سوفیست‌ها بودند که اصل حقیقت و امکان رسیدن به آن را انکار کردند نه عامه مردم.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۴)

منطق

۱۸۱- گزینه ۴»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

گزینه ۴: یک مفهوم کلی است؛ بقیه گزینه‌ها جزئی هستند.

می‌دانیم مفهوم کلی قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را دارد.

سایر گزینه‌ها جزئی بوده و قابلیت انطباق بر مصادیق دیگر را ندارند.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۸۲- گزینه ۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

مفهوم کلی لزوماً چنین ویژگی‌ای ندارد؛ بلکه اتفاقاً در اغلب موارد مصادیق ذهنی آن از مصادیق خارجی‌اش بیشتر است؛ مانند مولود کعبه.

سایر گزینه‌ها با توجه به تعریف مفهوم کلی و جزئی صحیح هستند.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۸۳- گزینه ۲»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

تنها در نسبت تباین است که نمی‌توان هیچ قضیه موجه‌ای را با قراردادن دو مفهوم در موضوع و محمول بیان کرد؛ زیرا مصادیق دو مفهوم کاملاً از هم جداست و «هیچ الف غیر ب نیست» و «هیچ غیر ب الف نیست».

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۱۸۴- گزینه ۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

نسبت لوزی و مربع طبق باور عموم تباین است؛ اما طبق اصول ریاضی و هندسه عموم و خصوص مطلق هست.

چرا که هر مربع نوعی لوزی است که زوایای داخلی ۹۰ درجه دارد.

نسبت نور و لامپ تباین است (چرا که هیچ لامپی نور نیست و هیچ نوری هم لامپ نیست).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غیرمسلمان و زردشتی = عموم و خصوص مطلق / ماده و هوا = عموم و خصوص مطلق

گزینه ۲: مشهد جزئی است و نمی‌تواند نسبت چهارگانه داشته باشد.

گزینه ۳: جماد (جسم بدون رشد مانند میز و سنگ و ...) و رشدکننده = تباین / ماشین و چرخ = تباین

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۸۵- گزینه «۳»

(فرهاد قاسمی نژاد)

آسیا یک مفهوم جزئی است. نسبت‌های چهارگانه صرفاً میان دو مفهوم کلی است. میان یک مفهوم کلی و یک مفهوم جزئی هیچ نسبتی از نسبت‌های چهارگانه برقرار نیست.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه ۲۲)

۱۸۶- گزینه «۱»

(فرهاد قاسمی نژاد)

خلیج فارس یک مفهوم جزئی است. تعریف مناسب برای مفاهیم جزئی، تعریف لغوی است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۸۷- گزینه «۲»

(مسین آفوندری راهنمایی)

همه تعاریف مفهومی هستند به جز گزینه «۲» که ترکیبی از تعریف مفهومی و مصداقی است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۸۸- گزینه «۲»

(فرهاد قاسمی نژاد)

اگر تعریف ارائه شده نه جامع باشد نه مانع، دو حالت ممکن است: عموم و خصوص من وجه و تباین. اگر هم جامع و هم مانع باشد تساوی. اگر یا جامع باشد یا مانع عموم و خصوص مطلق خواهد بود.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۲۲، ۲۳ و ۳۴ تا ۳۶)

۱۸۹- گزینه «۴»

(مسین آفوندری راهنمایی)

تعریف همه مفاهیم نه لازم است و نه ممکن. زیرا برخی مفاهیم از تصورات بدیهی هستند و مفهومی ساده‌تر و عام‌تر از آن‌ها یافت نمی‌شود (مانند وجود) همچنین منطق صرفاً قواعد و اصول تعریف را بیان می‌کند و وظیفه آن ارائه تعریف برای مفاهیم مختلف نیست.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

۱۹۰- گزینه «۳»

(علیرضا نمیری)

اگر یک مفهوم به قدری بدیهی باشد که نتوان آن را به مفاهیم ساده‌تر تقسیم کرد، نمی‌توان از آن تعریف مفهومی صحیح ارائه کرد. به عنوان مثال مفهوم «وجود»، مفهومی بدیهی است و بنابراین نمی‌توان آن را به صورت مفهومی تعریف کرد. هر تعریفی از مفهوم وجود ارائه شود یا تعریف لفظی یا دوری خواهد بود.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جامع و مانع بودن فقط دو تا از شروط تعریف صحیح هستند؛ دوری نبودن و واضح بودن تعریف نیز از شرایط تعریف است.

گزینه «۲»: تعریف «هوا» به «اسطقس شفاف» تعریف ناواضح است. زیرا این مفهوم نسبت به خود «هوا» که درصدد تعریف آن هستیم، پیچیده‌تر و از نظر لفظی نامأنوس است.

فلسفه یازدهم

۱۹۱- گزینه «۲»

(علیرضا تقی‌پور)

اندیشیدن دربارهٔ باور به زندگی لزوماً مشروط به این نیست که فهم تخصصی از دانش فلسفه داشته باشیم بلکه هر انسانی می‌تواند به این امور بیاندیشد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه ۲۱)

۱۹۲- گزینه «۴»

(مسین آفوندری راهنمایی)

فیلسوف باورها را با استدلال و ارزیابی منطقی می‌پذیرد. اما این بدین معنا نیست که فیلسوف سخنان دیگران را گوش نمی‌دهد و همواره با آن‌ها مخالفت می‌کند، بلکه اگر به درستی سخنشان پی‌برد آن را می‌پذیرد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۹۳- گزینه «۳»

(علیرضا تقی‌پور)

مورد اول مربوط به رهایی از عادات غیرمنطقی و مورد دوم مربوط به دوری از مغالطه می‌باشد؛ بنابراین گزینه «۳» صحیح است.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۹۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

رهایی از عادات غیرمنطقی: اگر ما افکار، عقاید و عادت‌های خود و اطرافیان را با نگاه نقادانه بازبینی کنیم، درمی‌یابیم که برخی از این افکار و عقاید پشتوانه عقلی و منطقی محکمی ندارند. استقلال در اندیشه: فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایهٔ توهم، تخیل، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۹۵- گزینه «۱»

(نیمه پواهری)

در «دوری از مغالطه‌ها» می‌خوانیم: فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطه‌ها، فهم درستی از حقایق، چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی، ارائه دهند و آن را با گفتار مناسبی که خالی از مغالطه باشد، بیان کنند.

در «استقلال در اندیشه» می‌خوانیم: اولاً فیلسوف دربارهٔ مسائل بنیادین به نحو جدی فکر می‌کند؛ ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد. او تابع برهان و استدلال است؛ نه تابع افراد و اشخاص.

در «رهایی از عادات غیرمنطقی» می‌خوانیم: افراد متفکر و اندیشمند این جوامع، این قبیل افکار را مورد نقد و ارزیابی قرار می‌دهند و اگر منطبق با عقل و استدلال نبود، آن‌ها را نمی‌پذیرند و تلاش می‌کنند سایر مردم را نیز به باطل بودن آن افکار آگاه کنند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

روان‌شناسی

۲۰۱- گزینه «۲»

(موسا عفتی)

سارا که به تازگی وارد دوره نوبایی شده تقریباً ۱۲ ماهه است و احتمالاً هیجانات مرکب در او هنوز بروز نیافته باشد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۳، ۴۹ و ۵۰)

۲۰۲- گزینه «۳»

(معدی باهری)

ابیات به ترتیب به عوامل محیطی (فرشته از دیو می‌آموزد)، وراثتی (خبیث با رفتار نیکو تغییر نمی‌کند)، وراثتی (مار با تربیت تغییر نمی‌کند)، وراثتی (سگ با شستن ناپلید نمی‌شود)، و محیطی (در اثر همنشین گرامی شدن)، اشاره دارند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۲)

۲۰۳- گزینه «۳»

(قهرار علی‌نژاد)

تشریح موارد نادرست:

تغییرات مغز، از هر نوع که باشند، ذیل رشد جسمانی قرار می‌گیرند. رعایت حقوق دیگران امری اخلاقی است و ذیل رشد اخلاقی در مورد آن بحث می‌شود.

شکل‌گیری هویت (پرسش «من کیستم؟») ذیل رشد اجتماعی طبقه‌بندی می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، ترکیبی)

۲۰۴- گزینه «۲»

(همیدرضا تولکی)

در موارد «ورود پدر به زندگی»، «تأثیر لذت بر کودک» و «اثر تقویت ساختارهای زبان» عامل محیطی و تجربه بیرونی مقدم بر عوامل وراثتی هستند اما در گزینه «۲»، رسیدن به یک بازه سنی خاص مقدم بر تجربه است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۲)

۲۰۵- گزینه «۲»

(همیدرضا تولکی)

این جمله در حال بیان کردن یک مسئله هویتی است و هویت هم یک مقوله کاملاً ارتباطی است. و در حیطه رشد اجتماعی قرار می‌گیرد و البته باعث رشد درک اخلاقی هم می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۲)

۲۰۶- گزینه «۲»

(معدی باهری)

رشد آدمی از جنینی تا کهنسالی، به مراحل مشخصی تقسیم می‌شود تا با کمک آن، تغییرات کیفی (اساسی) و کمی آدمی موضوع بررسی قرار بگیرد. این تفکیک با نشانه‌های زیستی و روان‌شناختی مشخص می‌شود؛ اما نباید فراموش کرد که فرآیند رشد مداوم و پیوسته است؛ یعنی ویژگی‌های مربوط به انسان را نمی‌توان به دلیل پیوستگی رشد به مراحل مشخص تقسیم کرد. نگاه پیوسته به فرآیند تغییرات رشدی مؤید آن است که نحوه زیست فرد در هر مرحله رشدی مؤثر در زیست او در مراحل بعدی خواهد بود. برای مثال نحوه تعامل مادر با کودک در خردسالی مؤثر در نحوه تعامل او با دیگران در بزرگسالی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۲)

۱۹۶- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

بنابر تمثیل غار افلاطون اگر فردی به صورت اتفاقی از بند رها شود و به دهانه غار برود، و اگر سعی کند که به منبع نور به صورت مستقیم نگاه کند، چشمانش خیره می‌شوند و نمی‌تواند که عین اشیائی را که تاکنون سایه آن‌ها را مشاهده می‌کرده ببیند و اگر دوباره به درون غار برگردد، ایمانش به سایه‌ها بیشتر خواهد شد.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۹۷- گزینه «۲»

(علیرضا تقی‌پور)

درست این است که بگوییم زمان شروع فلسفه و همچنین مکانش مشخص نیست؛ نه این که بگوییم نه زمان دارد نه مکان.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۱۹۸- گزینه «۳»

(علیرضا تقی‌پور)

فیثاغورس بود که ریاضیات را به گونه‌ای خاص با فلسفه و عرفان آمیخت و اعداد و اصول اعداد را همان عنصر اصلی جهان می‌دانست.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۱)

۱۹۹- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

یکی از آموزه‌های هراکلیتوس، وحدت اضداد است. او در یکی از پاره‌نوشته‌های خود وحدت اضداد را در قالب متن صورت سؤال تبیین می‌کند. از نظر هراکلیتوس این واقعیت که آب دریا برای ماهیان سلامت‌بخش و در عین حال برای انسان زیان‌بار باشد، نشانگر وحدت اضداد دانست. بنابراین باید در گزینه‌ها به دنبال جمله‌ای باشیم که بتوان آن را به این نظریه هراکلیتوس نسبت داد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این جمله که در واقع بیانگر شخصی و نسبی بودن معرفت و شناخت است، از پروتاگوراس به یادگار مانده است.

گزینه «۲»: این جمله که در رد پدید آمدن اشیاء از عدم می‌باشد، از اشعار پارمنیدس می‌باشد. پارمنیدس با هر گونه حرکت و تکثر در وجود مخالف بوده است و بنابراین این که چیزی از عدم به وجود بیاید از نظر او پارادوکسیکال و متناقض خواهد بود.

گزینه «۳»: این گزینه اشاره به اصل وحدت اضداد از منظر هراکلیتوس دارد. عبارت صورت سؤال نیز مربوط به اصل وحدت اضداد است.

گزینه «۴»: این جمله که یکی از معروف‌ترین سخنان تاریخ فلسفه است، به هراکلیتوس منسوب است. او در این جمله قصد بیان کردن یکی دیگر از آموزه‌های مهم خویش یعنی حرکت و سیلان دائمی جهان را دارد. اما صورت سؤال در باب اصل وحدت اضداد است.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

۲۰۰- گزینه «۱»

(علیرضا تقی‌پور)

آراء و نظریات گوناگون و غالباً متضادی که این اندیشمندان عرضه داشتند سبب شد تا نوعی تشویش و نگرانی بر مردم آن روزگار غالب شود و این مطلب باعث ظهور سوفیست‌ها شد.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۳)

۲۰۷- گزینه «۳»

(میرزا توکلی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به اصول شرعی و عرفی اشاره دارد که در فرهنگ ما، اصول شرعی از سوی دین آمده‌اند.

گزینه «۲»: اصول اخلاقی در رابطه میان فردی معنا دارد نه درون فردی.

گزینه «۳»: کودکان کاری را اخلاقی می‌دانند که اطرافیان را خوشحال می‌کند، در حالی که وقتی بزرگ می‌شوند کار اخلاقی را به دلیل درستی آن انجام می‌دهند.

گزینه «۴»: شناخت و تعریف نوجوان از هویت خویش، مستلزم نسبت دادن ویژگی‌های دینی، ارزشی و اخلاقی به خوشتن است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۱، ۵۲ و ۵۹)

۲۰۸- گزینه «۳»

(مهری باهری)

به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره نوجوانی، نوجوانان تحریک پذیر و پرخاشگر می‌شوند. همچنین گرایش نوجوانان به همسالان بیشتر از سابق می‌شود. این تغییرات ناشی از زیست آن‌ها در مرحله رشدی نوجوانی بوده و پس از طی شدن این دوره، نوجوانان آرام‌تر و مشتاق‌تر به خانواده می‌شوند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۳)

۲۰۹- گزینه «۴»

(مهسا عفتی)

دوقلوهای همسان الزاماً هم‌جنس هستند؛ لذا امیرحسین و خواهرش دوقلوی ناهمسان هستند. حل مسائل به جنبه شناختی و ابراز خشم به جنبه هیجانی رشد اشاره دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۷ و ۴۰)

۲۱۰- گزینه «۱»

(مهسا عفتی)

روان‌شناسی رشد، شاخه‌ای از علم روان‌شناسی است که تلاش می‌کند تغییراتی را که در طول زندگی، در «آدمی» رخ می‌دهد را مطالعه کند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۷)

اقتصاد

۲۱۱- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

الف) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیشتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود. بنابراین در سطح قیمت ۲۰۰ ریال، داریم:

= کمبود عرضه یا مازاد تقاضا در سطح قیمت ۲۰۰ ریال

مقدار عرضه در قیمت ۲۰۰ ریال - مقدار تقاضا در قیمت ۲۰۰ ریال

کیلو ۴۰۰ - ۸۰۰ = ۴۰۰

ب) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کم‌تری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. زیرا گروهی از

تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند. در این حالت به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیشتری هستند، به تولید بیشتر می‌پردازند درحالی‌که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران تمایل نشان نمی‌دهند.

بنابراین در سطوح قیمت ۳۰۰، ۳۵۰ و ۴۰۰ ریال بازار با مازاد عرضه مواجه است و به میزان مازاد عرضه، تولیدکنندگان موفق به فروش کالای خود نمی‌شوند. یعنی در قیمت ۳۰۰ ریال، ۴۰۰ کیلو از کالا، در قیمت ۳۵۰ ریال، ۸۰۰ کیلو از کالا و در قیمت ۴۰۰ ریال، تولیدکنندگان موفق به فروش ۱۲۰۰ کیلو از کالای خودشان نمی‌شوند.

پ) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، (ناحیه A) مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کم‌تری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد.

ت) در حالت کمبود عرضه یا مازاد تقاضا چون گروهی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود نخواهند شد، این گروه برای خرید کالا حاضر خواهند بود مبلغ بالاتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود. افزایش قیمت باعث می‌شود که از یک سو تولیدکنندگان رغبت بیشتری به تولید نشان دهند و از سوی دیگر مصرف‌کنندگان از مصرف خود بکاهند. این افزایش قیمت تا رسیدن به سطح قیمت تعادلی و از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا ادامه می‌یابد. بنابراین در نقطه X قیمت افزایش می‌یابد، تا بازار به سمت تعادل برود.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کند؟، صفحه ۵۳)

۲۱۲- گزینه «۴»

(نسرین یعفری)

(الف)

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم

$$\text{واحد پولی } ۱۸,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۱,۸۰۰$$

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله چهارم

$$\text{واحد پولی } ۳۲,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۳,۲۰۰$$

(ب)

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم

$$\text{واحد پولی } ۲۸,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۲,۸۰۰$$

= مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله چهارم

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله چهارم

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم -

$$\text{واحد پولی } ۳,۲۰۰ - ۲,۸۰۰ = ۴۰۰$$

(پ)

قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده در مرحله چهارم

$$\text{واحد پولی } ۳۲,۰۰۰ + (۳۲,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}) = ۳۵,۲۰۰$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه ۶۳)

۲۱۳- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

انواع کالا	تعریف	مثال
کالای معمولی	کالایی است که با کاهش درآمد، تقاضا برای آن کم می‌شود و با افزایش درآمد میزان مصرف آن کالا افزایش می‌یابد.	برنج مرغوب
کالای پست	به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد تقاضا برای آن کاهش می‌یابد.	برنج نامرغوب
کالاهای مکمل	کالاهایی که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می‌شوند. افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش در میزان تقاضا برای کالاهای دیگر خواهد شد و برعکس.	اتومبیل و بنزین
کالاهای جانشین	کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می‌شوند زمانی که قیمت یک کالا افزایش می‌یابد، تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد و برعکس.	گوشت سفید و قرمز

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کند؟، صفحه ۵۱)

۲۱۴- گزینه «۳»

(کتاب زبی)

الف) دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد.

ب) سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

ج) بازی اقتصاد نیازمند یک داور است که به آن دولت می‌گویند. دولت با عملکرد درست خود می‌تواند تخصیص‌های بهینه‌ای برای اقتصاد به‌وجود آورد.

د) تیرهای چراغ برق، خدمات پلیس، بوستان، آتش‌نشانی و پل‌ها متعلق به یک نفر نیستند و می‌توانند توسط افراد زیادی هم‌زمان استفاده شود و شما نمی‌توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید، بنابراین کالای عمومی محسوب می‌شوند.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۲۱۵- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

a: دولت از بازار عوامل تولید منابع را خریداری می‌کند.

b: دولت خریدهای خود از بازار محصولات را می‌پردازد.

c: بنگاه‌ها به دولت مالیات می‌پردازند.

d: خانوارها با در اختیار دادن عوامل تولید درآمد خود را به‌دست می‌آورند.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه ۶۵)

۲۱۶- گزینه «۴»

تشریح عبارت نادرست:

ب) نادرست است. در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها (و نه ثروت آن‌ها) مبنای مالیات است. شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۳)

۲۱۷- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

هزینه فرصت تولید آناناس در کشور A، (۱۰۰ موز) از هزینه فرصت تولید آناناس در کشور B (۱۲ موز) کمتر است، از طرفی کشور B (براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید) نمی‌تواند به زیادی کشور A، آناناس تولید کند. در نتیجه کشور A در تولید آناناس در مقایسه با کشور B، مزیت مطلق دارد.

از طرفی کشور A می‌تواند ۳ تن موز تولید کند و کشور B، ۲ تن. هم‌چنین کشور A می‌تواند موزهایی با هزینه فرصت کمتری نسبت به کشور B تولید کند. در نتیجه کشور A در تولید موز نیز مزیت مطلق دارد. (اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۹)

۲۱۸- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

الف) در دوران اخیر، خروج آمریکا از توافق آب و هوایی پاریس، توافق‌نامه آسیا - پاسیفیک، توافق برجام و پیمان جهانی سازمان ملل برای بهبود وضعیت مهاجران و پناهندگان، مهم‌ترین موارد نقض پیمان‌های تجاری است که در کارنامه دولت‌های ایالات متحده آمریکا ثبت شده است.

ب) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱، قانونی را در مجلس خود تصویب کرد که براساس آن واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام می‌کرد. این قانون در حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان صورت گرفته بود.

ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

د) آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

بیل کلینتون رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده آمریکا در طول مراحل امضای پیمان نفتا بیان کرد: «نفتا به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست. اگر من به این امر باور نداشتم هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم».

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۴)

۲۱۹- گزینه «۴»

(مهرداد ضیائی)

الف) فرونی عرضه بر تقاضا به معنای مازاد عرضه (یا کمبود تقاضا) است و این حالت زمانی در بازار عرضه و تقاضا رخ می‌دهد که قیمت بالاتر از قیمت تعادلی باشد. در این وضعیت، چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند، در نتیجه، قیمت پایین می‌آید. در این حالت از یک سو، مصرف‌کنندگان با پایین آمدن قیمت، مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر، تولیدکنندگان از مقدار تولید خود می‌کاهند. این کاهش قیمت تا رسیدن به سطح قیمت تعادلی و از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا ادامه می‌یابد.

ب) با توجه به جدول، در قیمت ۵۱۰ میزان عرضه و تقاضا برابر می‌شود بنابراین قیمت تعادلی ۵۱۰ و مقدار عرضه و تقاضای تعادلی، ۶۰۰ است.

ج) افزایش قیمت از ۴۳۰ به ۵۱۰ موجب از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا در بازار می‌شود. در این حالت مقدار تقاضا ۱۰۰ واحد کاهش و میزان عرضه ۱۰۰ واحد افزایش یافته است.

نکته مهم: برای از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا در بازار باید قیمت کالا را در بازار به سطح قیمت تعادلی برسانیم تا مقدار عرضه و تقاضا برابر شود.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کند؟، صفحه ۵۳)

۲۲۰- گزینه ۱»

(مهری ضیائی)

بررسی عبارت‌های غلط:

- دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند؛ یعنی از مردم قرض می‌گیرد یا آن‌ها را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولت شریک می‌کند و از محل سود این طرح‌ها سودی بین آن‌ها تقسیم می‌کند. این درآمد نیز نمی‌تواند تا ابد پایدار باشد.

- دولت باید امکان تأمین برخی از نیازها را در داخل کشور فراهم کند نه همه نیازها را!

- جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت خودکفایی در برخی تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج تأکید کنند.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۶۵، ۷۵ و ۷۶)

روان‌شناسی

۲۲۱- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

- یکی از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی در کودکان، لبخند اجتماعی است که در حدود ۲-۳ ماهگی بروز می‌یابد. ترس از غریبه نیز در ۸-۷ ماهگی رخ می‌دهد.

- از لحاظ رشد جسمانی به‌طور میانگین، کودک در ۸ ماهگی می‌تواند بدون کمک دیگران بنشیند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۷ و ۵۱)

۲۲۲- گزینه ۱»

(فرهاد علی‌نژاد)

بی‌ثباتی و تغییر سریع حالات هیجانی امری طبیعی در دوره نوجوانی است و علت آن تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی است که طی بلوغ جسمی و جنسی روی می‌دهند. بنابراین، صحیح‌ترین گزینه، گزینه ۱» است (گزینه ۲ به‌خاطر اشاره به تغییرات شناختی اشتباه است).

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۵۷)

۲۲۳- گزینه ۲»

(موسا عفتی)

«عادت به تاریکی»، «عرق کردن» و «پردن از خواب» عواملی صرفاً زیستی هستند و از بدو تولد ایجاد شده و ارتباطی به یادگیری ندارند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۲)

۲۲۴- گزینه ۲»

(فرهاد علی‌نژاد)

یکی از پیامدهای تغییرات شناختی در نوجوانی، احساس منحصر به فرد بودن اغراق‌آمیز است. راهکاری که برای رفع این مشکل پیشنهاد می‌شود این است که ویژگی‌های منحصر به فرد آن‌ها را بپذیریم تا در زمان مناسب (با بلوغ فکری بیشتر) نوجوان به دیدگاه متعادل‌تری برسد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۵۶)

۲۲۵- گزینه ۲»

(مهمم رسایی)

- در دوره نوجوانی اندام‌های داخلی بدن رشد قابل توجهی دارند؛ به طوری که اندازه و ظرفیت شش سه برابر و اندازه قلب دو برابر می‌شود و حجم کلی خون افزایش پیدا می‌کند.

- رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

- رشد دستگاه تولید مثل، تغییر اساسی دوره نوجوانی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۴ و ۶۱)

۲۲۶- گزینه ۴»

(موسا عفتی)

در هفت سال سوم باید با فرد به منزله مشاور رفتار کرد. دیگر نباید به صورت آمرانه با او رفتار شود. باید وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۴)

۲۲۷- گزینه ۳»

(مهمم رسایی)

عدم توانایی در صحبت کردن ← مشکل در توانایی‌های زبانی ← مشکل در رشد شناختی

اصرار بر خواسته ← مشکل در رشد هیجانی

بدون اجازه به وسایل عروسکی خواهرش دست زدن ← مشکل در رشد اخلاقی

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۲)

۲۲۸- گزینه ۲»

(موسا عفتی)

از آنجا که کودکان براساس واقعیت‌های ملموس و بیرونی قضاوت می‌کنند و تعداد ظروف بیشتر یک دلیل عینی‌تری است؛ بنابراین از نظر یک کودک، نیما کار بدتری انجام داده است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۲۲۹- گزینه ۳»

(موسا عفتی)

اصرار بر خواسته یکی از شکل‌های مختلف هیجان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: حیطه شناختی

گزینه ۲»: حیطه اجتماعی

گزینه ۴»: حیطه اخلاقی

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۲)

۲۳۰- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

تفکر فرضیه‌سازی در دوره کودکی وجود ندارد و مبنای استدلال کودک، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

ریاضی و آمار (۳)

۲۳۱- گزینه «۱»

(معمد بفرمایی)

پرتاب هر سکه دو حالت دارد و پرتاب تاس ۶ حالت دارد، بنابراین:

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 \times 6 = 48$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۳۲- گزینه «۳»

(معمد بفرمایی)

$$P(A) = 2P(A') + \frac{1}{4} \Rightarrow P(A) = 2(1 - P(A)) + \frac{1}{4}$$

$$P(A) = 2(1 - P(A)) + \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow P(A) = 2 - 2P(A) + \frac{1}{4} \Rightarrow 3P(A) = \frac{9}{4} \Rightarrow P(A) = \frac{3}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۲۳۳- گزینه «۳»

(معمد بفرمایی)

$$n(S) = 5 + 4 + 2 = 11$$

$$n(S) = \binom{11}{2} = \frac{11!}{9! \times 2!} = \frac{11 \times 10}{2} = 55$$

$$n(A) = \binom{5}{2} + \binom{4}{2} + \binom{2}{2} = 10 + 6 + 1 = 17$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{17}{55}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۲۳۴- گزینه «۲»

(امیر زراندوز)

$$S = \{20, 21, 22, \dots, 89\} \Rightarrow n(S) = 89 - 20 + 1 = 70$$

$$A = \{20, 30, 40, 50, 60, 70, 80\} \Rightarrow n(A) = 7$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7}{70} = \frac{1}{10}$$

$$\Rightarrow P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{1}{10} = \frac{9}{10} = 0.9$$

توجه کنید که نباید اعداد ۱۰ و ۹۰ را جزء مجموعه A حساب کنید؛ زیرا اعضای A باید عضو S هم باشند و در واقع A زیرمجموعه S است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

۲۳۵- گزینه «۳»

(امیر زراندوز)

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7 \times 6 \times 5}{7 \times 7 \times 7} = \frac{30}{49}$$

A

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{30}{49} = \frac{19}{49}$$

A'

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۳۶- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی پور)

تشریح موارد نادرست:

سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: جیمز موریه (میرزا حبیب اصفهانی مترجم)

این اثر بود.

داستان باستان: میرزا حسن خان بدیع

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۷ تا ۲۱)

۲۳۷- گزینه «۱»

(سیرمعمد هاشمی)

در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به نوشتن رمان‌های تاریخی بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۹)

۲۳۸- گزینه «۳»

(معمد ممدی)

ک	در	می	ر	ب	در	گل
U	-	-	U	U	-	-
د	دی	خَن	ب	ت	یخ	بر

ف	مَع	شو	ق	ب	کا	مست
U	-	-	U	U	-	-
م	بر	خُد	ب	گ	رَس	تَم

وزن مصراع صورت سؤال و این گزینه، هر دو «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۶)

۲۳۹- گزینه «۲»

(سیر علیرضا احمدی)

این بیت به دو صورت «مفعول فاعلاتن مفاعیلن» و «مستفعلن مفاعل مستفعلن» قابل تقسیم‌بندی هجایی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۲۴۰- گزینه «۳»

(معمد ممدی)

وزن بیت «مفعول فاعلاتن مفتعلن فع» و از اوزان ناهمسان است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن: همسان تک‌پایه‌ای

گزینه «۲»: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن: همسان دولختی

گزینه «۴»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن: همسان تک‌پایه‌ای

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

جامعه‌شناسی (۳)

(ارغوان عبدالملکی)

۲۴۶- گزینه «۱»

نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود.

نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید.

در زندگی روزمره، بی‌نظمی بیشتر از نظم به چشم می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

(ارغوان عبدالملکی)

۲۴۷- گزینه «۲»

تشریح مورد نادرست:

یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه، تسلط انسان بر جامعه را همان‌گونه که بر طبیعت تسلط یافته است، به‌دنبال نخواهد داشت و انسان را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۲، ۲۶، ۲۸ و ۲۹)

(ارغوان عبدالملکی)

۲۴۸- گزینه «۳»

ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

(کتاب آبی)

۲۴۹- گزینه «۳»

- نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین سازد و خود را در بلندمدت حفظ نماید. رشد جمعیت، از جمله تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند.

- منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

- در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

(کتاب آبی)

۲۵۰- گزینه «۴»

- انسان از دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی، دانسته می‌شود. در حالی که انسان با موجودات طبیعی تفاوت بنیادی دارند.

- جامعه‌شناسان تبیینی معتقد بودند که همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و جوامع از ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۲۴۱- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

بیت گزینه «۴»، بر وزن «فاعلاتن مفاعیلن فعّعلن» در پایه‌های آوایی ناهمسان سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۲۴۲- گزینه «۱»

(همید مهرئی)

بیت «الف»: تلمیح: اشاره به داستان هفت‌خان رستم

بیت «ب»: تضمین: سیف فرغانی، مصراع دوم را از سعدی تضمین کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۲۴۳- گزینه «۳»

(همید مهرئی)

«ملایک در میخانه زدند» بخشی از یک بیت از غزل مشهور حافظ است که «فیض کاشانی» در این بیت آن را تضمین کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۲۴۴- گزینه «۴»

(مفسن خدایی- شیراز)

این بیت تلمیح دارد به داستان حسین بن منصور حلاج که در قرآن نیامده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تلمیح به داستان حضرت سلیمان (ع)

گزینه «۲»: تلمیح به آیه «الست بریکم قالوا بلی»

گزینه «۳»: تلمیح به «آب حیات» یا «آب خضر» که در قرآن ذکر شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۲۴۵- گزینه «۴»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: درد و رنج و اندوه فراوان شاعر

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: درمان‌ناپذیری درد عشق

گزینه «۲»: لذت‌بخش بودن درد عشق

گزینه «۳»: وجود غم عشق در دل عاشق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفعول، صفحه ۳۹)

فلسفه دوازدهم

عربی زبان قرآن (۳)

۲۵۱- گزینه ۱

(درویشعلی ابراهیمی)

«یدع»: بخواند/ «مع الله»: با خدا/ «إلهاً آخر»: معبود دیگری/ «لا برهان له»: هیچ دلیلی نداشته باشد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «إنما»: فقط، تنها (رد گزینه ۳) / «عند ربه»: نزد پروردگارش (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لا یفلح الکافرون»: کافران رستگار نمی‌شوند (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۲۵۲- گزینه ۱

(علی مفسن‌زاده)

فعل «لا یضَرَّ» فعل نهی است و باید به شکل نهی ترجمه گردد. (دقت شود که این فعل به علت نهی شدن، مجزوم است، ولی چون بعد از آن، اسمی آمده که ابتدایش (ال) گرفته، به همین علت به جای حرکت سکون، کسره گرفته است.)

ترجمه صحیح عبارت گزینه «۱»:

دانش آموز با رفتار بدش به همکلاسی‌های خود نباید آسیب برساند.

(ترجمه)

۲۵۳- گزینه ۴

(ولی پربی - ابهر)

با توجه به جمله فارسی و کاربرد عبارت «هیچ نیست»، به لای نفی جنس نیاز داریم. اسم لای نفی جنس همواره در آخرش، فتحه می‌گیرد و «ال» و «تنوین» نمی‌گیرد و خبر آن نیز مرفوع می‌شود؛ بنابراین فقط گزینه «۴» درست است. در این گزینه، «مُصِیْبَة» اسم لای نفی جنس است و فتحه گرفته و «تنوین» و «ال» نیز ندارد، خبر آن نیز «أَعْظَمُ» است که اسم تفضیل است و مرفوع می‌باشد.

(ترجمه)

۲۵۴- گزینه ۴

(مرتضی کاظم شیروزی)

کلمه «سهل» نقش خبر را دارد و باید مرفوع شود. «لکن» از حروف مشبّهه بالفعل است و حرف «ک» با کسره صحیح است (صحیح: لکن). «خائفون» هم نادرست است؛ هرگاه خبر از اسم‌های جمع مذکر سالم باشد، با علامت «ون» مرفوع می‌شود (صحیح: خائفون).

(ضبط مرکبات)

۲۵۵- گزینه ۴

(هادی پولادی - تبریز)

تشریح گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: «لعل» به معنی (شاید، امید است) خبر از عدم تحقق کامل فعل می‌دهد/ در گزینه «۲»: «علیک» معنی امر را رسانده و هنوز خبر از تحقق کامل فعل نیست / در گزینه «۳»: «لیت» به معنی (ای کاش) بوده و آرزویی است که هنوز محقق نشده است. / در گزینه «۴»: زمان فعل‌ها هر دو ماضی بوده و خبر از تحقق کامل فعل می‌دهند.

(انواع هملات)

۲۵۶- گزینه ۲

(حسن صدری)

توالی حوادث خاص ذهن را به رابطه علت منتقل می‌کند و میان این حوادث خاص چیزی بیش از توالی حاکم است؛ یعنی «تأثیر و تأثر» (رد گزینه‌های ۱ و ۴). علت رابطه‌ای جعلی و قراردادی نیست که کسی آن را وضع کرده باشد. (رد گزینه ۳)

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۵۷- گزینه ۲

(حسن صدری)

از نظر هیوم توالی و تعاقب پدیده‌ها صرفاً «زمینه‌ساز» باور ما به علت هستند، نه اینکه خود توالی و تعاقب پدیده‌ها علت باشد. علت از نظر هیوم اساساً اصلی نیست که بتوان آن را به طور مستقل از راه تجربه توجیه کرد، بلکه عادت ذهنی ما به رخ دادن پشت سر هم حوادث، این باور را در ما ایجاد کرده است که علتی در کار است.

توجه: از نظر هیوم «باور» به اصل علت قابل توجیه تجربی است و توجیهش همان اصل عادت ذهنی است، اما «خود» علت توجیهی تجربه‌گرایانه ندارد (رد گزینه ۴).

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۵۸- گزینه ۳

(نیم پواهری)

دیوید هیوم بیان کرد که رابطه علت در حس و تجربه مکشوف نیست. اما این مسئله برای او که تجربه‌گرا بود و مبنای همه شناخت‌های معتبر را حس و تجربه می‌دانست به انکار ادراک یقینی رابطه علت و ضرورت علی و معلولی ختم شد. ابن سینا که حدود شش قرن قبل از هیوم زندگی کرده، به این نکته اشاره نموده است. وی می‌گوید: آری، درک این رابطه و پی بردن به «علت» از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست؛ زیرا ما از طریق حس و تجربه، فقط «به دنبال هم آمدن» یا «همراه هم آمدن» برخی پدیده‌ها را می‌یابیم اما به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای «علت» نیست. لذا طبیعی است که کسی که صرفاً تجربه‌گراست، نمی‌تواند تبیین قانع‌کننده‌ای از علت ارائه کند.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۵۹- گزینه ۲

(کتاب آبی)

این مطلب بیانگر اهمیت اصل سنخیت است و ارتباط مستقیم با اصل سنخیت دارد، به گونه‌ای که نفی اصل سنخیت مساوی است با نفی اصل علت. اصل علت اشاره به ارتباط و پیوستگی بین علت و معلول دارد اما آنچه که به نظم مربوط می‌شود سنخیت است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۲۶۰- گزینه ۴

(کتاب آبی)

عبارت «الف»: یک گزاره نادرست درباره اصل سنخیت است. زیرا همه انسان‌ها به طور طبیعی طبق همین اصل رفتار می‌کنند و اگر کسی هم آن را انکار کند تنها در مقام حرف است.

عبارت «ب»: نشان‌دهنده اصل وجوب علی و معلولی است، یعنی با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.

عبارت «پ»: امکان پیشگیری از حادثه‌ها نیز با قبول اصل سنخیت اتفاق می‌افتد. عبارت «ت»: اگر کسی اصل وجوب‌بخشی علت به معلول را انکار کند، مانند این است که خود اصل علت را انکار کرده است و تأثیری برای علت قائل نشده است و بودن و نبودن علت برای او یکسان است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

پاسخ نامه تشریحی آزمون شناختی ۲۱ بهمن ۱۴۰۱

دانش آموز عزیز!

در این پاسخ نامه، سوالات دانش شناختی مطرح و پاسخ تشریحی آنها ارائه شده است. بهبود دانش شناختی شما و آگاهی از منطق زیربنایی آن که در پاسخ تشریحی آمده است، موجب ارتقاء و تقویت توانایی های شناختی شما می شود.

۲۶۱. ورزش یا فعالیت فیزیکی موجب تسهیل یادگیری در کدام مورد زیر می شود؟

۱. تکالیف درسی بعد از ورزش
۲. تکالیف درسی قبل از ورزش
۳. هر دو مورد
۴. هیچ کدام

پاسخ تشریحی: پاسخ ۳ صحیح است. یادگیری فرایندی است که نه تنها قبل از مواجهه با اطلاعات نیازمند توجه است بلکه پس از ارائه اطلاعات نیز، نیازمند تثبیت و ذخیره سازی است. ورزش قبل از یادگیری، موجب تمرکز توجه و ورزش پس از یادگیری، موجب تقویت تثبیت و ذخیره اطلاعات می شود.

۲۶۲. برای پیشگیری از حواس پرتی کدام مورد را مفید می دانید؟

۱. اجازه دادن حرکت آزادانه فکر
۲. کم کردن محرک های مزاحم
۳. هردو مورد
۴. نمی دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. کم کردن محرک های مزاحم موجب مواجهه کمتر مغز با اطلاعات غیرضروری می شود. در این شرایط مغز تلاش کمتری برای انتخاب اطلاعات مرتبط در رقابت با اطلاعات غیرمرتبط نیاز دارد.

۲۶۳. تعداد گویه های قابل ذخیره در کدام نوع حافظه بیشتر است؟

۱. اطلاعات تصویری
 ۲. اطلاعات شنیداری
 ۳. فرقی نمی کند
 ۴. نمی دانم
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۲ صحیح است. در حافظه فعال، تعداد گویه های قابل ذخیره دیداری ۴-۳ مورد ولی گویه های قایل ذخیره شنیداری ۹-۵ گویه است. لطفا پاسخ تشریحی سوال بعد را نیز با دقت بخوانید.

۲۶۴. کدام مورد برای به خاطر سپاری حجم بیشتری از اطلاعات را در یک بازه زمانی مفید است؟

۱. اطلاعات تصویری
 ۲. اطلاعات شنیداری
 ۳. فرقی نمی کند
 ۴. نمی دانم
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۱ صحیح است. هر چند تعداد گویه های قابل ذخیره دیداری کمتر از شنیداری است ولی به دلیل موازی بودن اطلاعات دیداری، حجم بیشتری از اطلاعات می تواند در یک بازه زمانی به وسیله حس بینایی منتقل شود. بر این اساس توصیه می شود تا حد ممکن متن کتاب را به تصویر تبدیل کنید، حتی تصویری که فقط خودتان متوجه منظور و نشانه های آن بشوید.

۲۶۵. چگونه می‌توان توجه را در زمان خواندن مطالب درسی به سمت موارد مهم تر سوق داد؟

۱. خط کشیدن زیر مطالب مهم‌تر

۲. نکته‌برداری

۳. هایلایت کردن

۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. هر چهار مورد اطلاعات مهم تر را برجسته‌تر کرده و آن را در رقابت با اطلاعات کم اهمیت‌تر برای جلب توجه موفق می‌کند.

۲۶۶. کدام روش زیر را در مطالعه مناسب‌تر می‌دانید؟

۱. استفاده از مثال‌های موجود در کتاب درسی

۲. خلق مثال‌های جدید بر اساس دانش خودمان

۳. تفاوتی ندارد

۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. خلق مثال‌های جدید موجب پردازش عمیق‌تر اطلاعات و ماندگاری بهتر آن‌ها می‌شود.

۲۶۷. به خاطر سپاری کدام مطلب زیر راحت‌تر است؟

۱. مطالب عجیب

۲. مطالب خنده‌دار

۳. مطالب واقعی و جدی

۴. مورد ۱ و ۲

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. مطالب هیجانی و عجیب راحت‌تر فرا گرفته می‌شوند به دو دلیل: جلب توجه بیشتر، امکان تکرار و شانس تثبیت بیشتر. توصیه می‌کنیم از مثال‌ها و یا ارتباط‌های خنده دار و عجیب برای یادگیری مطالب درسی استفاده کنید.

۲۶۸. کدام روش را برای حل مساله مناسب‌تر می‌دانید؟

۱. پیروی از روش معمول

۲. خلق روش جدید

۳. هر دو

۴. هیچ‌کدام

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. خلق مثال‌های جدید موجب پردازش عمیق‌تر اطلاعات و ماندگاری بهتر آن‌ها می‌شود.

۲۶۹. نگهداشتن توجه بر روی کدام یک از موارد زیر سخت‌تر است؟

۱. تکلیف ساده و یکنواخت

۲. تکلیف دشوار و متنوع

۳. فرقی ندارد

۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. تکالیف ساده و یکنواخت، مثل تکالیف درسی، توجه پایدار بیشتری نیاز دارند. این نوع توجه با تلاش و یا فواصل استراحت منظم می‌تواند عملکرد بهتری داشته باشد.

نکته: سوال‌ها و پاسخ‌های بالا برای تقویت توجه، تمرکز، حافظه و خلاقیت، راهکارهایی را ارائه داده است. این راهکارها به شما کمک می‌کند منابع شناختی موجود خود را به طور بهینه مدیریت کنید. این روش در تقویت شناختی "جبران" نامیده می‌شود.

روش دیگر تقویت شناختی، "ترمیم" است که در آن منابع شناختی موجود فرد توسعه می‌یابد. برنامه کامپیوتری تقویت و توجه سام (موجود در پروفایل شما در سایت کورتکس) می‌تواند به این منظور مورد استفاده قرار گیرد.